

DATED
NEWS
DELIVER BY
SATURDAY
JUNE 1

LAIKS

WEEKLY NEWS
PERIODICAL
POSTAGE PAID
AT METUCHEN, NJ
AND ADDITIONAL
MAILING OFFICE
(USPS 301-500)
ISSN 1089-8832

Published 48 times per year except the first week of May, the last week in June, the second week in September, the last week in December

Published weekly by: Latvian Newspaper "Laiks", Inc., 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840

POSTMASTER: Send address change to: "Laiks", 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840

Phone: 732-549-0445; Fax: 727 286 8543; E-mail: LaiksDSR@aol.com

Lasiet tīmeklī!
www.laiks.us

Volume LXIV Nr. 21 (5623)

2013. gada 1. jūnijs – 7. jūnijs

ASV vēstniecība par dubulpilsonību

Atbildot uz vairāku mūsu lasītāju izteiktajām pārdomām par to, kā ASV varētu raudzīties uz savu pavalstnieku lēmumu kļūt par dubulpilsoniem, lūdzām ASV vēstniecības Latvijā viedokli.

Lēmums iegūt dubulto pilsonību ir personīgs, bet arī ļoti svarīgs, jo dubulpilsonība nozīmē, ka indivīds vienlaikus ir pilsonis divās valstīs. ASV valdība ļauj saviem pilsoņiem iegūt citas valsts pilsonību, saglabājot ASV

pilsonību. ASV un Latvijai ir bagāta kopīgu dubulpilsoņu vēsture, un ASV vēstniecība Rīgā kā vienmēr nodrošinās pilnu pakalpojumu klāstu visiem ASV pilsoņiem, kas uz ilgāku vai īsāku laiku ieradusies Latvijā, un to neietekmēs fakts, ir viņiem Latvijas pilsonība vai nav.

The concept of dual nationality means that a person is a citizen of two countries at the same time, and the decision to make this choice of dual alle-

giance is both personal and important. From the U.S. side, we allow U.S. citizens the option to become dual nationals in general while retaining their U.S. citizenship. The United States and Latvia have a significant history of dual nationals and the U.S. Embassy will continue to provide full service to our U.S. citizens resident in and traveling to Latvia, regardless of whether or not the individual also acquired Latvian citizenship.

Pasaulē iepazīst jaunu Latvijas atklājumu Vašingtonā atklāta izstāde par dzintara pavedienu

Latvijas vēstnieks ASV Andris Razāns 22. maijā, klātesot nodibinājuma „Rīga 2014” programmas vadītājai Aivai Rozenbergai, atklāja izstādi „Kas dzintaram vēl padomā?”. Izstāde tapusi, lai popularizētu Rīgu kā 2014. gada Eiropas kultūras galvas-

Uzziņa.

Pirms vairākiem tūkstošiem gadu tirgotāji no dienvidu zemēm ceļoja uz Baltijas jūru, lai pārvestu mājās ziemeļu zeltu – prieku sveķu fosilijas jeb dzintaru. Dzintara rotaslieta Senajā Romā nereti maksāja dārgāk nekā jauns vergs. Dzintars joprojām ir viena no mūsu lielākajām vērtībām, taču nu vairs ne jau zelta cenā. Latvijas zinātniece, noauzot dzintara pavedienu, ir atjaunojusi Baltijas dzintara seno dienu spožumu.

Aiva Rozenberga

pilsētu, vienlaikus izrādot vienu no spilgtākajiem Latvijas zinātnes atklājumiem inovāciju jomā.

Rīgas Tehniskās universitātes pētnieces Ingas Ļašenko atklājuma – dzintara pavediena – izmantošanas potenciāls šobrīd vēl tiek tikai apzināts. Viena no tā izmantošanas jomām ir tekstilizstrādājumi, kuŗu paraugi Latvijas tekstilmākslinieces, pasaulē pazīstamās gobelēnistes Ivetas Vecenānes darbu formā apskatāmi šajā izstādē.

Interesi par jauno materiālu izrāda gan zinātnieces kollēgas visā pasaulē, gan apģērbu dizaineri un medicīnas firmas, jo no tā austajam apģērbam būs ne tikai patīkami dzeltenī toņi, bet arī spēja stiprināt valkātāja veselību.

2006. gadā Kairā, Ēģiptes Nacionālajā bibliotēkā, Inga Ļašenko pievērsa uzmanību rakstam par dzintara izmantošanu senajā Ēģiptē. Tajā bija teikts, ka senie ēģiptieši asiņu uzglabāšanai izmantojuši no dzintara darinātus traukus, jo asinis tajos nesarec. Domā, ka faraoni gājuši asiņu vannās, jo viņu ieskatā asinis atdzīvina mirušos un

Pa kreisi tekstilmāksliniece Iveta Vecenāne. Pa labi zinātniece Inga Ļašenko

Sarīkojuma ietvaros vēstniecībā tika organizēta arī A. Rozenbergas (attēlā) prezentācija un diskusija plašsaziņas līdzekļu, tūrisma firmu pārstāvjiem un kultūras darbiniekiem par „Rīga 2014” programmas plāniem un iecerēm.

padara jaunākus vecos un vārgos. Tekstā bijis arī minēts, ka ēģiptieši mēģinājuši no dzintara izveidot mākslīgas asinsvadus, taču iecere nav izdevusies, jo, lai asinsvads pilnvērtīgi funkcionētu, tam jābūt elastīgam.

Sākas Gaŗezera vasara

Foto: Vilnis Tropis

Gaŗezera padomes 2013. gada sastāvs: pirmajā rindā no kr. puses – Kārlis Antons, Imants Ejups – padomes prezidents, Anda Vizulis, Kārlis Vizulis un Arnolds Ozols – padomes priekšsēdis. Otrajā rindā no kr. puses – Pēteris Skrodēlis, Mārtiņš Pūtelis, Vilnis Gertners, Franz Bauer un Marģers Caune. Trešajā rindā no kr. puses – Pēteris Burģelis, Lauris Rožkalns, Markus Apelis, Modris Vilemsons un Mārtiņš Stāks

(Vairāk lasiet 17. lpp.)

Latvian newspaper
LAIKS

Frequency: WKLY EXC 1ST WK - MAY; LAST WK - JUN;
2nd WK - SEPT; LAST WK - DEC

Latviešu nedēļas laikraksts

Iznāk sestdienās, 48 reizes gadā
Redakcija Rīgā, Ausekļa ielā 14-2, Rīga, LV-1010, Latvija.
Tālr. +371 67326761, fax +371 67326784,
e-pasts - redakcija@laiks.us
mājaslapa - www.laiks.us

Kantoris ASV: 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840, USA
Tālr. 732-549-0445, fax. 727 286 8543, e-pasts - LaiksDSR@aol.com

Abonēšanas maksa ASV dolāros: 1 gadam US \$ 139.00;
6 mēn. US \$ 80.00; 3 mēn. US \$ 48.00.

Neizlietotus manuskriptus un fotoattēlus redakcija neuzglabā.
Redakcijai ir tiesības iesūtīt materiālus izmantot arī saīsinātus.
Laikrakstā iespējams, ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos
rakstos izteiktās domas ar redakcijas viedokli par pašu jautājumu
var arī nesaskanēt.

Par reklāmas vai sludinājuma saturu atbild reklamdevējs.

Redaktore: Ligita Kovtuna

Tālr.: +371 67326761, +371 29439423, fakss: + 371 67326784,
e-pasts: ligita@laiks.us
Rīgā, Ausekļa ielā 14-2, LV-1010

Administrātore ASV: Rasma Adams

Tālr.: 727 953 6313, fakss: 727 286 8543 e-pasts: rasma@laiks.us,
1292 S. Kimona Dr. Clearwater Fl. 33764

Kanadas ziņas: Mārtiņš Štauers: tālr.: 514-639-8722,
e-pasts: stauvers@yahoo.ca, 104-3000 Notre Dame Street,
Lachine, QC, H8S 2H1

Reklāma laikrakstā Laiks un mājaslapā www.laiks.us

ASV - Tālr. 732-549-0445, fax. 727-286-8543,

e-pasts - LaiksDSR@aol.com

Rīgā - Ausekļa ielā 14-2, Rīga, LV-1010, Latvija.

Tālr. +371 67326761, fax +371 67326784,

e-pasts - redakcija@laiks.us

LAIKS

596 Middlesex Ave
Metuchen, NJ 08840
(732) 549-0445, laiksdsl@aol.com
www.Laiks.us

Lūdzu, maksāt ASV dolāros uz "Laiks" Inc. vārda

Abonējiet laikrakstu LAIKS, neizejot no mājām – lietojiet
[www.laiks.us!](http://www.laiks.us)

"LAIKA" abonements maksā: 3 mēnešiem.....ASV \$ 48.00
6 mēnešiem.....ASV \$ 80.00
1 gadam.....ASV \$ 139.00

Gada abonenti saņem bez maksas:

- 1) sešus JAUNO LAIKS pielikumus;
- 2) gada beigās – nākamā gada Laika mākslas kalendāru

Laiks pa gaisa pastu Amerikā

Gadā ASV \$230.00.....6 mēneši \$125.00

Laiks pa gaisa pastu Latvijā

Gadā ASV \$235.00.....6 mēneši \$125.00

Laiks pa gaisa pastu Kanadā

Gadā ASV \$240.00.....6 mēneši \$130.00

Laiks pa gaisa pastu citur ārzemēs

Gadā ASV \$330.00.....6 mēneši \$175.00

JAUNO LAIKS abonements sešas avizes

Gadā.....ASV \$25.00

Kanadā gadā.....ASV \$30.00

Ārpus ASV LAIKU var pasūtīt tikai pa gaisa pastu.

Ar šo nosūtu Jums

US \$ _____ par _____ mēn./ _____ gadu

Ja abonementu nevēlaties atjaunot, lūdzu, norādiet iemeslu

Uzvārds, vārds: _____

Adrese: _____

zip: _____

L A S Ī T Ā J U B A L S I S

**KATRA VĀRDS –
GAISMAS PILĪ**

APLIECINĀJUMS
PAR VĀRDA IEMŪŽINĀŠANU

Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrība dod iespēju ikvienam atstāt liecību par sevi nākamajām paaudzēm jaunajā bibliotēkas ēkā. Projektā „Iemūžini savu vārdu Gaismas pilī” jau 530 ziedotāji izvēlējušies savus vārdus iemūžināt īpašā grāmatā, plāksnītē pie bibliotēkas krēsliem, galdiem, plauktiem, lasītāvam vai lielajā ziedotāju sienā. Daudzi ziedotāji izmanto iespēju plāksnītē Gaismas pilī iegravēt savu tuvinieku, draugu, bijušo skolotāju vārdus.

Savulaik Latvijas Nacionālās operas aicinājumam iemūžināt savu vārdu pie krēsla atsaucās daudzi tās draugi un atbalstītāji. Atbilstoši ziedojuma apjomam, Gaismas pilī iemūžināt savu vārdu var, sākot ar 1 latu: **par līdz 99 latiem ziedojumu – Ziedotāju**

grāmatā; **sākot no Ls 100 ziedojuma** – lielajā ziedotāju sienā; **Ls 300** – pie krēsla; **Ls 500** – pie galdā; **Ls 1000** – pie plaukta; **Ls 50 000 un vairāk** – pie lasītavas. Katrs ziedotājs saņem īpašu apliecinājumu.

Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrības valdes priekšsēdētāja Undīne Būde: „Aicinu iesaistīties ikvienu domubiedru un uzņēmēju un ziedot, lai Gaismas pilī iedzīvinātu un piepildītu ar bagātu saturu. Gaismas pilī tiks iemūžināts katra ziedotāja vārds. Tā ir iespēja ikvienam atstāt par sevi liecību nākamajām paaudzēm ilgmūžīgā kultūras būvē un visa latviskā simbolā.”

Ziedot Nacionālajai bibliotēkai un izvēlēties vietu sava vārda iemūžināšanai sešos bibliotēkas stāvos iespējams Biedrības mājaslapā www.gaisma.lv, projekta „Iemūžini savu vārdu Gaismas pilī” sadaļā. Ziedojumi nepieciešami Latvijas Nacionālās bibliotēkas attīstībai, tie palīdz veidot mūsdienīgu bibliotēkas saturu.

Lielā ziedotāju siena atradīsies Gaismas pils vestibālā, pie ieejas. Tās paredzētie izmēri 3x13 metri. Sienā būs iemontētas plāksnītes ar ziedotāju vārdiem, kuŗu ziedojumu summa vai vērtība naudas izteiksmē ir ne mazāka par 100 latiem. Vieta paredzēta 2000 ziedotāju vārdiem. Ziedotāju siena būs veidota no Latvijas bērza paneļa un tērauda režģa, uz kuŗa tiks stiprinātas izvirzītas plāksnītes ar iegravētiem ziedotāju vārdiem. Ziedotāju vārdi būs iegravēti sešu izmēru plāksnītēs, atbilstīgi ziedojuma summai. Lai pārliecinātos par lielās ziedotāju sienas un ziedotāju vārdu atspoguļojumu reālajā vidē, izgatavots 1x1 metrs liels sienas fragmenta paraugs.

PAR BIEDRĪBU
Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrība ir sabiedriskā labuma organizācija, kas dibināta pirms 15 gadiem, lai aizstāvētu jaunas Nacionālās bibliotēkas ēkas celtniecības ideju. Tās mērķis – finansiāli un intelektuāli atbalstīt Latvijas Nacionālo bibliotēku un mūsdienīgas bibliotēku sistēmas attīstību valstī. Šo gadu laikā Biedrība bijusi lieciniece vērienīgas un vēsturiskas būves tapšanai. Tā aktīvi iesaistījusies gan dialogā ar projekta īstenotājiem, gan projekta uzraudzībā. Biedrība aicina ziedot un organizē labdarības projektus, kas palīdz Nacionālajai bibliotēkai un bibliotēkām Latvijas pilsētās un pagastos kļūt mūsdienīgākām saturā un iespējās bagātākām.

Vairāk informācijas par Biedrību, tās labdarības projektiem un ziedošanas iespējām: www.gaisma.lv.

Sanita Kitajeva,
29355624,
67843767,
sanita@gaisma.lv

**Piesakies darbam
un atgriezies Latvijā
jau tagad!**

Nesen veiktā ārzemēs dzīvojošo Latvijas iedzīvotāju aptauja parādīja, ka 70% cilvēku būtu gatavi atgriezties dzimtenē, ja viņiem Latvijā tiktu piedāvāts darbs un visai ģimenei samaksāta avio biļete mājupceļam. Aptaujas organizētājs būvuzņēmējs Valdis Kalnozols ir gatavs piedāvāt emigrējušajiem tautiešiem trīs reālas darba vietas.

Jau tagad konkrētais piedāvājums ir izraisījis ļoti lielu plašsaziņas līdzekļu un sabiedrības interesi gan Latvijā, gan ārzemēs, jo cilvēku, kuŗi vēlētos izmantot šo piedāvājumu, netrūkst. Tieši tāpēc uzņēmējs izsludina konkursu uz 3 reālām vakancēm, aicinot pieteikties 2 celtņiekus/ces un 1 pavāru/i. Ja arī jūs vēlaties atgriezties Latvijā un konkrētie amati jums šķiet izsvēršanas vērti, nekavējieties un sūtiet savu CV un motivācijas vēstuli pēc šīs e-pasta adreses: kalnozols@kalnozols.eu

**LATVIJA –
2013**

Zemākās cenas
lidojumiem
uz Rīgu

ar SAS un citām lidfirmām no Ņujorkas,
Čikāgas un citām ASV pilsētām

* Viesnīcas * Pasūtiet lidojumus internetā
* Latvijas "Extravaganza Tour"

VYTIS TOURS

40-24 235th Street, Douglaston, NY 11363

Tel.: 718-423-6161 1-800-778-9847

Fax: 718-423-3979

E-mail: VYTTTOURS@EARTHLINK.NET

Web site: www.vytistours.com

IZDEVĪGAS CENAS LIDOJUMIEM UZ LATVIJU

tiešie (non-stop) lidojumi Ņujorka - Rīga

AIREX - AVE SOL TRAVEL

A. JANSONS

73 Glenwood Ave., Leonia, NJ 07605

Runājam latviski:

201-944-1273

Runājam angļiski:

1-866-944-1273

e-pasts: jansonsa@gmail.com

Riga Ven Travel Inc.

CEĻJUMI AR KUGI!

Dažādi lēti un izdevīgi piedāvājumi!

Zvaniet, pirms meklējat internetā vai citur

Inese Zaķis

Tālr.: 631-665-4455, 1-800-291-8311

Fax: 631-665-6164

32 South Penataquit Ave., Bay Shore, NY 11706-8815

E-pasts: rigaven@aol.com

Latviešu fonds – iestājies šodien, ieguldi nākotnei!

Pagājušajā gadā avīzē parādījās raksts ar virsrakstu "Latviešu fonds ir visur". Paldies šī raksta autorei Anitai Liepiņai par šo precīzo novērojumu! Pirms gada Milvoku dziesmu svētkos, Latviešu fonds bija klāt, un ALJA kongresā Ņujorkā Latviešu fonds bija klāt. Šovasar, 30. jūnijā pasaules latviešu saietā Rīgā Latviešu fonds būs klāt. Un arī 1. augustā informatīvajā vakarā Gaŗezera Klinklava galerijā Latviešu fonds atkal būs klāt. Šoruden, 28. un 29. septembrī Latviešu fonds būs klāt Toronto gadskārtējā pilnsapulcē un sarīkojumos *Nedēļas Nogale Nākotnei!*

Plašā auditorija, ko saŗa Fonda atbalstītie projekti, sniedzas pāri kontinentiem, padarot Latviešu fondu unikālu latviešu organizāciju vidū. Fonds ne tikai atbalsta projektus visā pasaulē, bet šī organizācija to dara, ņemot vērā savu dalībnieku vēlmes, intereses un ieceres. Šogad, pēc dalībnieku pieprasījuma, tika dota iespēja izteikties par projektiem, atstājot komentārus LF mājas lapā. Šie komentāri tika izskatīti šī pavasara padomes sēdē, kad tika lemts par piešķirumiem mazajiem projektiem (zem divtūkstoš dolāriem). Tā kā piešķirāmās naudas ir mazāka nekā pieteicēju pieprasījumu,

dalībnieku komentāri palīdz padomei izšķirties, kam sniegt atbalstu.

Šogad mazo projektu kategorijā atbalstu saņēma: „Latvieši Austrālijā” – šā projekta mērķis ir iepazīstināt plašāku lasītāju loku ar latviešu rakstniecības ceļiem tālajā Austrālijā; „Čikāgas vīru koŗa 2013. gada koncertu cikls” – ČVK darba mērķis ir saglabāt un kopt vienu no latviešu koŗa mūzikas stūrakmeņiem – vīru koŗa ņanru; „Skaņuplašu saglabāšana Salacgrīvas bibliotēkā” – tiks pārrakstītas diskos bibliotēkas fondos esošās skaņuplates, kuŗas tika saņemtas dāvinājumā no Zviedrijas latvie-

šiem; „Saulgrieŗu Vasaras vidusskolas tradīciju vasara” – 2013. gada SVV Mazsalacā dos jauniešiem iespēju uzzināt vairāk par savas tautas tradīcijām, šogad uzsvāru liekot uz latviskiem ģimenes godiem; „Displaced to this Place” – sadarbojoties Latvju Tautas mākslas muŗejam, Čikāgas Latviešu biedrībai, *Balzeskas Museum of Lithuanian Culture* un *Estonian House*, tiks rīkota izstāde par baltiešu bēgļiem, kuŗi iebrauca ASV pēc Otrā pasaules kaŗa; „Pagasta vēstures skarbās lappuses” – Kuldīgas novada Planīcas (tagad Kurmāles) pagasts ir nozīmīgs ar to, ka 1941. un 1949. gadā uz Sibīriju izsūtīja gandrīz visas pagastā dzīvojošās ģimenes, projekta pieteicēji plāno dokumentēt pašu represēto atmiņu stāstus; un Ilzes Šķipsnas grāmatas „Neapsolitā zeme” (*Land Not Promised*) tulkojums angļu valodā. Plašāka informācija par šiem projektiem ir pieejama www.latviešufonds.info mājaslapā projektus sadaļā „Aktīvie projekti”.

Desmit lieli projekti, kas tika izvirzīti uz dalībnieku balsošanu ir: Okupācijas muŗeja ekspozīcija „Deportācijas vagoni”, Latviešu valodas vārdu locīšanas aplikācija viedtelefoniem, „Trimdinieka atgriešanās” – izstāde Jēkabpils Vēstures muŗejā, Juŗa Podnieka studijas dokumentālā

filma par mākslinieci Viju Celmiņu, Dzintras Gekas dokumentālā filma „Dieva Putniņi”, „Miļā Latvija trejdeviņās lapās” – grāmata diasporas skolām, Vienīgā pastāvīgā Dziesmu svētku ekspozīcijā Latvijā, darbs pie Vizmas Belševas grāmatas „Bille” ekranizācijas, grāmata „Kurŗu ņoniņi un citi lēŗavīri Rietumlatvijā” un TILTS atbalstītā trio „Smīte, Kārkle, Cinkuss” koncertturneja Ziemeļamerikā.

Vēl ir laiks izteikties par jūsuprāt nozīmīgāko projektu, pirms 23. augustā noslēdzas balsošana par piešķirumiem lielajiem projektiem (līdz 10 tūkstoŗi dolāru katram). Šogad Latviešu fonds ir kopumā atvēlējis divdesmit tūkstoŗi dolāru tiem projektiem no šī saraksta, kuŗi saņems visvairāk dalībnieku balsu. Ar saviem komentāriem varbūt pārliecināsi citus, ka bez tieŗi jūsu iemīļotā projekta latviešu kultūra būs nabadzīgāka. Jūsu līdzdalība Latviešu fondā, dos jums iespēju piedalīties šīsvasaras balsojumā. **Lai iestātos Latviešu fondā, ieejiet mūsu mājaslapā un nospiediet DONATE pogu, vai nosūtiet pieteikumu pa pastu Latviešu fonda administrācijai pārstāvei Tījai Kārklei P.O. Box 28696, Oakdale, MN 55128.**

Kristīna Šimane-Laimiņa

2013. gada Latviešu fonda padome un palīgi. Pirmajā rindā no kreisās: Tija Kārkle, Ilze Pētersone, Renāte Kenney. Otrajā rindā no kreisās: Kristīna Šimane-Laimiņa, Aija Mazsīle, Valdis Bērziņš, Mārtiņš Daiga

Izcils koncerts St. Pētersburgā

Pianiste Rasa Vitkauskaitė

Iepriekŗ neparedzēts, pēkŗņi iepriecinoŗs piedāvājums Latvieŗu biedrībai nāca no vietējās lietuvieŗu sabiedrības. Ar šodienas ātrām sazināšanās iespējām varējam izziņot lietuvieŗu pianistes Rasas Vitkauskaites klavieŗu koncertu 15. maijā Latvieŗu biedrības namā (izrādās – Lietuvieŗu namam pašreiz liekot jaunu jumtu). Šeit

pēdējos gados izveidojusies šī savstarpējā saīte ar lietuvieŗu sabiedrību, un tas ir apsveicami. Ne pārrāk sen brāļu tautas mūzikas cienītāji bija klausītāju pulkā mūsu dziedones Aleksandras Ritumas koncertā. Arī mūsu „Sirsnīņu ballē” skaītu priekŗnesumu sniedza lietuvieŗu sarīkojumu deju deŗotāji, kas vēl ilgi bija mūsu pārrunu centrā. Citā reizē esam viesojuŗies Lietuvieŗu namā viņu operdziedātājas koncertā.

Rasa Vitkauskaitė (27 g.) ir ieguvusi vairākas galvenās godalgas daŗādās pianistu sacensībās Parīzē, Beļģijā, Italijā. Viņas pašas dzimtenē Lietuvā guvusi galveno godalgu seŗos nacionālos konkursos. Pēdējā laikā koncertējusī Ķīnā, Dienvidkorejā, Venecuēlā, Meksikā, Spānijā, Portugālē, Ungārijā, Japānā un Savienotās Valstīs. Mūzicējusī kā soliste ar Kauņas, Latvijas, Kaļiningradas Filharmonijas orķestriem. Rasa ir arī aktīva

kameramūzikas māksliniece un rēgulāri spēlē kopā ar pasaulslaveno klarnetīstu *Jonathan Cohler*.

Rasa studējusī ievērojamā Lietuvas mūzikas skolā, kuŗu beigusi ar uzslavu. Tālāk studijas veduŗas uz Italiju un Bostonas konservātoriju. Ieguvusi bakalaura un maģistra gradu. Viņas pašreizējais darba lauks ir *Concord* mūzikas konservātorijā, kur viņa pārzina mācību studiju, kā arī strādā par pianīsti Bostonas Filharmonijas orķestrī.

Savai koncerta programmai Rasa Vitkauskaitė bija izvēlējusies Jāņa Ivanova, M. Ravēla, R. Šūmaņa, C. Guastavino, B. Dvarionas un M. Moŗkova darbus, kuŗus spēlēja ar ņilbinoŗu tehniku. Ap 40 apmeklētāju – puse latvieŗu, puse lietuvieŗu – klausījās mākslinieces priekŗnesumu ar aīzturētu elpu, un kā pateīcību par izcīlo sniegumu viņa saņēma ovācijas, labu pānākumu vēlējumus un krāŗņu roŗu buŗketi. Dzirdētās mūzikas iespaidā klātesoŗajiem labi derēja glāze vīna un saldumi.

Skaidrīte Prince

VAI VĒLATIES SLUDINĀJUMU KRĀSĀS?

Pastāstiet mums par sevi un savu nodarboŗanos!

LAIKA lappusēs varat apsveikt savus draugus un kollēgas!

Laikraksts *Laiks* (pielikums *JAUNO LAIKS*) piedāvā

jums iespēju ievietot KRĀSAINU sludinājumu

2013. gada krāsainajā Jāņu numurā.

Visi krāsainie sludinājumi tiks ievietoti īpaŗā lappusē,

un sludinājuma cena būs par 30% augstāka.

Laipni lūdzam KRĀSAINO,

pilnīgi gatavo („Camera Ready”) sludinājumu

līdz 14. jūnijam nosūtīt tieŗi uz Rīgas redakciju.

Par tehniskiem jautājumiem rakstīt redakcija@laiks.us

Vispār. info: Diāna Simmons Rudzīte: 596 Middlesex Ave., Metuchen,

NJ 08840, USA. ,tālr.: 732-549-0445, e-pasts: LaiksDSR@aol.com.

Jāmainās līdzī mainīgajam laikam

No 3. līdz 5. maijam Sietlā, Vašingtonas pavalstī notika Amerikas latviešu apvienības (ALA) 62. kongress. Kongresa intensīvā ritma starplaikā ar ALAs priekšsēdi Anitu Bataragu par apvienības misiju un vēsturi, par Amerikas latviešu organizācijām, to mūsdienīgu problēmām, attīstību un nākotni sarunājās Marta Mannenbacha

Pastāstiet, lūdzu, par ALAs darbību šajā laikposmā!

ALA kalpo par spēcīgu sabiedrisko un kultūras jumtu organizāciju, kas gādā par latviešu skolu darbību un kultūras veicināšanu ASV teritorijā, nodrošina latviešu centrus ar informāciju un vieno latviešu sportistus no visām ASV pavalstīm. ALAs sastāvā šobrīd ir 170 organizācijas. Tā arvien ir PBLA biedru organizācijas un JBANC daļa un piedalās CEEC. Kā organizācija ALA sadalīta nozarēs: kultūras, izglītības, sporta, informācijas, bet arī Kultūras fonds un fonds „Sadarbība ar Latviju” darbojas ALAs paspārnē.

Jauni jēdzieni ALAs 62 gadu darbībā ir vasaras „prakses” jauniešiem Latvijā. Patlaban Latvijas Okupācijas muzejā vairākas vasaras pēc kārtas, pateicoties kādas ziedotājas devībai, esam varējuši atbalstīt divu jauniešu darbu. Tādu iespēju veidojam arī mūzejā „Latvieši pasaulē” un meklējam šim nolūkam ziedojumus. Relatīvi jauns un svarīgs virziens ALAs Izglītības laukā ir *Sveika, Latvija!* ceļojumi pamatskolas absolventiem, kas iepazīstina jauniešus ar viņu vectēvu dzimteni. Šajos braucienos devušies vairāk nekā 500 skolnieki. Pirms pāris gadiem ceļojumu programmas paplašinājām ar *Heritage Latvia* ceļojumiem latviski nerunājošiem latviešu izcelsmes bērniem.

ALAs kongress ir lielākais ikgadējais notikums. Tas ir rotējošs un mūžīgi mainīgs pasākums. Šogad to organizēja vietējā Sietlas latviešu biedrība, organizatore Sarmīte Dāvidsone. Nākamgad kongresu piekritusi rīkot Filadelfijas organizāciju kopa.

Kas ir aktuālākais šī kongresa dienaskārtībā?

Ļoti aktuāla ir Latvijas uzņemšana OECD. Pirms maija beigām būs atbildes par diviem mums svarīgiem jautājumiem. Pirmais lemlšanas process par Latvijas uzņemšanu OECD. ASV atbalsta Kolumbiju, bet mēs cenšamies panākt, lai ASV atbalstītu arī kādu no Eiropas zemēm un lai tā būtu Latvija, ne Lietuva. Latvija šim mērķim ir daudz labāk sagatavojusies nekā Lietuva.

Otrs aktualitātes jautājums, kas jau runāts labu laiku, bet tikai tagad maijā tiks pārskatīts 3. lāsijumā Saeimā: dubultpilsonības jautājums, kas ļoti tieši skar ASV un citās diasporas zemēs dzīvojošus latviešus.

Vēl jāpiemin, ka Ziemeļamerikas latviešus interesē Latvijas valdības izpaustais atbalsts dias-

poras latviešiem, bet manām, kas šis atbalsts daudz tiešāk tēmēts Eiropas jaunajai diasporai, nevis ASV vai Kanadā dzīvojošajiem.

Kādas pārmaiņas novērojamas beidzamos ALAs kongresos?

Vēsturiskā kongresu skatienā – un par šo varu vairāk runāt tikai no atstāstītā vai lasītā, nekā personiski piedzīvotā – kādreiz kongresā veidojās dažādas politiskās frakcijas, bija daudz asākas diskusijas un domu šķelšanās. Bija vairāki kandidāti vienam amatam. Kopš Latvijas neatkarības atgūšanas visi kļuvuši miermīlīgāki, jo nav vairs tik izteiktu politisko strāvību mūsu pašu aprindās. Tagad novērojam, kas notiek Latvijas politiskajās un sabiedriskajās aprindās un cenšamies morāli atbalstīt tos, kuri iestājas par latvisku un demokrātisku valsti.

Anita Bataraga

Kongresa struktūra vēl arvien ir formāla – priekšsēdis, 3 sekretāri utt. Radīta vide, kur delegāti var izteikties par vēlamo ALAs darbību un nostāju. Šajā kongresā delegātu ir vairāk nekā pērn, bet visumā delegātu skaits no gada uz gadu svārstās par pāris cilvēkiem. Līdz ar biedru organizāciju biedru skaita samazināšanos sarūk arī delegātu skaits, cik drīkst pārstāvēt organizāciju kongresā. Domāju, ka apmeklētāju skaitu – gan delegātu, gan brīvklauštāju – iespaido ceļa un uzturēšanās izmaksas, un tāpēc cenšamies kongresu rīkot dažādās Amerikas latviešu mītnu pilsētās, lai vienmēr kādam būtu lētāk un ērtāk ierasties. Apmeklējot kongresu, ir daudz ieguvumu, un tā ir laba iespēja visiem atkal satikties. Turklāt cilvēkiem tiek dota iespēja izteikt savu viedokli skaļi. Galvenais, lai netiek izteikta tukša kritika, bet arī piedāvāts risinājums.

Vai ir bijusi kāda konkrēta problēma, kuru izdevies atrisināt tieši kongresa laikā?

Vai tieši atrisināts – to grūti teikt, un tas laikam būtu diezgan cerīgi, bet tiek konstatētas problēmas un delegātiem dota iespēja formulēt rezolūcijas, kuŗas nākamā gada gaitā ALAs valdei paredzēts izpildīt.

Kāda sākotnēji bija ALAs misija?

ALAs statūti un postulāti, kas veidoti pirms vairāk nekā 50 ga-

diem vēl darbojas. Šodienas ALAs un biedru organizāciju darbinieki – kā saka amerikāņi – „stāv uz milžu pleciem”, jo ALAs dibinātāju un veidotāju vēriens bija plašs un pastāvošs, kad tie izvirzīja šos darbības mērķus:

- uzturēt un vienot latviešu sabiedrību ASV;
- aizstāvēt Latvijas valsts un latviešu tautas intereses ASV;
- saglabāt latviešu valodu un veicināt kultūras jaunradi.

Protams, laikiem mainoties, ALA arī dzīvojusi līdzī, un pirmsākumos, kamēr Latvija vēl bija padomju jūgā, ALA bija daudz politiskāka organizācija. Daudzi ar dedzību un enerģiju darbojās, lai atvērtu Amerikas acis uz to, kas notiek Latvijā. Cilvēki protestēja un stāvēja demonstrācijās pie ANO ēkas, pie Krievijas vēstniecības Vašingtonā, rakstīja vēs-

sija ir arī palīdzēt centriem savienoties. Piemēram, Filadelfijas latviešu biedrība ir veiksmes stāsts. No šī informācijas apmaiņas semināra izrietēja, ka tas, ko var Filadelfija, var arī citi. Šis kongress un ALA kā organizācija sniedz lielisku iespēju satikties un dalīties informācijā.

Galvenais šobrīd ir pareizi pozicionēt ALAs darbību. Saites un sadarbība ar Latviju ir relatīvi jauna un vēl topoša nozare. ALAs rīkotie *Sveika, Latvija!* ceļojumi iepazīstina latviešu pamatskolas absolventus ar viņu vectēvu dzimteni. Atbalstām un cenšamies veidot jaunus jauniešu vasaras stipendiju atbalstītus darbus Latvijas iestādēs, piemēram, Latvijas Okupācijas muzejā. Šobrīd svarīgi iesaistīt trešo, jauniešu, paaudzi šejienes latviešu dzīvē un saitēs ar Latviju. Tāpat

mājvietām arvien pieaug. Maziem centriem ir problēmas ar biedru piesaisti. Citreiz ir arī tā, ka jaunajiem biedriem nav kur ienākt, jo vecākā paaudze nevelas dot ceļu. Pozitīvs risinājums man liekas Sanfrancisko, kur ilggadējie valdes locekļi paliek valdē vai padomnieku lomās un ļauj jauniem locekļiem ieņemt vadošās lomas un veidot sabiedrisko struktūru. Protams, situācija neuzlabojas, ja ir dominējoša vai atraidoša personība, kas neiejutības dēļ aizraida prom topošos locekļus. Vēl ir arī vecā problēma – biedrību un draudžu attiecības, dažos centros zem viena jumta, citos tikai viena vai otra.

Tāpat nevaram aizmirst problēmu, kas ASV latviešu sabiedrību nodarbina visus trimdas diasporas gadus. Tā ir latviešu valoda. Daudzi nerunā vispār vai runā slikti. To uzlabo iebraukušie Latvijas latvieši, bet citreiz tieši jauno latviešu ģimenēs bērni latviski runā sliktāk par vietējiem.

Galū galā katram centram ir sava „bagāža”, bet noteicošs ir tas, vai ir pietiekami daudz dalībnieku, kuri var vienoties par savas sabiedrības vajadzībām un darboties kā komanda, lai kopējais labums tiktu sasniegts. Uzskatu, ka ir jāklūst iejutīgiem un jāaug, gūstot no citu atvērtības. Latviešu kopienām būtu jāapvienojas un jāstrādā kopā. Jāmet pie miera visas pretenzijas un jāsadarbojas.

Kāda izskatās latviešu organizāciju nākotne?

ALAs nākotne, protams, ir roku rokā ar biedru organizāciju nākotni. Nākotnes nodrošināšanai nepieciešams piesaistīt divas grupas: jaunos iebraucējus no Latvijas un šejienes bērņus un mazbērņus. Ir jaunieši, kuri latviešu centros ir „ievilkti ar visu ķermeni un dvēseli”. Nūdzersijas latviešu skolā puse skolotāju ir no Latvijas – labs pienenums! Izglītības nozare un latviešu skolas ir vitāls spēks, lai diasporai būtu nākotne. Jācer, ka jaunieši pamodīsies, sapratīs, kāda bagātība un vērtība ir tai latviešu pasaulei, kas viņos ieaudzina, un uzņemsies atbildību.

Man pašai, bet, domāju, ka arī katras nozares vadītājam, sevišķi izsmelošas bija atziņas, ko izlobījām no sabiedrības aptaujas 2012. gadā: „Kur esam, kurp ejam?”, jo varam skaidrāk definēt, ko indivīdi un organizācijas meklē latviešu sabiedrībā un ko sagaida no ALAs.

ALA savu lomu un vērtību uztur, esot tas forums, kas savieno individuālos centrus un organizāciju pieredzi, veiksmes un vajadzības, lai būtu plašāks labums visām vienībām – vai nu tās ir skolas, lasītāju klubi, sportisti, vai kultūras cienītāji. Tādēļ arī šogad rīkojam informācijas apmaiņas semināru dienu pirms kongresa. Tasguvalabuatsaucību, un mēs labprāt atkārtotu šādu pasākumu ar citu temu pirms kongresa 2014. gadā. Tādēļ arī esam uzlabojuši ALAs infogrammas, mājaslapu un izveidojuši „ideju bankas” nodaļu mājas lapā, lai katra organizācija varētu ne tikai dalīties ar sava centra panākumiem, bet arī smelties no citu veiksmēm.

tules ASV kongresam.

Īpaši izaicinoša bija ALJAs protesta akcija, kad daži latviešu jaunieši iekala sevi ķēdēs un stāvēja cietējošā cementā pie Krievijas vēstniecības Amerikā. Tas nonāca pasaules ziņās. Pat, ja viņi neko nepanāca, vismaz tika radīta atpazīstamība, viņus ievēroja un dzirdēja kliedzienu pēc palīdzības. Tāds saistošs protests bija it sevišķi nozīmīgs, jo, kā mēs jau zinām, ASV iedzīvotājiem visumā nav vēstures atmiņu vai intereses par citām kultūrām un valstīm, to atšķirīgo vēsturi un problēmām.

Kāda ir ALAs misija mūsdienās?

Šī pirmo ALAs biedru un valdes locekļu, pēckaŗa ASV iebraukušo bēglu dedzība un pārliecība ir zudusi. Cīņa par Latvijas brīvību jau 20 gadus nav mērķis. Saujiņa šejienes politisko cīnītāju pēc neatkarības atgūšanas aizgāja un ieņēma vadošās lomas Latvijā. Tomēr sekot līdzī un izteikt ASV dzīvojošo pilsoņu viedokli, Latvijā veidot par latvisku un demokrātisku zemi – tas gan vēl ir ALAs šodienas uzdevums un dalībnieku interesēs.

Turklāt mūsu mērķi, kuŗus iepriekš pieminēju, vēl ir aktuāli un iespaido visu ALAs nozaŗu darbību. Mēs cenšamies palīdzēt latviešu centriem organizēt interesantas programmas, koordinēt un veidot skolu darbību, jo ASV vēl pēc 60 gadiem darbojas 16 latviešu pamatskolas. Mūsu mi-

svarīgi palīdzēt centriem uzrunāt un iesaistīt jaunpieņakušos latviešus šejienes latviešu dzīvē un pasākumos. Mums jāmainās līdzī mainīgajiem laikiem, lai programmas, ko piedāvājam, būtu ne tikai mūsdienīgas un saistošas, bet arī ievērotu ALAs mērķus, jo tie ir mūsu kopsaucējs.

Kāda ir Amerikas latviešu centru dinamika dažādos ASV reģionos?

Tā laika gaitā mainās; Linkolnā bija liels latviešu centrs, bet vairs nav. Arī Ņujorkā tāds bija, bet tagad „Ņujorka” ir izkaisīta pa trim pavalstīm, un darbība samazinājusies. Amerikas vidienē, piemēram, Teksasā nekad nav bijusi liela latviešu aktivitāte. Pārsvārā tās tomēr ir lielās pilsētas: Čikāga, Losandželosa, Vašingtona – lielie ekonomiskie ceļi, kur vienmēr bijis visvairāk latviešu organizāciju. Tur vienmēr bijušas darba iespējas, kas ļauj cilvēkiem palikt uz vietas, neaizceļojot darba meklējumos. Viena daļa centru pamazām fiziski izsīkst, bet man ļoti interesē saprast, kas ļauj vienam pastāvēt, kad otrs jau slēdzis durvis.

Kādi ir šodienas lielākie latviešu kopienu izaicinājumi?

Pārsvārā tas ir biedru un naudas trūkums. Katram centram tomēr ir arī savas grūtības. Piemēram, Sietlā man nupat kāds stāstīja, ka kopienā trūkst vidējās paaudzes. Ir centri, kur nams atrodas rajonā, kas vairs nav daudz-sološs vai kur attālums no biedru

Agris Redovičs

Izdevniecībā *Mansards* sagatavota izdošanai Marisa Vētras rakstu un vēstulju izlase *Atbalsis*. Šajos rakstījumos dziedonis un memuārists atklājas daudzveidīgāks nekā Kanadas trimdā sacerētajās atmiņu grāmatās.

Publikācijas kopā ar vēstulēm dod dienasgrāmatai līdzīgu iespaidu par dzīves plūdumu, parāda autora attieksmi pret konkrētām norisēm, atklāj tikai Vētram raksturīgu laika izjūtu. Teksti atsauc atmiņā šodien daļēji jau piemirstas kultūrvēsturiskas norises un cilvēkus starpkaļu Latvijā, atklāj pārdomas par operas mākslas attīstību. Tos vieno iekšēji brīva cilvēka atraisīts skatījums uz pasauli, lietpratīgi ieinteresēts nacionālās kultūras attīstībā.

Vētras lieta ir topošās grāmatas nodaļa par kādu incidentu Latvijas kultūras dzīvē. 1930. gada 23. oktobrī Nacionālās Operas aizkulisēs Mariss Vētra iesita plauku *Jaunāko Ziņu* mūzikas recenzentam Ernestam Brusubārdam. Tas tika sīki iztirzāts presē un saduļķoja mākslas vidi. Vadošais tenors tika atlaists no darba, un karjeru turpināt vajadzēja Vācijā. Toties avižu polemikā izgaismojās kultūras procesa aizkulisēs, kas daudzējādi atgādina mākslas un plašsaziņas līdzekļu attiecības mūsdienās.

1930. gada rudens sezona Nacionālajā operā Marisam Vētram izvērtās visai drāmatiski. Vasarā viņam bija nepieciešama kakla operācija. Sezona sākās septembrī, bet balss vēl nebija atkopusies. Uzstāšanās Operā vajadzēja savienot ar karadienestu artilērijas kazarmās. „Pēc ērtās kungu dzīves un lutināšanas Frankfurtes sabiedrībā nebija viegli iejusties jaunkareivja gaitās, vēlāk viņš rakstīja grāmatā „Mans Baltais nams”. Atbrīvošanas karā seržanta uzsvērus nopelnījušam Vētram armijas priekšniecība neprasija atteikties no darba Operā un reizēm ļāva nakšņot ārpus kazarmām, kas nebija mazsvarīgi, jo, atgriežoties no Frankfurtes, viņš bija atvedis līdzī skaisto baletdejojāju Irēni Veilu, ar kuŗu nākamā gadā salaulājās. Tomēr dienesta režīmā ne vienmēr bija iespējams pilnvērtīgi sagatavoties atbildīgai lomai vakara izrādē.

1930. gada 3. oktobra *Jaunākajās Ziņās* parādījās mūzikas recenzenta Ernesta Brusubārdas piezīme:

Starpgadījums ar tenoru M. Vētru

„Kad Vētra pēc kakla operācijas vakar atkal uzstājās Nac. operā, ar dziedātāju notika mazs starpgadījums, izpildot Ļenska partiju operā *Jevgēnijs Onēgins*, Larinas balles skatā Vētram nelaimējās paņemt labu augstāko noti, kas izsauca neveiklu situāciju. Dziedātājs par to tā sašuta, ka negribēja vairs Ļenska lomu tālāk dziedāt un pieprasīja, lai dueļa skatā uzstājas cits tenors. Pēc ilgāka strīda Prandem (Nacionālās operas direktoram – red.) beidzot izdevās Vētru piespiest pildīt savu pienākumu līdz galam un pēc garāka starpbrīža izrādē turpinājās.”

Jaunāko Ziņu nekaunība pret māksliniekus Pēdējā Brīdī redaktoram:

„Ļoti godājamais redaktora kungs!

Es esmu paradis, ka *Jaun. Ziņas* ignorē mani jeb arī pūlas noņcināt mani gan kā cilvēku, gan kā mākslinieku, taču šodienējais, 3. oktobra *Br.* raksts par starpgadījumu ar tenoru Vētru ir tik pilns nepatiesības, ka es esmu spiests lūgt Jūs, ļoti godājamais redaktora kungs, informēt sabiedrību par lietas patiesiem apstākļiem.

Līdz ar šo vēstuli es līdzīgu rakstu nosūtu arī *Jaun. Ziņām*, taču, ievērojot to, ka *Pēdējā Brīdī* kādreiz tika drukātas manas vēstules no ārzemēm, man nav cerību, ka J. Z. šo manu rakstu ievēros. Tāpēc atkārtāju savu lūgumu, neatteikt man Jūsu palīdzību un nodot atklātībai šo manu vēstuli.

Ir tiesa, ka vakarējā *Jevg. Onēgina* izrādē es pēkšņi zaudēju spēkus un tikai ar lielu piespēšanos nodziedāju izrādi līdz beigām. Un tas nav nekāds brīnums, jo pēdējo nedēļu dzīvoju kazarmās un no plkst. 6 rītā ik dienas skreju pa dziļām smiltīm, kratos uz zirga un izpildu visas pārējās kareivja norūdišanai nepieciešamās mācības. Bet pirmajā nedēļā izlūtinātā ķermenim nav viegli pierast pie šīs kārtības. Arī vakar mana diena ne ar ko neatšķīrās no pārējām, tikai pašā vakarā pie visa tā vēl klāt es biju spiests aiz pienākuma sajūtas pret Nac. operu dziedāt izrādē.

Viss šis bija zināms arī JZ kritiķim Brusubārdam, taču, kaut gan Brusubārda esot ieradies uz *Jevg. Onēgina* izrādi tikai pēc tam, kad Ļenskis jau bija nošauts un es aizgājis mājās, viņš šodien raksta kritiku un apzināti sagroza visus faktus. Nav tiesa, „ka man nelaimējās paņemt kādu augstāku noti”. Es nodziedāju visu tā, kā tas ir rakstīts *Jevg. Onēgina* Ļenska partijā, kaut arī ar pusbalsi – man – nebija spēka, bet dziedāšana prasa lielu enerģiju – un, ka nekur neradās neveikla situācija, par to runāja aplausi, ar ko publika mani pat cēliena vidū tik mīļi sumināja.

Neskatoties uz ārkārtīgo nespēku, es netiku pieprasījis sev vietas izpildītāju. Es izsaucu tikai diriģentu Karla kungu un prasīju viņam padomu, ko darīt. Tad ieradās arī dir. Prandes kungs un visi kopā nospriedām, ka izrādē strīpojumi nav iespējami. Prandes kungs lūdza mani tālāk izrādē dziedāt bez balss, lai es sevi nepārpūlētu, un vienīgais, ko es pieprasīju, bija – pagaidīt vēl kādu laiku ar izrādes turpināšanu. Vai tiešām Brusubārdam tas nebija zināms?! Ja tā, tad žurnālista morāle nedrīkstēja viņam atļaut rakstīt par to.

Šai rakstā Brusubārda pārmet man arī pienākuma sajūtas trūkumu. Vai tiešām man šeit attaisnoties? Šai gadījumā gan ne. Lai spriež sabiedrība pati. Kas

Vētras lieta

attiecas uz manu kakla operāciju, tad, kā to konstatējis arī vakar teātri pie manis izsauktais Dr. Driba, man kakls nebūt vēl nav sadzījis, bet es dziedāju! Vai ne, Brusubārdas kungs, tas ir pienākuma sajūtas trūkums?!

Rīgā, Vidzemes artilērijas pulkā, 3. okt. 1930. g.

Mariss Vētra, Nac. operas dziedātājs”
Pēdējā Brīdī, 1930.4.10.

Kā redzams no M. Vētras sašutuma, E. Brusubārdas piezīmē dziedoni īpaši aizvainoja šaubas par viņa pienākuma apziņu un tas, ka pieminētajā vājuma brīdī kritiķis it kā nemaz neesot bijis klāt, ko, konfliktam attīstoties, vēlāk Brusubārda gan noliedza. Dvīņubrāļu Artūra un Roberta Kröderu laikrakstā *Pirmdienā*, kas tolaik izcēlās ar asu Nacionālās operas vadības kritiku, jau nākamajā numurā 1930. gada 6. oktobrī Roberts Kroders atzīmēja: „Neatbildības augstākā pakāpe ir tā, ja kritiķis raksta par to, ko pats nav redzējis, ne dzirdējis, ne izjutis. Bet tā ir rakstījis mūzikas kritiķis Ernests Brusubārda par dziedātāju Marisu Vētru. Un rakstījis ar nolūku pazemot šo dziedātāju, bet pazemojot ir pats pret sevi.”

Atmiņās *Mans Baltais nams* Vētra apraksta dialogu ar Nacionālās operas direktora vietas izpildītāju Albertu Prandi:

„– Direktora kungs, tā ir jūsu vaina. Jūs mani neatbrīvojāt no kaŗa, kad solījāt. Savu pienākumu esmu pildījis. Tagad vismaz izpildiet savu un atsauciet šo rakstu.

Viņš saprata, bija lāga vīrs un sāka stostīties:

– Jums taisnība... to vajadzētu... Bet... jūs saprotiet... *Jaunākās Ziņas*... tās neatsauks...

– Ko tad jūs man ieteiktu darīt? Sist pa ausi?

– Nē, nē, Dieva dēļ... – Man cits nekas neatliek.

– Tikai lūdzu, ne Operas telpās. Šis direktora Prandes ierosinājums mani visvairāk pārsteidza.

– Tad jūs kā direktors atsakāties šo lietu pats nokārtot?

– Es nevaru. Saprotiet...

Es drusku padomāju.

– Tad es sitišu.

– Tikai ne Operas telpās.

– Ne publikas telpās, to es apsolu. Bet, ja Brusubārda pārādīsies uz skatuves, kur ir manas mājas, tad – atvainojiet, direktora kungs...”

Nav svarīgi, vai dziedoņa un

tāma izcila apdāvinātība, bet daudz talantīgāka esot Brusubārdas mēle. Droši vien cēloņi bija svarīgi, ja tik inteligēnts cilvēks kā Vētra varēja tā aizdegties.

Oficiālais Brusubārdas amats ir mūzikas recenzenta postenis Benjamiņa lapā. Benjamiņa lapa, kā zināms, ir jau labu laiku atpakaļ ievedusi mākslā tā saukto „politiku”. (..)

Vētra ir viens no mūsu apdāvinātākiem un simpatiskākiem dziedātājiem. Vai tiešām Benjamiņa lapas īpatnā pozīcija pret viņu izskaidrojama tikai ar to, ka Vētra rakstīja *Pēdējā brīdī* no Frankfurtes korespondences?

Ja nu līdz šim kā gāja, tā gāja, tad tagad gan mēs neceram vairs J. *Ziņās* lasīt kurmet pieklājīgu kritiku par mūsu Vētru. Kas šai lapai ir objektivitāte un latvju tautas garīgās vērtības? „Pašu” pozīcija viņai vienmēr pirmā vietā.

Ja līdz šim *Jaun. Ziņas* sauca par ķēngu lapu, tad tagad tās ar pilnu tiesību nokristāmas par skandalu lapu, jo, kur JZ redaktori un līdzstrādnieki spēŗ kāju, tur iznāk skandals.

Vai Brusubārda un arī viens otrs no citiem *Jaun. Ziņu* cilvēkiem drošības labā publiskās vietās nesāks nēsāt drāšu ķiveres?”

Pēdējā Brīdī, 1930.24.10.

Incidentu, protams, atzīmēja arī lasītāju iecienītais, bet politiķu un mākslas aprindu nīstais Artūra Tupiņa iknedēļas izdevums *Aizkulisēs*, kas 1930. g. 24. oktobra numurā uzsvēra, ka vairums simpatiju bija uzbrucēja pusē, bet paredzēja, ka „uzbrucējam nāksies stipri nožēlot savu karstasinību.” Nožēlu par notikušo Vētra nekad gan nav aplicinājis, jo vainīgs nejutās. Tomēr, ja būtu laikus palūdzis piedošanu par savu pārsteidzību, varbūt vismaz pasaudzētu nervus gan sev, gan savai daiļajai Irēnei, kuŗai privātā konflikta negaidītā savērpšanās, iesaistoties daudzām Latvijā pazīstāmām personībām, varēja atstāt visai dīvainu priekšstatu par vietējo mākslas dzīvi.

Iespējams, ka nepatika pret E. Brusubārdu Vētram varēja būt krājusies jau kopš gada sākuma, kad *Jaunākās Ziņās* viņš vērsās arī pret viņu: „Latvju dziedoņu dezertēšana uz ārzemēm nav attaisnojama īpaši tāpēc, ka tie vai nu mācījušies Latvijas konservatorijā, kur par viņiem katru gadu valsts piemaksājusi lielākas summas, vai arī saņēmuši Kultūras fonda pabalstus, kas dažiem sasnieguši prāvus apmērus. Tāpēc šiem dziedoņiem ir pienākumi pret Latviju un viņas nacionālo mākslu, bet tos, par nožēlošanu, visi liekas jau aizmirsuši. (..) Varētu arī pacelt jautājumu par tiem dziedoņiem, kas atrod lielāku atalgojumu ārzemēs un atstāj Latviju: lai šie personīgo ērtību meklētāji sāk atmaksāt Kultūras fonda agrāk saņemtos pabalstus!”

Jaunākās Ziņas, 1930.23.9.

(Turpinājums sekos)

(Turpināts no Nr. 20)

Amerikā, kur pukst arī latviešu sirdis

Tikšanās, iespāidi, sarunas

Ligita Kovtuna

Svētdien, 28. aprīlī, paredzēta *Laika* izdevējas Daces Rudzītes un mana, avīzes redaktore tikšanās ar lasītājiem un interesentiem Bostonā. Par to jūs, cienījamie lasītāji, jau izlasījāt Ivara Galiņa rakstā 20. numurā. Varu tikai piebilst – *Laika* pa-

Bostonas latviešu biedrības priekšniece Ināra Suurman

Prof. Ingrida Gutberga. „Lasu *Laikā* Paula Dambja mūzikas apceres. Citreiz nodomāju – varbūt nevajadzētu tik asi. Un tomēr – profesionāls mūzikas vērtējums”

Maruta Grots: „Man vieglāk ir būt latvietei Amerikā”

stāvēšana ir mūsu pašu rokās. Ja būs abonenti, būs *Laiks*, savukārt abonenti būs, ja avīze spēs piesaistīt un ieinteresēt. Strādāsim kopā – tas mans aicinājums. Rakstiet, sūtiet foto, iesakiet! Mēs tiešām nebaidāties no kritikas, ja vien tā darbojas kā dzinulis uz priekšu, rosina diskusijas. Mēs taču visi vēlamies chronoloģizēt to, kas notiek latviešu dzīvē ārpus Latvijas, iemūžināt to, atstājot ziņas vēsturē. Vēl jo vairāk – tas viss tiek digitāli archivēts Latvijas Nacionālās bibliotēkas krājumos, kur, nospiežot *www.prese* un „aizejot” uz sadaļu *laiks* var un varēs izlasīt par to, ko abpus okeanam darījuši latvieši.

28. aprīlī, Lieldienu laika piektajā svētdienā dievkalpojums Bostonas latviešu ev. lut. Trimdas draudzē notiek Svētā Jura dienas zīmē, piedaloties Daugavas (8.) skautu un Sauleskalna (7.) gaidu vienībām. Dievkalpojumu vada Jogita Mazure (Mingina), ērģelnieks Pēteris Aldiņš. Baznīcā iesoļo vairāku paaudžu skauti un gaidas, sasēžas priekšējās rindās. Mācītājas Jogitas sprediķis vairāk veltīts viņiem. Svēto rakstu lasījumi uzticēti gaidai Sabinei Ryan un skautam Robertam Grotam. Pēc tam viņi pulcēsies latviešu nama sarīkojumu zālē, bet pa vidu – visu mūsu kopīgas pusdienas. Garšīgas, sārtīgas, draudzīgas. Iepriekšējā dienā, iegriežoties latviešu skolas virtuvē (tā latviešiem vienmēr tā labākā satikšanās vieta!), satikām **Marutu Grots**, šķēlējam šķiņķi minētajām nākamās dienas pusdienām. *Širce* priekšā, nazis rokā neapstājas, jo darbs paredzētajā laikā jāpadara. Latviešos tā pieņemts. Pa vidam tomēr parunājamies. Maruta ar vīru Mārtiņu Grotu, kā pati saka, ir latviešos „izgājusi pilnu apli”, ieskaitot dzīvi

Latvijā. Mārtiņš strādājis *Radison SAS*, vēl joprojām ir šīs firmas valdē. Darba gaitas Mārtiņu vedušas arī citur Eiropā, Maruta turējusies līdz. Pati ir mākslas skolotāja un savas zināšanas izmantojusi, strādājot Latvijas Universitātes Pēdējās fakultātē un Latvijas Mākslas akadēmijā – tas viss laika posmā no 1992. līdz 1996. gadam. Viņas devums aplūkojams arī tīmeklī – *www.triskrasas.lv*, iemūžināts tvartā par krāsu mācību, kas izdots ar Latvijas Valsts Kultūrkapitāla fonda atbalstu. Un tomēr Maruta saka: „Man vieglāk ir būt latvietei Amerikā. Latvijā dzīvojot un strādājot, es sapratu, cik viegli ir ievainojams cilvēks, ja viņš sevi visu atveļ, ja vēlas palīdzēt. No visas sirds vēlējos dot savas zināšanas Latvijas kolēģiem, piedalīties, līdz vienā jaukā brīdī sajutu, ka mani atraida, mani nevēlas ieklausīties...” (Kaut ko līdzīgu saklausīju sarunā ar ārstu Egilu Zālīti. Interviju ar viņu lasiet mūsu avīzes 13. lpp.)

Maruta: „Kāpēc esmu latvietē, un ko man tas nozīmē? – tas ir jautājums, ko sev uzdožu vēl līdz šim. Esmu dzimusi Kalamazū, kur arvien ir bijis salīdzinoši daudz latviešu. Turklāt – latviešu no radošajām profesijām. Vēsturiski tam ir izskaidrojums – Kalamazū savulaik iecēloja koris „Dziesmu vairogs”, daudz rakstnieku,

mākslinieku, komponistu. Šie cilvēki pa dienu strādāja savu „maizes darbu”, bet vakaros pēc darba nomazgājās, uzvilka baltus kreklus un sēdās pie sava

sirds darba – rakstīja, dzejoja, gleznoja, komponēja. Es atminos skolotājus Ernestu un Lidiiju Aisterus... Šādā vidē es augu un veidojos kā latvietē.

Ciemos pie Boļiem. Augšā – Ivars Galiņš, Nora Galiņa, Jānis Bolis, Ligita Kovtuna, Lauris Eglītis, Gunta Eglīte (pa kreisi), Valda Bole

Nora un Ivars Galiņi savā dārzā, kas sajūsmināja arī Imantu Ziedoni, kad viņš rakstīja: „latvietim vajag, kur skatīenam ieskrieties”

Roberts Grots un Sabine Ryan Svēto rakstu lasījumā

Man mācīja par Latviju, mums bija pašiem sava „latvju sēta”. Aizbraukusi uz Latviju, es to tur tādu nesatiku. Tā nebija tā Latvija, par kādu man bija mācīts un stāstīts. Un tad rodas daudz neatbildamu jautājumu... Mēs esam ģimene, kam „kājas abās pusēs”. Tā dzīvē sanācis.

Sarunas noņemīgā Maruta ar sev piemītošo tiešumu man pajautā: „Bet kāpēc tu esi šeit?” Atbildu: „Lai izprastu latviešu dvēseli”. Maruta: „Ha! Bet vai mēs paši esam to izpratuši?!”

Pēc šīs pārdomas raisošās sarunas sēžamies Ivara automašīnā, lai dotos ciemos pie Valdas un Jāņa Boļiem. Jānis Bolis ir Latvijas Goda konsuls Rodalēndā (*Rhod Island*), *Laika* lasītājiem pazīstams arī kā rakstnieks – aizvadītajā gadā Latvijā, apgādā „Jumava” tika izdots viņa romāns „Likuma ēnā”, Dziesmu svētkos Milvokos Jānis piedalījās Rakstnieku cēlienā. Bet vēl pirms tam *Laikā* tikuši publicēti viņa Sibīrijas braucienu iespāidi. Šopēcpusdien esmu Boļu ģimenes viesu pulkā kopā ar Noru un Ivaru Galiņiem un Lauri un Guntu Eglīšiem. Sarunas iegrozās galvenokārt ap *Laiku*. Un ziniet, ko – gandrīz visiem, kas sēž ap galdu un piedalās sarunās, ir atšķirīgi viedokļi un domas. Gan par *Laika* rakstiem un to autoriem, gan par dzīvi kā tādu. Un visas sarunas beidzas „uz draudzīgas nots”, citam cita viedokli pieņemot. Nemaz nav tā kā latviešiem parasts. Parasts taču ir sastrīdēties un palikt pie sava! Kas mēs tādi esam?!

Saksofona un ērģeļu koncerts Mineapolē

21. aprīļa pēcpusdienā Mineapolē *University Lutheran Church of Hope* baznīcā Minesotas Latviešu koncertapvienības šīs sezonas otrajā koncertā, ko tā rīkoja ar organizācijas TILTS atbalstu, uzstājās saksofonists Artis Šimanis kopā ar ērģelnieci Kristīni Adamaite. Abi divi ir izcili mūziķi un pedagogi, kuŗi ir uzstājušies ar Latvijas slavenākajiem ansambļiem. Abi arī māca Jāzepa Vītola Latvijas mūzikas akadēmijā.

Lai gan šāda instrumentu kombinācija ir neparasta, mūzika bija garīgi un muzikāli pacilājoša, tā sekoja meditācijas un kontemplācijas temai. Turklāt bija ļoti ļabi noklausīties programmu, kur gandrīz visi skaņdarbi bija jauni latviešu komponistu darbi. Koncertu iesāka Adamaite ar Pēteru Vaska *Te Deum*, kas ir ļoti iespaidīgs skaņdarbs ērģeļu solistei. Vaska pazīstamajās harmonijās spēcīgi izskanēja latīņu teksta vārdi:

„*Te Deum laudamus*“ („Tevī, Dievs, mēs slavējam“). Mūzika bija smaga un iespaidīga, un vietām izklausījās kā baznīcas psalmu dziedāšana. Mazliet bija dzirdams arī dzeza iespaids, īpaši pēdējā mažora akordā ar tajā iekļauto gammās septīto skaņu.

Sekoja komponistes Galinas Grigorjevas *Molitva*, saksofonam un ērģelēm. Skaņdarba sākumā ērģelniece Adamaite paņēma un noturēja vienu toni. Pēc brīža no koŗa balkona dievnama aizmu-

gurē uz priekšu atlidoja saksofona skaņas, kas piebiedrojās un saskaņojās ar ērģelēm. Ar savu mierinošo komtemplatīvo izjūtu šis skaņdarbs tiešām šķīta kā lūgšana. Bet bija arī brīži, kad likās, ka lūgšanā ieskanās kliegzieni, pasvītrodami to, ko dzīves gaitās iemācāmies: sarunas ar Dievu, tas ir, lūgšanas, nav vienmēr skaistas un mierīgas. Grigorjeva šo efektu panākusi, lietojot klasiskā mūzikā samērā neparastas skaņas, kas saksofonistiem tagad diezgan pazīstamas. Varētu teikt, ka tās skaņas, kas deva kliegziena iespaidu, bija rupjākas vai šķietami netīrākas, bet, pateicoties Šimani prasmei, tās bija ļoti efektīvas un izklausījās, it kā būtu viegli izpildāmas.

Pirmajā koncerta daļā skanēja arī Lūcijas Garūtas *Meditācija*, ļoti maigs, mierinošs skaņdarbs, un Uģa Prauliņa *Fantasia rustica*, kuŗā bija spilgtas un dažreiz pat jautras saksofona solo daļas, kuŗās Šimanis atkal demonstrēja savu meistarību. Pirms starpbrīža mūziķi spēlēja E. Dārziņa *Melancholisko valsī*, aranžētu saksofonam un ērģelēm. No zāles reakcijas šķīta, ka tas īpaši gājis klausītājiem pie sirds. Vēlāk to dzirdējām vēlreiz kā koncerta piedevu.

Otro koncerta daļu ērģelniece varenī iesāka ar Aivara Kalēja *Toccata* par korāli „*All Glory Be To God On High*.“ Lai gan šo skaņdarbu Adamaite spēlēja ļoti

spēcīgi, tas neatstāja tik lielu iespaidu kā Vaska *Te Deum* koncerta sākumā. To pašu varētu teikt arī par nākamo darbu – Pēteru Vaska *Vakara mūzika* saksofonam un ērģelēm, kuŗš ir gan skaists un interesants, tomēr to nevarētu īsti salīdzināt ar Vaska otro darbu šajā programmā. Pēc tam Adamaite atskaņoja Semuēla Bārbera slavēno *Adagio* stīgu instrumentiem, aranžētu ērģelēm. Šo aranžējumu nevar salīdzināt ar oriģinālo stīgu mūziku. Pēc šiem samērā mazāk iespaidīgiem skaņdarbiem, pēdējie divi – Ešēvalda komponētie darbi – programmu atkal virzīja dziļākā izteiksmē.

Ērika Ešēvalda *Laudate Dominum* un *O Salutaris Hostia* atstāja mierinošu un meditātīvu iespaidu. To īpaši varēja izjust ēteriskajā skaņdarbā *O Salutaris Hostia*, kas oriģināli ir komponēts korim, bet šeit tika spēlēts aranžējumā saksofonam un ērģelēm. Ar šo darbu Šimanis un Adamaite komtemplatīvā veidā nobeidza programmu, kas lika klausītājiem apstāties viņu ikdienas skrējienā, lai ieklausītos, pārdomātu un lūgtu. Abi mākslinieki – Adamaite un Šimanis – ir kaut ko ļoti svarīgu uztvēruši: šādus mūziķi mierinošus brīžus mums vajadzētu izbaudīt biežāk. Būtu garīgi un mūziķi atspirdzinoši tādas programmas dzirdēt nākotnē vēl un vēl.

Benjamiņš Alļe

Kristīne Adamaite un Artis Šimanis pēc koncerta

Foto: Valdis Mīkelsons

Pasaule mainās – uz kuŗu pusi?

Šņabis ienes naudu! Tāds paziņojums nupat aizvadītajā ALAs 62. kongresā bija visu kongresā saklausīto atzinumu kalngals. Līdzīgi tikpat svarīgi atzinumi/jautājumi, piemēram, – pensionāru atzinums, ka – *Kopā ēdam, kopā dzejam, kopā uzdzīvojam...* varbūt pamatoti izraisīja jautājumu: *Kāpēc latviešiem vajag tik daudz ēst?* Un, lai īpaši pasvītrotu nupat teikto skaidrā, gaišā latviešu valodā, runātājs sparīgi nobeidza ar *“That’s my point!”* Par laimi, neviens no klātesošajiem to arī netaisījās apšaubīt. Vai šīs būtu vadlīnijas ALAs un latviešu sabiedrības darbam nākotnē? Pasaule mainās...

Jau pašā pirmajā iebraukšanas dienā varēja konstatēt, cik nepareizi ir daži pieņēmumi. Ja ticētu visam, kas rakstīts avīzēs un ko stāsta laika pārēgotāji, nebūtu šaubu, ka Sietlā vienmēr list. Bet, protams, ir arī izņēmumi. Visas trīs dienas, kamēr sēdējām sēžu zālē, bija skaistas un saulainas, mākoņus nevarēja atrast pat ar tālskati. Ar prieku atstājām lietussargus somās un klusībā apskaudām visus, kas varēja izbaudīt šīs neticami jaukās dienas ārpus telpām.

Šķīta, ka dažiem delegātiem bija vai nu apzināti, vai neapzināti dzirdes traucējumi. Pārāk bieži atskanēja aicinājumi debatētājiem lietot mikrofonu vai, kā reizēm mācītāji to darot, uzaicinājumi sēdēt tuvāk pie galvenās runātāju pulsts. Aicinājumiem nebija atsauces. Daži delegāti gan atcerējās paņemt mikrofonus, bet tikai retais zināja, ko ar tiem iesākt. Viņu rokās tie atgādināja diriģenta zīļus un reizēm

pat uzbrukuma/aizsardzības ieročus.

Vienmēr jau var cerēt, ka visi delegāti sapratīs, izpratis un novērtēs padarīto vienādi labi. Bet tā, protams, būtu utopija. Paskumji bija klausīties uz runātājiem, kuŗi dedzīgi iebilda, kritizēja un nāca ar ieteikumiem par lietām un tematiem, par kuŗiem, spriežot pēc viņu pašu izteicieniem, nebija nekādu zināšanu. Reizēm šķīta, ka vecmodīgais teiciens “Ja tantei būtu rīteņi, tad viņa būtu tramvajs” vēl arvien ir spēkā. Tik tālu likās, ka viss rit ierastajās slīdēs. Toties tāds jauks vārdu latviešu valodā, kā “paldies,” gan laikam kļuvis vecmodīgs... Žēl. Pasaule tomēr mainās, un latviešu sabiedrība tai līdzī. Kuŗā virzienā – tas jāvērtē katram pašam.

Bija arī dažas īpatnības, kuŗas nevarēja nepamanīt. Viena gandrīz vai izsauca līdzjutības apliecinājumus vienīgajam vīriešu kārtas pārstāvim pie kongresa prezidija galda. Nebija drosmes pajautāt, kāda sajūta, ja jāsež starp septiņām t.s. “vājā dzimuma” delegātēm. Bet – izturēja, novadīja kongresu tā, ka pat visrūditākajam ilggadīgajam kongresa vadītājam nebūtu bijis ko iebilst! Stingri, lietiski, ar humoru. Jāatceras, ka arī pašu apvienību jau otro reizi tās pastāvēšanas laikā ar stingru roku vada dāma. Atkal viena maiņa mūsu sabiedrības veidošanā!

Varēja manīt taupības pazīmes pašā viesnīcā. Parasti viesnīcas sagādā piezīmju blokus un rakstāmos piederumus, ūdens krūzes un glāzes uz katra galda sēžu telpā. Šoreiz – nekā! Papīra lok-

snītes piezīmēm bija jāmeklē gandrīz vai ar uguni, un pat tad ne vienmēr paveicās.

Tomēr kongresa rīcības komiteja un ALAs pārstāvji bija centušies padarīt šo kongresu pēc iespējas patīkamāku, uzaicinot lielisku viesi-lektoru, kuŗš 2 stundas stāstīja par 3 dažādiem tematiem. Parasti uzņāk snaudiens pēc pirmās stundas, pēc pusotras – noteikti. Bet šoreiz – pat pēc divām stundām gribējās saukt: „vēl, vēl!” Stāstījums bija raits, ilustrācijas skaistas, un tas viss pasniegts bez teksta meklēšanas piezīmēs (tādu nebija!) un ar lielisku humoru! No viena otra vēlāk saklausīju, ka šīs lekcijas dēļ vien būtu bijis vērts braukt uz kongresu! Paldies rīkotājiem un vieslektoram!

Vēl viena patīkama piedeva bija iespēja delegātiem iepazīties ar latviešu/baltiešu grāmatu/dokumentu krātuvi Sietlas universitātē, par kuŗu rūpējās bijušais Latviešu studiju centra Kalamazū absolvents. Lielisks projekts, ar ko latviešu sabiedrība ASV var tikai lepoties! Atkal – paldies kongresa rīkotājiem un krātuves vadītājam!

Kādas tad bija šī gada delegātu rindas? Ļoti pozitīvs iespaids par daudzām jaunām sejmām kā delegātu, tā nākamās ALAs valdes sastāvā. Apskatoties delegātu sarakstu, varēja redzēt, ka vēl arvien dominē latviskie uzvārdi, bet šajās dienās uzvārdiem ne vienmēr ir noteicoša loma par t.s. latvisko ievirzi. Pasaule mainās arī šajā nozarē.

Mēģinot izprast maiņas pasaulē un latviešu sabiedrībā, plecus rausta

Smīns

Mīli savu māti!

Kad visi mūsu mīlie ciemiņi “snieguni”, bēgdami no bargās ziemas, Floridas saulītē sasildījušies un aizlidojuši atpakaļ uz ziemeļu apvidiem, tad mēs “vietējie” atkal kaļam plānus nākotnei. Izrādās, ka rosību netrūkst arī vasarā. Pārskatot kalendāru, pazib ierakstītie dati: klavieru koncerts, bībeles stundas, video izrādes, dievkalpojumi, literārā pulciņa satikšanās, Jaņu dienas ielīgošana u.t.t.

Skaista tradīcija mūsu draudzē ir kļuvusi Ģimenes dienas svinēšana ar svētrīdi, kopējām brokastīm un sadraudzību Latviešu biedrības namā. Ar mīlām domām rotājam galdus ar ziediem – gan pirktiem, gan arī pašu dārzos plūkti, radot tikamu vidi, kuŗā kavējamies atmiņās pie saviem mīļajiem. Mūsu mācītāja Aivara Pelda svētrunai cauri viņās kopīgi dziedātas dziesmas Aleksandras Ritumas klavieru pavadījumā. Mācītājs svētrunu iesāka ar lasījumu no (Sālamana pamācībām (1:8-9): “Mans bērns, paliec uzticīgs sava tēva pamācību tevī izveidotajam raksturam un nepamet novārtā savas mātes mācības! Jo visas tās kopā ir kā krāšņs vainags tavai galvai un skaista rota tavam kaklam”. 1937. gada 8. maijā “Brīvajā Zemē” Valsts prezidents Kārlis Ulmanis rakstīja: “Diena, kuŗu ik gadus atzīmējam un svinam maija mēneša sākumā par godu mūsu ģimenēm un mātēm, ir gaišas un siltas mīlestības svētki, kas priekā un pateicībā liek pūkstēt mūsu sirdīm kā pilsētu

namos, tā lauku sētās. Māte ir mūsu ģimenes pamatu sargātāja un mūsu tautas krietno tikumu glabātāja. Tāpat sirsnībā un mīlestībā spiedisim arī tēva sastrādāto, daudzkārt tulznaino roku. Viņš strādā, rūpējas un gādā par saviem dēļiem un meitām, kaut arī bieži viņš nespēj vārdā izteikt, ko viņa sirds jūt.” Mācītājs turpina: “Šodien mēs svinam ģimenes dienu, bet galvenokārt atceramies māti pateicībā par smagajiem upuriem, par pacietību un ticību. Mēs, tālus dzīves ceļus gājušie, izjūtam vislabāk, ka mēs pastāvam tādēļ, ka mūsu audzinātāja ir bijusi māte Latvija. Mūsu pašu mātes un mūsu mīlā dzimtene ir mums līdzī iedevušas to gara gaismu, no kā vēl tagad dzīvojam. Tā ir Dieva gaisma, kas sirdij liek visu saprast ar Kristus skatu, kas stiprina katru, kas ir nonācis grūtībās.”

*Dzimtais nams,
kur es, mātes auklējams,
Mūža pirmās
gaitas gāju,
Dzīves rūpes nezināju,
Tu man mūžam
pieminams!*

Mūsu mācītāja pārliecinošā svētruna un dziedātās dziesmas bija patīss vainagojums mūsu Ģimenes dienas svinībām.

Skaidrite Prince

Stipendijas un sacensības ALAs Izglītības nozare atbalsta studentus prakses darbā un skolēnus lasīšanā

Šogad, kā jau vairākus pava-
sarus, Amerikas Latviešu apvie-
nības un Amerikas Latviešu jau-
natnes apvienības Izglītības no-
zares izsludināja aicinājumu di-
viem studentiem pieteikties va-
saras stipendijām darbam Lat-
vijas okupācijas muzejā (LOM).

daļēji segt ceļu un dzīvošanas iz-
devumus. Stipendiātiem jāstrādā
vismaz 150 stundas 4-8 nedēļu
laika posmā, jūlija un augusta
mēnešos, muzeja aizņemtākajā
sezonā.

Šogad LOM stipendiju darbus
pildīs Guntis Rūtiņš un Kalvis

gan okupētajā Latvijā, gan trimdā.

Kalvis Mikelšteins apmeklēja
Toronto Latviešu biedrības sest-
dienas skolu un ģimnaziju un
Natālijas Draudziņas ģimnaziju
Rīgā. Kalvis studē arhitektūras
tehnoloģiju. Viņš aktīvi darbojas
Toronto latviešu sabiedrībā un
Kanadas jaunatnes apvienībā.
Kalvim vienmēr ir interesējusi
vēsture. Šovasar viņam būs ie-
spēja tālāk pētīt okupācijas gadu
vēsturi un arī mācīties par muzeja
pārbūves darbiem. Abi jaunieši
ir daudz ceļojuši un ar sajūsmu
gaida vasaru iemīļotajā Latvijā.

Muzeja direktore Dr. Gundega
Michele raksta: „Paldies par sti-
pendiātu pieteikumiem. Abi puīši
šķiet ļoti ļoti piemēroti darbam
muzejā kā ģīdi, un šovasar mu-
zejam sevišķi vajadzīgi ir papildu
ģīdi. Vasarā atvērta būs pagaidu
ekspozīcija Raiņa bulvārī, kā arī
vecā ekspozīcija Strēlnieku lau-
kumā.”

Šī gada pavasarī notika gads-
kārtējās „Rumaka lasīšanas sacen-
sības”. 80. gadu beigās Alberts un
Anna Rumaki ziedoja Amerikas
Latviešu apvienībai \$10 000 un
lūdza ziedojumu izmantot, lai
apbalvotu skolēnus, kas piedalās
lasīšanas sacensībās. Izglītības no-
zare aicināja ASV latviešu skolu
skolēnus lasīt un rakstīt par iz-
lasītajām grāmatām un nopelnīt
„Rumaka dolarus”. „Rumaka do-
lari” izmantojami ALAs apgādā,
pērkot grāmatas latviešu skolu
bibliotēkām. Lasīšanas sacensības
tiek rīkotas par godu Leonam
Rumakam.

Lasīšanas sacensības tika izslu-
dinātas no 12. februāra līdz 12.
martam. Rumaka sacensībās pie-

dalījās četras skolas: Krišjāņa Ba-
rona latviešu skola Čikāgā, Klīv-
landes apvienotās ev. lut. draud-
zes skola, Ņujorkas latviešu ev. lut.
draudzes Ņūdžersijas skola un
Vašingtonas DC draudzes pamat-
skola, kopā nopelnot \$835. Čikā-
gas skolas pirmās klases skolēni
savai skolai nopelnīja \$215, lasot
un aprakstot sev iemīļotas grā-
matas. Klīvlandes skolas 8. klases
un bērnudārza skolēni nopelnīja
\$105 un Ņūdžersijas skolā 19
skolēni nopelnīja \$335 „Rumaka

dolarus”. Vašingtonas, DC skolas
pirmskolas 3., 4. un 5. klases sko-
lēni lasīja, rakstīja un nopelnīja
\$180 savai skolai.

Amerikas latviešu apvienības
Izglītības nozare ar prieku atbal-
sta studentus un skolēnus gan
mācībās, gan atsevišķos projek-
tos un konkursos. Apsveicam šīs
vasaras Latvijas okupācijas mu-
zeja stipendiātus un visus 53 lat-
viešu skolu skolēnus, kas pieda-
lījās 2013. gada Rumaka lasīšanas
sacensībās!

Mācies iemīlot dzimto zemi!

Viens no maniem 2012. gada
dzimtenes apciemojuma mēr-
ķiem bija tikties ar Saulgriežu
Vasaras vidusskolas (SVV) va-
dību un dalībniekiem. Sagādijās
tā, ka SVV Jūrkalnē svinēja jau
divdesmito darbības gadu.

Ģeņerā kopš 1965. gada uz-
svars tiek likts uz latviešu valodu,
vēsturi, mūsu tautas kultūru un
tradīcijām. Jaunieši iekāļ grama-
tiku! Mani nodarbināja jautājums
– ko tad mācās Saulgriežu
Vasaras vidusskolā? Loģiski, tau-
tas valoda un gramatika visiem
ir jau „kabatā”.

skoliņā, ikdienas sadzīve ir visiem
jaunums, kas prasa no ikviena
vairāk nekā dzīve ģimenē. Sva-
rīgākais tomēr ir draudzības saī-
tes, kas veidojas jauniešu starpā
un aktivitātes, ko viņi piedzīvo.

Nometnes darbu vada gados jauni
audzinātāji (iespējams, iepriekšējo
gadu nometnes dalībnieki). „Man
droši vien būtu vieglāk, ja pie-
ņemtu tādu ap 30 – 40 gadiem,
bet redzu, ka viņi ļoti saprotas ar
jauniešiem, un tas ir galvenais,”
saka vadītāja. „Dalībnieki ir gatavi
uz visu ko, nesaka – mēs to neda-
rīsim, bet ar neviltoju interesi

Ilze Kreišmane ir 6. uz kāpnēm Jūrkalnē

Kur un kā radās šī Saulgriežu Vasaras vidusskolas ideja?

Atbildi veikli iegūstu no SVV
vadītājas Ilzes Kreišmanes (dz.
Incis): „Nometne man ir tāda kā
slimība. Kad dzīvoju Amerikā,
piedalījos Ģeņerā nometnēs,
un Saulgriežu skolu veidojām
līdzīgu”. Man ļoti interesēja, ko
tad mācās SVV. Izradās – **sva-
rīgākais ir draudzības saītes.**

Nometnes katru vasaru ilgst trīs
nedēļas, tajās piedalās jaunieši no
visas Latvijas, vecumā no 13 līdz
17 gadiem. Dienās viņi sporto,
nodarbojas ar mākslu, amatnie-
cību, rokdarbiem. Notiek nodar-
bības arī vēsturē, literatūrā, po-
lītikā, un viss ar uzsvāru uz to
reģionu, kur notiek nometne.
Katru gadu tā ir citā vietā. Va-
karos ugunsūri, dejojāna un arī
svēcišu dievkalpojumi.

„SVV filozofija – **dot jaunie-
šiem iespēju iemīlot savu zemi**”,
paskaidro Ilze Kreišmane. „Šo
vasaru bijām ekskursijā pa Kur-
zemi. Jūrkalnē jaunieši iepazīs
ar vietējo SUTU kultūru.” SVV
dod iespēju iepazīt cilvēkus, se-
višķi no citiem Latvijas apgaba-
liem. Turklāt lielākā daļa diez vai
bijuši uz 3 nedēļām prom no ģi-
menes. Tas nozīmē personīgo iz-
augsmi, paveikt iespēju atklāt sevi
visādus talantus. Dzīvojot vietējā

piedzīvo piedāvāto. Kā piemēru
minēšu sūtu sievu viesošanās no
Alsungas un Jūrkalnes. Domāju,
ka tikšanās ar sūtenēm noteikti
paliks atmiņā visiem.”

Mani ļoti aizkustināja stratē-
ģiskie jautājumi:

Kādu tu gribi redzēt Latviju?

Kur slēpjas latvieša patriotisms?
Kādiem ir jābūt latvieša pie-
nākumiem pret valsti?

Ko tu vari darīt, lai Latvija būtu
tava sapņu valsts?

SAULGRIEŽOS SĒJ UN KULTIVĒ PATRIOTISMU!

Ilze Kreišmane darbojas un
vada SVV ar neviltoju sajūsmu.
Liela vēriba tiek pievērsta nacio-
nālai un patriotiskai audzināšanai!
Jāatzīmē, ka Ilze Incis bija viena no
pirmajiem 13 Ģeņerā Vasaras
vidusskolas audzēkņiem 1965. gadā,
un tikai nedaudzus gadus vēlāk jau
sekmīgi vadīja Ģeņerā Vasaras
vidusskolu. Cik noprātu, Ilze
Krejšmane ir aktīvi iesaistījusies
arī Lielvārdes sabiedrībā. Viņa
māca angļu valodu, atzīta par
jaunatnes lietu speciālisti, vada
attīstības fondu un ir iecerējusi
posteni pašvaldībā.

Saulgriežu Vasaras vidusskola
ir pelnījusi augstāko atzinību!

2013. gadā jūlijā SVV notiks
Mazsalacā.

Gundars Strautnieks, ASV

Guntis Rūtiņš

Kalvis Mikelšteins

Šie stipendiju darbi domāti
ārpus Latvijas dzīvojošiem lat-
viešu jauniešiem, kuŗi ir Ameri-
kas Latviešu jaunatnes apvienības
un Amerikas Latviešu apvienības
biedri. Stipendijas dod diviem
jauniešiem iespēju strādāt Oku-
pācijas muzejā, vadot tūres, pie-
daloties projektos vai tulkojot, at-
karīgi no individu zināšanām un
pieredzes. ALA atbalsta sti-
pendiātus ar \$2500, tādejādi palīdzot

Mikelšteins. Guntis Rūtiņš mācī-
jies Ģeņerā sagatavošanas skolā
un beidzis Ģeņerā vasaras vidus-
skolu. Viņš studē optisko inženieru
bakalaura programmā. Guntis
Rūtiņš ar ģimeni piedalās folk-
loras ansambli „Sudrabavots” un
ir strādājis par palīgu un audzi-
nātāju latviešu skolā un 3x3 no-
metnēs. Guntim interesē vēsture,
it īpaši, okupācijas gadi. Guntis
pats min, ka viņa vecāki dzīvojuši

Latvian School of Washington Holds Family Camp

The Latvian School of Wash-
ington D.C. held its annual end-
of-the-academic-year camp at the
Summit Lake resort the week-
end of May 12-14 in the scenic
Catoctin Mountains of Maryland.
For 2013, the school revived the
tradition of holding the camp as
a weekend getaway for students
and their families at Summit
Lake, just north of Camp David.
Reverend Anita Pāža of Rockville
Maryland's Latvian Lutheran
Church and Intra Ģermanis
organized the camp.

Twenty-eight students and 26
parents and Latvian school staff
from Maryland, DC, and
Virginia attended the camp,

which opened with dinner and
a colorful costume ball on
Friday evening. The camp
included a *šķēršļu gājiens*, a
treasure hunt, handicrafts, pad-
dleboats, a rope course in the
woods, and other family-orien-
ted activities on Saturday and
Sunday morning. Since the final
day of camp was also Mother's
Day, students made presents for
their mothers.

Several current and former
Latvian School students took
part in organizing camp activi-
ties. Andris Ģermanis, a recent
school graduate, led the family
team sporting event that was
held on Saturday morning,

while seventh grade students,
Zile Bemis and Laila Ģermanis,
led the campfire program and
Latvian folk sing-along that
evening. A very large percent-
age of this year's campers were
younger students at the kinder-
garten to second-grade levels,
suggesting the annual camp is
likely to remain a popular main-
stay of the Latvian School's pro-
gram for many years.

The camp closed with outdoor
services on a brilliant Sunday
morning, to which the entire
congregation of the Latvian
Lutheran Church in Rockville
were invited to attend.

Jonathan Bemis

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Valsts prezidents Portugālē

Uzsākot darba vizīti Portugālē, Valsts prezidents Andris Bērziņš Latvijas vēstniecībā tikās vairāk nekā ar 40 tautiešiem, no kuriem vairākums Portugālē dzīvo jau kopš 90. gadiem. Kopumā Portugālē uzturas vairāk nekā 400 Latvijas valsts piederīgo, kuŗi šeit pārcēlušies uz dzīvi darba vai ģimenes iemeslu pēc.

Valsts prezidenta tikšanās ar Portugālē dzīvojošiem latviešu kopienas pārstāvjiem (Foto: Valsts prezidenta kanceleja)

Vairāk nekā stundu ilgajā tikšanās laikā Valsts prezidents uzrunāja klātesošos, uzsverot, ka Latvija šobrīd „iet tajā virzienā, lai atrastu savu attīstības ceļu, kas tai ļautu sasniegt vismaz vidējo Eiropas Savienības dzīves līmeni. Tagad tas Latvijai ir nepieciešams ātrāk nekā jebkad.”

Saistībā ar uzsāktu darba vizīti Valsts prezidents atzina, ka sagaida atklātu un abpusēji ieinteresētu sarunu ar Portugāles valsts vadītājiem gan par abu valstu attiecību attīstības perspektīvu, gan par aktualitātēm Eiropas Savienībā un eurozonā. „Kontaktu stiprināšana starp Latviju un Portugāli būs ļoti, ļoti būtiska,” piebilda Valsts prezidents.

Andris Bērziņš arī uzsvēra, ka patlaban arvien nozīmīgāku lomu pasaules ekonomikā iegūst Centrālās un Afrikas valstis, kuŗas attīstās strauji un kuŗām ir lielas dabas resursu bagātības, ko nedrīkst ignorēt arī Eiropa. Tādēļ Latvija ir ieinteresēta tieši un arī pastarpināti sadarboties ar šīm valstīm nākotnē.

Vizītes turpinājumā Andris Bērziņš tikās ar Portugāles prezidentu Anibalu Kavaku Silvu, ar Portugāles Ministru prezidentu Pedro Pašosu Koelju un vietējiem uzņēmējiem.

Jautājumu loks, ko Valsts prezidents skāra sarunās ar Portugāles amatpersonām, aptvēra Latvijas pievienošanās eurozonai un Eiropas Savienības (ES) aktualitātes, Latvijas mērķi iestāties Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijā, kā arī citas starptautiskās aktualitātes, kas šobrīd nozīmīgas Latvijai un ES kopumā.

Valsts prezidents Andris Bērziņš

piedalījās konkursa „Vēsture ap mums” nobeiguma sarīkojumā. Sveicot konkursa laureātus,

Valsts prezidents uzsvēra vēstures izziņāšanas nozīmi un zināšanu nodošanu ikvienam interesentam.

Dombrovskis apmeklē naftas izpētes urbuma platformu

Ministru prezidents Valdis Dombrovskis (*Vienotība*) apmeklēja naftas izpētes urbuma platformu jūrā netālu no Latvijas krasta, lai novērtētu līdz šim paveikto.

Arabu un poļu investoriem piederošās *Balin Energy* kompanijas vadība, kas Latvijas ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā Baltijas jūrā organizē naftas meklēšanas darbus, Dombrovskim parādīja urbuma platformu *Ocean Nomad*, informēja valdības vadītāju par pagaidām paveikto izpētes urbuma ierīkošanu. Tiek plānots, ka urbuma notiks līdz jūnija otrajai pusei.

Nantē pārrunā iespējas sadarbībai ekonomikā un informē par Rīgu 2014

Latvijas vēstniece Francijā Sanita Pavļuta-Deslandes (*attēlā*) vizītē Nantē tikās ar Nantes pilsētas un Luāras ielejas reģiona institūciju pārstāvjiem un Nacionālajā Arhitektūras augstskolā atklāja fotoizstādi par jūgendstilu Rīgas arhitektūrā. Izstādē apskatāmas Terēzes Tamovicas un Bernāra Majē uzņemtās fotogrāfijas par Rīgu. Uz izstādes atklāšanu bija aicināti Nantes un Luāras ielejas reģiona institūciju pārstāvji, Latvijas sadarbības partneri, kā arī Nantē un tās apkārtnē dzīvojošie latvieši. Vēstniece apmeklēja Nantes Koksnes augstskolu, kas ir Jelgavas Meža un koksnes produktu pētniecības un attīstības institūta sadarbības augstskola.

Igaunijas ārlietu ministrs izsaka atbalstu Latvijas dalībai OECD

Igaunijas ārlietu ministrs Urmas Paets, Tallinā tiekoties ar Latvijas ārlietu ministru Edgaru Rinkēviču, izteicis atbalstu Latvijas dalībai Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijā (*OECD*). Paets sacīja, ka *OECD* ikgadējā sanāksmē Parīzē apspriedis jautājumu par organizācijas paplašināšanos. Viens no šīs diskusijas iznākumiem būs uzaicinājums Latvijai iestāties organizācijā.

Latvijas animācijas filmu „Koŗa turneja” izrāda Portugālē

23. aprīlī Latvijas vēstniecība Portugālē organizēja sarīkojumu latviešu sabiedrībai ar vienu no Latvijas animācijas filmas „Koŗa turneja” autoriem - komponistu Ģirtu Bišu. Filma piedalās Lisabonā notiekošajā prominentajā starptautisko filmu festivālā *Indie-Lisboa*. Režisora Edmunda Jansona filma ir izraudzīta festivāla konkursa programmai.

Latvijas vēstniece Portugālē Alda Vanaga (pirmā no kr.), latviešu diasporas pārstāve Iveta Liniņa (trešā no kr.) un Latvijas vēstniecības Portugālē darbinieku kopa ar filmas veidotāju Ģirtu Bišu (otrais no labās)

Ģirts Bišs iepazīstināja skatītājus ar interesantākajiem momentiem filmu tapšanas procesā, savukārt pēc filmu demonstrēšanas notika diskusija par redzēto un kino aktualitātēm šodien Latvijā.

Elīnai Garancai goda tituls: Austrijas kamerdziedone

Latviešu mecosoprānam Elīnai Garancai piešķirts Austrijas kamerdziedones tituls: *Österreichische Kammersängerin*. Šis ir īpašs goda tituls, ko piešķir uz mūžu par īpaši izciliem nopelniem kādas valsts operas mākslā un kultūrā. Titula abreviātūra *KS* turpmāk vienmēr tiks ierakstīta Vīnes Valsts operas afišās pirms dziedātājas vārda kā īpaša atšķirības zīme: *KS Elīna Garanča*. Šādu titulu izpelnījušies tikai daži dziedātāji.

„Šis patiešām ir īpašs tituls, un es esmu ļoti lepna par tā piešķiršanu. Tā ir atzinība par sniegumu un ieguldījumu konkrētas valsts kultūras jomā. Būšu kopā „vienā vilcienā” ar tādiem dziedātājiem kā Agnese Baltsa, Hozē Kurra, Plasido Domingo, Krista Ludviga, Feručo Furlaneto, Nina Stemme, Huans Djego Floress un Edīte Gruberova,” Elīna Garanča priecējās, atbildot uz jautājumiem apbalvošanas ceremonijā Vīnes Valsts operā.

Andrejs Žagars Bratislavā

Slovākijas Nacionālā operateātri Bratislavā notika Richarda Vāgnera operas “Loengrīns” pirmizrāde. Jauniestudējumu veidojis

SPILGTS CITĀTS

Režisors Alvis Hermanis par otrās okupācijas mēģinājumu

No intervijas žurnālam *Sestdiēna*

Izcilajam *Jaunā teātra* režisoram Alvim Hermanim, kas iestu-dējis neskaitāmas izrādes un guvis milzīgu popularitāti ārzmēs, tika jautāts, kas pašreiz notiek sabiedrībā un kas noticis agrāk, arī par valodas referendumu.

Es ļoti gribētu iekāpt laika mašīnā un paskatīties, kas bija tie cilvēki, kuŗi 1940. gadā krievu tankus apmētāja ar puķēm. Ir divas versijas - viena, ka žīdi un forštates krievi, otra - ka latviešu proletāriāts, arī latviešu intelektuāļi, dzejnieki un rakstnieki. Tagad arī pašreizējam mēram bučo rokas.

Esmu pilnīgi pārliecināts, ka referendums [par krievu valodu kā otru valsts valodu Latvijā] bija otrās okupācijas mēģinājums. Kā teica krievu rakstnieks [Roalds] Dobrovskis, valoda ir nācijas mugurkauls.

Referendums bija mēģinājums salauzt Latvijas valsts un nācijas mugurkaulu. Tas neizdevās, un tagad notiek pārņemšana ar “maigo varu”.

Latvijas Nacionālās operas direktors Andrejs Žagars un radošā komanda: scēnografs Reinis Suchanovs, kostīmu māksliniece Kristīne Pasternaka, choreografe Elita Bukovska un gaismu mākslinieks Kevins Vin-Džonss. Pie diriģenta pulks bija Slovērijas Nacionālā operateātra mākslinieciskais vadītājs un galvenais diriģents Frīdrihs Haiders.

Rundāles pils mūzejā atklāj hercoga otro darba kabinetu

Rundāles pils 277. dzimšanas dienā 24. maijā tika atklāts pilnīgi restaurētais hercoga otrais darba kabinets. Restaurācija notikusi Borisa un Ināras Teterevu fonda “Rundāles pils restaurācijas pa-beigšana 2010 - 2014” programmas ietvaros.

Darba kabineta sienas gleznojuma fragments

Kabineta atklāšanas svinīgās uzrunas teica mecenāts Boriss Teterevs un Rundāles pils direktors Imants Lancmanis. Hercoga otrais darba kabinets starp Rundāles pils interjeriem ieņem īpašu vietu, jo tā ir vienīgā apartamentu telpa, kuŗas sienas ir apgleznotas.

Borisa Tetereva kandidatūra UNESCO labās gribas vēstnieka statusam

UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas (LNK) Asambleja, izceļot Borisa Tetereva (*attēlā*) ieguldījumu Latvijas kultūras attīstībā un UNESCO ideju stiprinā-

šanā, nolēmusi virzīt viņa kandidatūru UNESCO labās gribas vēstnieka statusam, aģentūru LETA informēja UNESCO LNK konsultante Liene Krivena.

UNESCO LNK Asambleja pieņēmusi lēmumu attīstīt sadarbību ar Borisa un Ināras Teterevu fondu. Jomas, kuŗas sadarbības attīstībā īpaši tiks izceltas UNESCO vērtības, ir izglītība, kultūra un sabiedrības izaugsme.

Ziedoņa akmens dēstīšana

Pedvāles Brīvdabas mākslas mūzejā notika Ziedoņa akmens radības. „Te varētu nākt aprunāties, pieglausties, apmīlot,” tēlnieks Ojārs Feldbergs iztēlojas, ka Ziedoņa akmens varētu kļūt par kultakmeni.

Sarīkojums bija veltīts dzejniekam Imantam Ziedonim, kuŗa radošajā domā īpaša nozīme ir Latvijas laukakmenim. Februārī, Ojāram Feldbergam tiekoties ar Imantu Ziedoni, dzejnieks nodeva savu vēstījumu akmens sēklai, ko tēlnieks bija atvedis no dzejnieka dzimtas vietas.

(Turpinājums 10. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Katedrāļu konference

Rīgā notika Ziemeļeiropas katedrāļu konference (*Northern European Cathedrals Conference*), kurā tikās dažādu konfesiju (Romāņu, Pareizticīgo, Luterāņu, Anglikāņu) katedrāļu pārstāvji, lai dalītos pieredzē un apspriestu dažādus ar katedrāļu darbību saistītus jautājumus. Katedrālēm ir misija kalpot sabiedrībai, tās ir kultūras un sabiedriskās dzīves centri. Daļā Eiropas katedrāles pazīstamas arī ar vārdu „doms” – Latvijā tiek lietoti abi apzīmējumi.

Konferences tradīcija gadu desmitos ir nostiprinājusies, un konference notiek katru otro gadu dažādu zemju katedrālēs. Rīgā šāda konference notika pirmo reizi, un uz to bija ieradušies sešu valstu kristīgo konfesiju pārstāvji no 33 katedrālēm. Konferences temats – „Katedrāles, kas top”. Referēja LELB arhibīskaps Jānis Vanags, bijusi Valsts prezidente Vaira Vīķe-Freiberga dalījās pārdomās par tematu „Katedrāles identitāte”.

Pārceļšanās uz LNB sāksies ...

Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) prezentācijas sarīkojumā Pilnsabiedrības „Nacionālā būvkompanija apvienība” (NBA) padomes priekšsēdis Māris Saukāns pastāstīja, ka *Gaismas pils* celtniecība ir gandrīz pabeigta. LNB būvniecības kopējās izmaksas būs 187 miljoni latu, ieskaitot pievienotās vērtības nodokli. Izmaksās iekļauta gan ēkas celtniecība, gan infrastruktūra un mēbeles, gan arī aprīkojums, pārceļšanās izdevumi un viss cits, kas saistīts ar bibliotēkas ēkas nodošanu lietošanā.

LNB jaunajā ēkā būs Imanta Ziedoņa zāle, kurā ir ļoti laba

akustika un 350 sēdvietas, tādējādi līdz ar konferencēm tur varēs notikt arī koncerti un citi kultūras sarīkojumi. Paredzēts, ka uz jauno ēku bibliotēka no visām savām pašreizējām ēkām sāks pārcelties 2014. gada sākumā un pārceļšanās ilgs līdz 2014. gada augustam, taču nevienam brīdī šajā pārceļšanās posmā netiks pārtraukta bibliotēkas pakalpojumu sniegšana.

Birkerts par *Nākotnes namu*

Lai arī kopš *Nākotnes nama* idejas publiskošanas pagājis jau gandrīz divpadsmit gadu, archi-

tekts Gunārs Birkerts norādīja, ka atkāpju no sākotnējām iecerēm par tā ideju un izskatu nav.

Okupācijas mūzeja piebūves – *Nākotnes nama* – fasādi konceptuāli iecerēts būvēt no Latvijas materiāliem, tomēr šajā ziņā iezīmējušās grūtības, aizvadītās nedēļas nogalē atzina Birkerts. Valsts maksās par *Nākotnes nama* celtniecību, tomēr tas jāiekārto par sabiedrības līdzekļiem. Līdz šim latvieši no visas pasaules ir saņēmuši ap 800 tūkstošus latu. Lai *Nākotnes namu* pilnīgi iekārtotu, nepieciešami vēl vairāk nekā 600 tūkstoši latu. „Materiāliem vajadzētu būt no Latvijas – šūnakmeņim vai dolomītam. Bet neviens no šiem materiāliem nav dabūjams tādā daudzumā vai arhitektoniskā veidolā, lai būtu tādās klasiskās dimensijās kā Brīvības pieminekli vai Brāļu kapos, jo mēs gribam turpināt tradīciju. Ir vajadzīgas zināmu dimensiju plāksnes, bet akmeņi, ko ņem raktuvēs, ir mazākos gabalos. Līdz ar to arī izskats ir cits. Patlaban tiek risināts jautājums, vai līdzīgus materiālus nav iespējams iegūt ārpus Latvijas.

Kā sokas remontdarbi Rīgas pilī?

Rīgas pili turpinās rekonstrukcija, un pagaidām visi procesi norit bez aizķeršanās. Pils teritorija un telpas ir pārvērtušās līdz nepazīšanai. No pils šobrīd palikuši tik vien kā mūri un nojaukuma par to, ka reiz te bijušas plašas ceremoniju telpas. Pils ārpusi un arī iekštelpas no visām pusēm ieskauj sastatnes. Projekta vadītājs Ivars Rība stāsta, ka ir sākta jumta seguma nomaiņa, pa malām arī pamatu pastiprināšana. Tiek izbūvēti režģi un iedzīti paļi. Ūdens, elektrība, apkure, vēdināšana, kondicionēšana, signālizācija, vājstrāva – pilnīgi viss tiek izbūvēts no jauna.

Paralēli dažviet turpinās arī arheoloģiskie izrakumi. Uzieti seni dūmeņi un pudele ar vēstījumu no 20. gadsimta sākuma. Iepriekšējie pils rekonstruētāji pudelē ievietojuši papīru ar saviem vārdiem un uzvārdiem senslavu valodā. Iekšpagalmā kļūvis par būvlaukumu, un vienīgi zaļumi norobežoti, lai pārciestu remonta laiku.

Mūzika uz Londonu

Lielbritānijā, Braitonā, jau septīto reizi pulcējās pasaules mūzikas industrijas profesionāli forumā *The Great Escape*, kas savā septītajā pastāvēšanas gadā pulcēja 300 grupas un 3000 indus-

Prāta vētra ceļā jūtīs

trijas pārstāvjus – grupu menedžerus, producentus, izdevējus.

No Baltijas reģiona konferencē šogad piedalījās Latvijas grupas *Instrumenti* un *Prāta vētra*, Igauniju pārstāvēja *Ewert and the Two Dragons*.

Tunisiešu džeza mūziķis, dziedātājs Daferis Jusefs Siguldā
Koncertzālē „Baltais flīgelis” mūzicēja džeza mūziķis, arābu mūzikas instrumenta ūda spēles virtuozs, unikāls balss īpašnieks, dziedātājs Daferis Jusefs.

Kopā ar Daferu Jusefu mūzicēja starptautiska mūziķu apvienība - igauņu pianists Kristjans Randalu, kontrabasists Fils Donkins no Lielbritānijas un francūzis, sitaminstrumentālists Šanders Sardjoe.

Kultūras ministre Pasaules forumā

No 29. līdz 31. maijam kultūras ministre Žaneta Jaunzeme-Grende Azerbaidžānas galvaspilsētā Baku piedalās 2. Pasaules forumā par starpkultūru dialogu. Diskusijās ministre akcentēs Dziesmu un deju svētku fainošanu. Svētki ļauj arī izprast un apzināties savas saknes un iden-

titāti, stiprina ārvalstīs dzīvojošās latviešu kopienas un svētku procesā iesaista Latvijā dzīvojošās mazākumtautības.

Forumā, kurā pārstāvētas vairāk nekā 100 pasaules valstis, notiks arī kultūras ministru diskusija par to, kā kultūra un radošs gars sekmē starpkultūru palāvēību un kā kultūras mantojums un tūrisms sekmē starptautisko dialogu. Baltijas Dziesmu un deju svētku tradīciju, tās nozīmi, veicinot visas pasaules valstu atbildību un sadarbību savu tradīciju pārmantošanā, UNESCO 2003. gadā ir atzinis par cilvēces mūtvārdu meistardarbu.

Dziesmu un deju svētki Latvijā šogad pulcēs rekordlielu ārvalstīs dzīvojošo latviešu un mazākumtautību kopu skaitu – 40 tūkstošus dalībnieku. Kultūras ministres ieskatā (viņa ir UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas prezidente) svētki ir spilgtākais piemērs, kā kultūra kļūst par virzītājspēku sabiedrības saliedēšanā un spēj uzrunāt un vienot dažāda vecuma un tautības cilvēkus, ikvienu aicinot atklāt un izpaust savus talantus un kļūt par iedvesmas avotu jaunradei.

Ministrei paredzēta arī Latvijas vēstniecības Azerbaidžānā rīkota tikšanās ar šajā valstī dzīvojošiem latviešiem. Tikšanās iecerēta Latvijas mākslinieku Mitrēvicu ģimenes uzņēmuma *Dd studio* izveidotajā Gobustānas petroglifu muzejā, kas saņēmis konkursa „Eiropas gada mūzejs 2013” žūrijas speciālbawu.

Latvijā tapusi dokumentāla filma par leģionāriem

Rudenī plašāka publika varētu noskatīties dokumentālo filmu „Četrreiz katrs viens”, kurā savus stāstus stāsta četri latvieši, kuri Otrā pasaules kara laikā dienējuši Latviešu leģionā. Filmas varoņi stāsta par savu dzīvi, kā viņi uztvēruši okupāciju un kā nonākuši leģionā. Dokumentālās filmas tapšanā piedalījās vairāki cilvēki, bet tas ir žurnālistu Pā-

vēla Širova, Ata Klimoviča un Sandija Semjonova kopdarbs, kas tapis trijos gados. Patlaban darbs ar filmu ir beidzies, taču plašākai publikai tā varētu būt pieejama rudenī.

Pieļauj kvalificēta darbaspēka ieviešanu Latvijā

Ekonomikas ministrs Daniels Pavļuts pieļauj, ka nākotnē atsevišķās nozarēs Latvijā varētu tikt ieviests augsti kvalificēts darbaspēks. Intervijā radio *Baltkom* viņš uzsvēra, ka pašlaik Latvija saglabā cerību panākt emigrējušo Latvijas iedzīvotāju atgriešanos. Lai gan joprojām cilvēki vairāk izbrauc no valsts, šī tendence samazinās. Pieaug tādu gadījumu skaits, kad cilvēki brauc uz ārzemēm sezonas darbos, nevis emigrē ar visu ģimeni uz visiem laikiem. Otrs risinājums ir pārkvalificēt cilvēkus, jo Latvijā joprojām ir samērā liels bezdarbs. Taču, ja netiek atgūti emigranti, bezdarbam sarūkot, var nākties dažās nozarēs ievest augsti kvalificētus speciālistus. Ministrs uzsvēra, ka Latvija nevar pieļaut tādu kļūdu, kādu ir pieļāvušas dažas Eiropas valstis, kas masveidā ievada valstī mazkvalificētu darbaspēku.

No amata atstādina IeVP priekšnieku

Tieslietu ministrs Jānis Bordāns (VL/TB/LNNK) uz disciplinārlietas izmeklēšanas laiku no amata pienākumu veikšanas atstādījis Ieslodzījuma vietu pārvaldes (IeVP) priekšnieku ģenerāli Visvaldi Puķīti (*attēlā*).

Ierosinātā disciplinārlieta esot saistīta ar publiskajiem iepirkumiem. „Ieslodzījuma vietu sistēmā ir konstatēti fakti, kas varētu liecināt par pārkāpumiem Publisko iepirkumu likuma un Valsts pārvaldes iekārtas likuma normu īstenošanā. Jābāzijas, vai viņš spēj kvalitatīvi pārvaldīt ieslodzījuma vietu sistēmu.”

Ziņas sakopojis P. Karlsons

Mīlie latviešu valodas cienītāji!

Šai skaistā vēlā pavasarī noslēdzies daudzu dziļi cienītās valodnieces Rasma Grīslas šīs zemes mūža.

Rasma Grīslē visu savu mūžu dzīvoja atbildīgā apziņā par mūsu valodas un citu valodu patiesām vērtībām. Nedz pakļāvās ārējiem vilinājumiem, nedz liecās bargiem ikdienas dzīves apgrūtinājumiem.

Mīļas sirds un roku aprūpēti, noritēja arī viņas pēdējie dzīves gadi – valodniecības apgrotā tuvībā, možā interesē par pasaules norisēm.

Rasma Grīslē par saviem nopelniem saņēmusi Triju Zvaigžņu ordeni; Annas Ābeles balvu; Pasaules brīvo latviešu apvienības balvu; 2012. gadā Rasma Grīslē Rīgā saņēma Milenbacha-Endzelīna balvu.

Publicēti valodnieciski raksti

latviešu trimdas presē un akadēmiskos izdevumos, kā arī dažādi raksti un intervijas Latvijā vēlākos gados – *Latvijas Vēstnesī* u.c. Liels, maz zināms ieguldījums savulaik Rasmai Grīslē bija vēl LZA darbā ar Jāņa Endzelīna Darbu izlasi, tās vēlāk izdotiem

četriem sējumiem.

Rīgas Latviešu biedrības Latviešu valodas kopa publicējusi Rasma Grīslē darbus SPĒK-ILDZE I un II, Heterotonu vārdnīca un heterotonijas pētījumi, Rasma Grīslē pieraksti latviešu valodas ievadkursā: „*Jāņa Endzelīna latviešu valodas propaedeutikas lekciju kurss*”, kā arī Rasma Grīslē 1958. gada disertāciju „*XVII gadsimta gramatikas kā latviešu valodas vēstures avots*”. SPĒKILDZE I un disertācija publicēti arī tīmeklī www.eraksti.lv.

23. maija vakarā mirusi Dr. philol. Rasma Grīslē.

Izvadīšana otrdien, 28. maijā, plkst.13.00 Rīgā, Krematorijas lielajā zālē

Ar cieņu

Maija Sinka-Gobiņa

LAIKU UN VIETU MIJĀS

Traģisks tēls

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

Esmu "ulmaņlaika bērns", un Franču licejā, kur es mācījos, valdīja, var teikt, 15. maija gaisotne. Taču to tālo laiku atmiņas man neaizmiglo līdzsvarotu retrospektīvu.

Aizvien vēl ļoti jauneklīgais Raivis Dzintars, VL! līderis, šogad īpaši uzsvēra 15. maija izcilo nozīmi un šī valsts apvērsuma (!) 79. gadskārtā sarīkoja jūsmīgu godināšanas notikumu Kārļa Ulmaņa pieminekļa pakājē.

Tas pamudināja četrus autorus - Aivaru Ozoliņu (IR), Saeimas deputāti no *Vienotības* Lolitu Čigāni (apollo.lv), Egilu Licīti un Voldemāru Krustiņu (*Latvijas Avīze*) nākt klajā ar spilgtiem, emocionāliem rakstiem, vērtējot Kārļa Ulmaņa vietu Latvijas likteņgaitās. Tas faktiski bija disputs starp pirmo un otro autoru pāri.

Aivars Ozoliņš raksta: "Kārļa Ulmaņa dzimšanas diena ir 4. septembris. Tas būtu īstais datums, kad pieminēt ievērojamā latviešu politiķa nenoliedzamos nopelnus Latvijas valsts tapšanā un veidošanā." Patiesi, 1919. gada aprīlī, kad An-

drievs Niedra, Liepājā rīkojot apvērsumu, kalpoja tiem, kas nupat vēl Rīgā, Apgabaltiesas ēkas priekšā, bija uzslējuši tā saucamo "koka friča" statuju, un Pēteris Stučka turpat lika uzstādīt Kārļa Marksa krūšutēlu, Kārlis Ulmanis uz kuģa *Saratov* bija tas, kurš nosargāja tikko proklamētās neatkarīgās Latvijas Republikas leģitimitāti. Un pēc Bermonta un lielieku sakāves Kārļa Ulmaņa Pagaidu valdība veica priekšdarbus Satversmes sapulces vēlēšanām, un demokrātiskā Latvija ieņēma savu vietu Tautu Savienībā, kas bija ANO priekštece.

Teiktais nebūt nemaina skarbo vērtējumu, ko sniedzis Aivars Ozoliņš, norādot uz 1934. gada 15. maija apvērsuma sekām - "Satversmes apturēšanu, Saeimas padzišanu, partiju aizliegšanu, cenzūras ieviešanu un politisko pretinieku ieslodzīšanu koncentrācijas nometnē". Tas viss bija. Ulmanis pēc apvērsuma necieta ne mazāko kritiku... Mikstinošs apstākļi, manu prāt, bija šī autoritārā režīma samērā *benign* (labdabīgs) raksturs: Liepājas koncentrācijas nometnē ievietotos sociāldemokrātus drīz vien izlaida pret solījumu nenodarboties

ar politiku, un sešos šī režīma gados netika izpildīts neviens nāves sods... Taču jebkurš tiesībnieks atzīs, ka režīms bija autoritārs. Man, piedodiet, dīvains liekas formulējums, ko prezidents Valdis Zatlers lietoja, 2008. gadā teikdams, ka parlamentārās demokrātijas periodam sekot "prezidenta pārvaldes periods". Kas tas par vārgulīgu eufēmismu, nūdien! Apvērsumu rīkojot, Kārlis Ulmanis bija ministru prezidents, un 1936. gadā, Alberta Kvieša konstitucionālajam pilnvarām beidzoties, Ulmanis pats sevi iecēla par valsts prezidentu, "uzņemoties viņa pienākumus". Nu labi, ir tādi, kas viebjas, kad Ulmani dēvē par diktatoru. Lai nu paliek "valsts vadītāja" tituls - būtība taču nemainās. Nenoliegsim, ka Ulmanis tajos sešos gados tika sumināts kā Tautas Vadonis un Zemes Saimnieks (ar lielo burtu). Labi vēl, ka tika vajāti abu galējību aktivisti - komunisti un pērkonkrustieši.

Bet te nu man jāaizstāv Kārlis Ulmanis, kam Aivars Ozoliņš pārmet "vienpersonisko lēmumu 1939. gadā ļaut Latvijā ierīkot Padomju Krievijas kara bāzes". Tas pats lēmums bija jāpieņem Petsam Igaunijā un

Smetonam Lietuvā. Baltijas valstu ārlietu ministrus pa vienam izsauca uz Kremli un nodiktēja viņiem bažu liguma noteikumus, kuri paredzēja Baltijā izvietot svešu kara spēku apjomā, kas pārsniedza šo valstu mierlaika armiju kontingentu. Izejas nebija, jo diemžēl tā arī palika neīstenota Zigfrīda Meierovica vīzija - spēcīga Baltijas antante kā militāra alianse. Ulmanis, Petss un Smetona skaidri apzinājās Molotova-Ribentropa pakta nozīmi un pareizi noprata, ka Lielvācija *a priori* akceptējusi šos līgumus.

Ievērojot apstākļus, kādos norisinājās Latvijas neatkarības agonija un gals, nākas secināt, ka Kārlis Ulmanis ir *traģisks* tēls. Viņa 1940. gada 17. jūnija radio uzruna tautai: "Vēlos, ka arī mūsu zemes iedzīvotāji ienākošās kara spēka daļas uzliuko ar draudzību (...). Es palieku savā vietā, jūs palieciet savās," liecina par izmisīgu vēlmi nepieļaut asins izliešanu, nepieļaut okupantu bruņotu izrēķināšanos ar sporadisku pretestību.

Izbraukt uz Šveici Ulmanim nelāva, - to gan viņš nevarēja paredzēt.

Lai ieraudzītu, "kā tas varēja notikt", pietiek citēt Latvijas sūtņa Maskavā F. Kociņa pārskatu par sarunām ar Molotovu 1940. gada 16. jūnijā (www.historia.lv/alfabets/L/la/okupac/dokumenti/kocins/1940-21.06.htm): "Kad ierados Kremli,

ārlietu komisārs (...) man nolasīja klātpielikto *ultimātu*, piezīmēdams, ka gaida mūsu valdības atbildi līdz plkst. 11.00. Pretējā gadījumā notikšot darbība (!.- F. G.). Tāpat aizrādīja, ka valdībai jāatkāpjas un sarunas ar Prezidenta kungu par jaunas valdības sastādīšanu vedīšot vai nu sūtņi Derevjanskis, vai speciāli pilnvarota persona (...). Divi reizes lūdzu Molotovu pagarināt ultimāta laiku, lai varētu personiski izlidot uz Rīgu un novērst katru varbūtēju pārpratumu. Molotovs palika pie sava, ka atbilde dodama noteiktā laikā (...) Molotovs, noklausījies mūsu valdības atbildi, paskaidroja, ka viņiem nav uzticības tagadējai valdībai, kuŗa atbildījusi no līdzdalības valdībā cilvēkus, kas bija pazīstami un simpātizējuši Padomju Savienībai. Vai te domāts Jānis Balodis, kuŗu Ulmanis bija atlaidis un kuŗa vietā iecēlis Krišjāni Berķi? Atliek vienīgi minēt... Tālāk sūtņi Kociņš raksta: "Š. g. 17. jūnijā pavādīju stacijā Molotova kvalitāteku Višinski, kuŗš Padomju Savienības valdības uzdevumā izbrauca uz Rīgu, lai vestu sarunas ar Valsts prezidentu par valdības sastādīšanu."

Tas bija gals, ko Kārlis Ulmanis novērst nevarēja. Viņš Latvijas vēsturē paliek kā traģisks tēls. Miers viņa piņšiem.

Franks Gordons

Tiesības, kuŗu nav

Jau esmu rakstījis un lasījis droši vien dzirdējuši par bērnu nabadzību Latvijā un par to, ka Latvija ir pirmajā vietā Eiropā pēc mātes mirstības (34 uz 100 000 dzīvi dzimušiem bērniem), otrajā - pēc bērnu mirstības pirms piecu gadu vecuma (10 uz 1000 dzīvi dzimušajiem). Diskusijas un strīdi par to, kas valstij un sabiedrībai ir vai nav jā dara, lai mums Latvijā dzimtu bērni, lai viņi būtu veseli, izglītoti un laimīgi, pēdējos gados notiek gandrīz nepārtraukti. Tomēr kāds **nelaimes gadījums Jaunjelgavas vidusskolā** liek uz šiem jautājumiem paraudzīties pavisam citādi. Šķiet, ka skolā bērni nav drošībā un ka daudzās institūcijas, kas ir atbildīgas par bērnu drošību, tāpat kā likumi un dažādi citi dokumenti ir tikai formālitate un fikcija.

Stāsts īsumā ir tāds: 22. aprīlī Jaunjelgavas skolas tualetē trīs piektās klases skolēni piekauj pirmās klases skolnieciņu - viens zēnu tur, otrs spārda, bet trešais skaļi blāuj, lai tik sit vēl. Jau pats par sevi šis ir skarbs stāsts, bet par šausmu stāstu to padara notikušā detaļas. Izrādās, lielākais puisis mazajam bija spēris pa atkailinātu kājstarpī. Mazo skolnieciņu, ar asinīm notraipījušos, gaitenī satika skolotāja. Zēns pastāstīja, kuŗi ir bijuši sitēji, viņu aizveda pie ģimenes ārsta. Pēc tam puisēns nogulēja mājās (pašlaik viņš pēc aktīvas vecāku iejaukšanās kopā ar māti atrodas No vardarbības cietušo bērnu Krīzes centrā). Tas arī viss.

Cietušā puisīša māte acimredzot nepiedē pie patiesības cīnītājam, jo ne jau katrs spēj iet un kaŗot ar visu un visiem. Policija nelikās ne zinīs,

jo viņiem esot vajadzīgs kāds pusgads, lai lietu izmeklētu. Skola gaidīja, kad policija kaut ko teiks, un nedarīja neko. Pirms dažām dienām skolas direktore atzina, ka ar spārdītāju jau trīs gadus skolai bijušas lielas problēmas, arī pēc šī baisā *negadījuma* viņš jau paspējis izvicināt dūres. Agresīvajam kausslim esot bijusi sociālās korrekcijas programma, bet ne viņam, ne vecākiem tas neesot licies vajadzīgs. Turklāt sitēja māte ir metusies uzbrukumā visiem, apgalvojot, ka zēns ir ir hiperaktīvs, tāpēc viņam „piesienot” visu, kas skolā notiek. Turklāt agresīvā puikas tēvabrālis strādā vietējā laikrakstā, kas, protams, uzņēmis kaušļa un viņa ģimenes aizstāvību. Savukārt policija tā vārgi sakās kaut ko darām, bet inspektore, kam ar to bija jānodarbojas, bijusi slima un tagad esot atvaļinājuma...

Varētu domāt, ka tā tāda neglīta kašķēšanās vien ir, tomēr bērnu aizsardzības iestādes, policija un pat skola sakustējās tikai pēc tam, kad piekautā puisīša klasesbiedru mammās, nespējot vienaldzīgi noskatīties uz to, kas notiek, vai, pareizāk, - uz to, kas nenotiek, vērsās televīzijas raidījumā „Bez tabu”. Viena no mammām informēja arī portāla mammām un tētiem calis.lv dalībniekus. Iesaistījās vecāku sabiedriskās organizācijas, aizsūtīja vēstuli Tiesībsargam, ministrijai un vēl vairākām organizācijām. Tikai ar aktīvo vecāku atbalstu mazo zēnu kopā ar mammu aizveda uz Rīgu, uz Klinisko bērnu universitātes slimnīcu, lai noskaidrotu, kāpēc bērnam mēnesi nepierimst sāpes un turas temperatūra. Tika panākts, ka mamma ar puisīti var uzturēties Krīzes centrā, kuŗā strādā arī labi psihologi. Protams, vecāki ziedoja

naudu, ar savu automašīnu veda bērnu un mammu uz Rīgu, jo ģimene ir trūcīga.

Tracis pašlaik iet pilnā sparā. Tieslietu ministrs, izglītības ministrs, Tiesībsargs un vēl vairākas organizācijas pārbauda, izsaka aizrādījumus utt. Sitējam pagaidām noteikta mājmačība. Tas, kas visā šajā stāstā pārsteidz vispirms, ir skolas nevarība trīs gadu garumā. Tiek runāts par hiperaktīvu bērnu, par sociālās korrekcijas programmu, un var saprast, ka agresīvā zēna māte, pirmkārt, aizstāv un aizstāvēs savu dēlu vienmēr un līdz galam, bet, otrkārt, viņa var nesaprast un nezināt, ka tik bieži ikdienā par palaidnīgiem bērniem lietotais teiciens „hiperaktīvs bērns” patiesībā ir kliniska diagnoze. Hiperaktīvitate ir ģenētiskas izcelsmes slimība, kad jālieto arī zāles. Skolas direktorei un psiholoģei jau nu vajadzēja redzēt un saprast, vai agresīvais bērns ir slims vai arī viņš ir neaudzināts un izlaists. Ja bērns tiešām ir hiperaktīvs un bistams apkārtējiem, tad skolas nevarība ir vairāk nekā dīvaina. Patiesībā dīvaina pat arī tad, ja bērns ir tikai izlaists, bet skola lēnā garā ļāvusi viņam tuvoties ne tikai agresīva un varmācīga bērna statusam, bet tādā statusam, par kuŗu no 14 gadiem valstī ir noteikta krimināl-atbildība.

Protams, policijai lietu tomēr nāksies izmeklēt - oficiāli vainīgais šajā baisajā gadījumā nav nosaukts, kaut arī skolēni un vecāki zina stāstīt, ka tas nav pirmais gadījums, kad agresīvais zēns kādam uzbrucis. Tomēr tiesiskā valstī ir jābūt oficiālam atzinumam. Taču stāsts tomēr ir par ko citu.

Taisnība, ka skolām bieži trūkst naudas, lai algotu psihologu, kur

nu vēl sociālo darbinieku. Skolēnu līdz 9. klasei no skolas izslēgt nevar, jo Latvijā ir obligāta pamatizglītība. Notikušais ir mudinājis cilvēkus stāstīt par savu un bērnu pieredzi skolā, un tā nu ir visai skarba. 27. maijā Valsts policija par Jaunjelgavā notikušo rīkoja preses konferenci. Aizkraukles iecirkņa Kārtības policijas nodaļas priekšnieks Gatis Strazdiņš atzīst, „ka policijai ikdienā bieži nākas saskarties ar nepilngadīgo vardarbības gadījumiem”. Piemēram, pēdējās brīvdienās policija atkal saņēmusi ziņu par divu bērnu sakaušanu.

Savukārt Zemgales reģiona pārvaldes Kārtības policijas biroja priekšnieks Andris Zellis saka: „Līdz šim brīdim pieņemti paskaidrojumi vairāk nekā 15 personām, no vairākiem cilvēkiem pieņemti papildu paskaidrojumi, ir nozīmēta tiesu medicīniskā ekspertīze, pēc visu pierādījumu iegūšanas tiks lemts jautājums par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanu.” Saskaņā ar likumu audzinoša rakstura piespiedu līdzekļus var piemērot bērniem no 11 gadu vecuma, un tie var būt dažādi - no brīdinājuma līdz pat ievietošanai sociālās korrekcijas iestādē.

Jaunjelgavas vidusskolas direktore atzīst, ka pirms šī incidenta skola tiešām mēģinājusi saviem spēkiem tikt galā ar agresīvo piektklasnieku, kas tiek vainots mazākā zēna piekaušanā. Taču līdz šim situācija neesot bijusi tik saspringta, lai vērstos pēc palīdzības citur. Īsi sakot, neviens nenoliedz, ka vardarbība bērnu vidū ir. Domas daļas jautājumā par to, ko un cik daudz var izdarīt, ja vecāki nav pretimnākoši, bet agresīvais bērns neko negrib dzirdēt. Amatpersonu domas ir pavisam pretējas.

„Vardarbīgais bērns nedzīvo mūsu novadā, bet, ja viņš mācītos skolā

savas dzīvesvietas teritorijā, tur ar viņu strādātu tā novada bāriņtiesa un sociālais dienests,” saka novada domes priekšsēdis Guntis Libeks. Tas, viņaprāt, ļautu pasargāt skolas audzēkņus un personālu no morāla un fiziska apdraudējuma. „Administratīvais process ir viena lieta, bet mēs uzticamies skolas rīcībā esošajai informācijai. Tās pietiek, lai dome savas kompetences ietvaros pieņemtu noteiktu lēmumu,” sacīja Libeks.

Savukārt izglītības kvalitātes valsts dienesta (IKVD) vadītāja Inita Juchņeviča norāda, ka šāda pašvaldības rīcība būtu prettiesiska. „Šajā gadījumā izslēgt bērnu no skolas liedz gan Satversme, gan Izglītības likums, jo pamatizglītība valstī ir obligāta,” sacīja Juchņeviča. Viņa atzīst, ka pašreizējais apmācības veids vardarbīgam skolēnam nav piemērotākais, jo rada apdraudējumu citiem. Tomēr bērns nevis jāizslēdz no skolas, bet esot jāpiedāvā alternatīva apmācības forma. Juchņeviča šādā gadījumā iesaka izmantot citus pašvaldības rīcībā esošus līdzekļus.

Jaunjelgavas vidusskolas direktore Lauma Milīga, kas ir arī domes deputāte, lēmumu par izslēgšanu neatbalstīšot, jo izpētījusi, ka tas nebūtu likumīgs. Taču arī uz IKVD vadītājas piedāvāto risinājumu viņa raugās skeptiski. „Lai noteiktu, piemēram, mājmačību, jāievēro stingras prasības. Bērnam konstatēta hiperaktīvitate nav pietiekams pamats, turklāt vajadzīga vecāku piekrišana, bet līdzšinējā sadarbības pieredze rāda, ka uz to varam ne cerēt, sacīja Milīga.

Patiesībā gribas vaicāt, kā to dara daudzi vecāki, tīmekļa portālos apspriežot jautājumu par vardarbību skolā: kā tas var būt, ka varmākām ir cilvēktiesības un visas pārējās tiesības, bet upurim un potenciālajiem upuriem tādu nav?

Sallija Benfelde

(Nobeigums)

Helmeru Pavasaru atceroties

Saimniecība gan viņu neinteresēja nemaz, lai gan viņš labprāt palīdzēja, ja kāds palūdz. Mamma uztraucās: “- *Kas tu par saimnieku! Ja jūms būtu caurs, tu laikam paliktu spaini apakšā.*” Bet īstenībā tik traki jau nemaz nebija. Ja vajadzēja, viņš palīdzēja. Viņš nedalīja darbus vīriešu darbos un sievietes darbos. Katrs darija savu spēju robežās. Piemēram, istabas krāsot viņš nevarēja, lai kā pūlējās. Savas sliktās redzes dēļ. Bet kafijas vārīšanu gan viņš uzskatīja par savu darbu. Ja bija nepieciešams, viņš nomizoja un novārīja kartupeļus, kā arī mācēja labu kartupeļu biežputru uztaisīt. Ja pateica, ko vajag, un tas nebija nekas sarežģīts, viņš gāja arī iepirkties. Agrāk, kad tēvs vēl spēja, lai gan tas bija ļoti sen, viņš nopļāva dārzā arī zāli.

Intereses viņam bija plašas. Tēvam patika ceļot, iet uz mūze-

Kopā ar Apvienoto Anglijas vīru kori. Priekšplānā vidū Helmers Pavasars, pa kreisi Ināra Āboliņa, pa labi Biruta Heistere un Ziedonis Āboliņš

jiem, galerijām. Lai gan ceļošana mums neiznāca bieži. Vēlāk, kad jau biju iegādājies automašīnu, viņam ļoti patika izbaukt,

kaut vai vienkārši pavizināties. Kā viņš teica: – “*mājiņa tā smuki gažām skrien.*”

Viņa galvenās intereses, bez šaubām, bija mūzika. Komponējot viņš nesēdēja stundām ilgi pie klavierēm, izmēģinot visādus variantus. Viņš strādāja pie rakstāmgalda, jo mūziku dzirdēja iekšēji. Kad bija gatavs, viņš mums abām ar mammu spēlēja priekšā un tad varbūt kaut ko arī mainīja, ja viņam likās vajadzīgs. Tēvs gāja arī uz parku pastaigāties, kur topošo kompozīciju varēja pārdomāt. Vienreiz, izgulējis dienvidu, viņš pamodās un zināja, ka pasūtītais gabals ir nevis solistam, bet korim atbilstošāks. Tūlīt aizgāja un uzrakstīja. Kad tēvs Cēsis komponēja, viņš negribēja, ka es viņu traucēju. Viņš piekāra pie durvīm melnu termoforu, no kā man nez kāpēc bija bail.

Pie ērgelēm

Savā dārzā Dallasā, Anglijā 1966. gadā

Viņš bija sabiedrīks un ļoti labprāt gāja uz sarīkojumiem, mīlēja ciemiņus, kuŗu pēdējos gados viņam, kad pats vairs nekur nevarēja tikt, ļoti pietrūka. Bieži viņš mani sagaidīja mājās ar “*neviens nezvanīja, pat ne nepareizs numurs.*” Viņš pats nevarēja piezvanīt, jo nevarēja saskatīt ciparus. Tēvs dzīvoja atmiņās un radio klausījās mūziku.

Tēvs nekad nesūdzējās un nevaimanāja par grūtībām, ne arī par savām kaitēm. Viņš visu uzņēma kā pašu par sevi saprotamu, ka tur nekā nevar darīt un

ka ar vaimanām nekas labāks nepaliks. Viņa izteiciens bija: - *Mums vienmēr viss ir labi beidzies...*

Tēvs bija ļoti ticīgs, tāpat kā viņa ģimene. Tas tēvam deva spēku tikt pāri grūtībām, kas, kā viņš teica, ir viss, ko cilvēks var sagaidīt. Bībelīte stāvēja uz naktsgaldiņa, viņš to katru dienu lasīja, kamēr vien vēl varēja pietiekami labi saredzēt. Jā kāds prasīja, kā tēvs tādu vecumu sasniedzis, viņš ar smaidu atbildēja: - *Es dzīvoju tik ilgi tāpēc, ka biju liels palaidnis,* - vai arī: - *Nezāle neiznikst!*

(Turpināts no Nr. 20)
Laimonis Niedre

Zviedrijas latvieša ceļojums Padomju Savienībā 1978.- 1979. gadā

Ap 35-40 ieslodzītie strādāja nometnē - apkopa barakas, palīdzēja virtuvē, mazgāja traukus, aprūpēja centrālo apkuri, veļas mazgātuvu, bibliotēku utt. Apmēram 10-12 ieslodzītie, starp tiem arī es, bija no darbiem atbrīvoti. Pārējie 55-60 ik dienas, izņemot svētdienas, gāja darbos ārpus nometnes, kur nelielā mēbeļu fabrikā darināja ķeblišus vai šacha galdīņus vai stikla slipētavā gatavoja dzeramās glāzes. Šie strādājošie ik rītu brokastīs saņēma diezgan biezu zivju zupu, kuŗā bija redzami kāposti, putraini un mazas zivtiņas ar visām galvām. Zupai laikam bija pielikta eļļa un tomātu biezenis, un tā bija ēdama, - vienīgi smaka bija ne visai patīkama. Brokastis tika ieturētas ēdamzālē dažu virsnieku uzraudzībā; tie vienmēr mudināja, lai ēdam ātrāk. Neviens to gan par pilnu neņēma, it īpaši es; kopā ar amerikāni Paulu Brauveru bieži palikām pēdējie.

Pēc brokastīm varējām iet atpakaļ uz barakām vai aiziet līdz ambulancei, kas atradās stāba ēkas austrumu galā, kur feldšeris Romāševskis un jauns angļis - Andy Burgess izdalīja dažādus medikamentus un vitamīnus. Ambulances aptiekā bija diezgan daudz ārstniecības zāļu, pat vairāku veidu antibiotikas. Ambulancē bija arī neliela slimnieku istaba ar četrām gultām un pat zobārsta kabi-

nets. Reizi pāris nedēļas ieradās daži militārie ārsti, kuŗi izmeklēja ieslodzītos un parakstīja vajadzīgās zāles. Drīz pēc manas ierašanās nometnē, 26. janvārī, atbrauca vairāki augsti virsnieki - ārsti un izmeklēja, starp citu, arī mani, parakstīja diētas ēdienu. Kopš tās reizes saņēmām ik dienas ap 50-60 g gaļas, ap 70 g zivju, 30g sviesta un 0,5 l piena (lai gan man ir piena alerģija), kā arī vienu ēdamkaroti cukura dienā. Saņēmām turklāt mazliet spēcīgākus ēdienus un reizēm tādu gaišāku rudzu maizi. Nometnē dotā maize bija samērā laba, norūgusi un skāba rudzu maize, ko laikam cepa turpat tuvējā Leples ciemā vai arī veda no Potjmas. Maizi deva ap 700 g dienā, bet to nekad nevarēja apēst, tāpēc atlikumus devām atpakaļ virtuvē.

Ar signālu skaļrunī pulksten 7.30 visiem bija jānostājas ierindā iepretī stāba ēkai, un te tad notika saskaitīšana. Stāvējām, sadalīti pa darba brigādēm, un es atrados tajā, kas strādāja iekšējās nometnes darbus. Amerikānis Pauls Brauvers bija ievēlēts par uzraugu, un viņš vienmēr veica saskaitīšanu, atzīmēja mūsu skaitu uz finiera gabaliņa un to nodeva dežūrējošam virsniekam. Ārdarbu brigāde dažu virsnieku pavadībā devās ārā pa vārtiem uz tuvējo mēbeļu fabriķi, bet mēs pārējie izklidām pie savām

nodarbibām. Visi no darba atbrīvotie varēja darīt, kas patīk. Pat iet gulēt! Frizieris, jauns *jugoslavs*, kas bija notiesāts uz 10 gadiem par slepkavību, saņēma darbarīkus stāba telpās un devās prom uz savu salonu - nelielu istabiņu veļas mazgātavas galā. Viņš jau pirmajā dienā man nogriezta matus līdz ādai, un pie viņa katrs varēja ik dienas iegriezties un pats noskūt sev bārdi ar ļoti sliktām žiletēm, kas vairāk skrāpēja nekā darija kādu labumu. Istabiņas vienā stūrī vienmēr kūrās maza dzelzs krāsniņa, uz kuŗas kastrolī vārījās ūdens. Te pie friziera katru priekšpusdienu sapulcējās vairāki nestrādājošie, ar karsto ūdeni pagatavoja stipru tēju un sarunās pavadīja kādu stundu. Tā kā es daudzus mēnešus biju pavadījis tumšās, netīrās un piesmēķētās kamerās, tad tagad ar lielu patiku staigāju pa attīrītajiem celiņiem nometnes teritorijā un ieelpoju svaigo ziemas gaisu.

Pa reizei iegriezos pie *Willy Schaffner* un *Jozefa Gilberga*, kuŗi strādāja veļas mazgātavā. Abi bija pavadījuši nometnē jau divus gadus un cerēja uz drīzu atlaišanu. Vilijs bija šveicietis un notiesāts uz četriem gadiem par narkotikas vešanu, bet *Jozefs* turpreti bija bez vīzas nošķīris no kādas somu tūristu grupas *Leņingradā*, lai apmeklētu savus vecākus. Viņš pats

pirms dažiem gadiem bija izceļojis uz *Rietumberlīni*, kur arī dzīvojis, bet viņa vecāki bija palikuši *Leņingradā*. Par neatļauto cemošanos pie vecākiem viņš vēlāk uz kuģa apcietināts, paturēts *Leņingradā* un notiesāts uz trim gadiem. *Jozefs* tagad plānoja pēc atbrīvošanas iesūdzēt tiesā somu kuģa *Ilmatar* kapteini, kas *KGB* ierēdņiem ļāvis apmeklēt kuģi un viņu apcietināt.

Te, veļas mazgātavā, viņi mazgāja visu nometnes iemītnieku veļu, un darba viņiem pietika 4-5 dienas nedēļā. Viņu rīcībā bija tāda diezgan primitīva veļas mazgājama mašīna - metalla cilindrs ar lūku vienas sānos, un visa tā ierīce lēnām griezās ap savu garenisko asi. Mašīnā salika iekšā veļu, palagus, dvieļus, piebēra sodas pulveri vai ielika dažus ziepju gabalus, aizvēra lūku un ļāva tai griezties. Mazgāto veļu pēc tam skalēja cementa tvertnēs, centrifūgā dabūja prom lieko ūdeni un pēc tam izkāra žāvējamā telpā. Sauso veļu tad salika plauktos, lai sestdienā izdalītu pirti gājējiem. Veļu un palagus mainīja reizi nedēļā. Pirts atradās veļas mazgātavas otrā pusē. Tā bija paprāva telpa ar siltā ūdens caurulēm griestos, no kuŗām nāca mazgājama ūdens. Te vienlaicīgi varēja mazgāties vismaz 20 cilvēku.

Nometnē mēs visi valkājām

melns valsts drēbes ar vatenīcai piešūtu finiera gabaliņu, uz kuŗa iedezināts īpašnieka vārds krievu valodā. Ierodoties nometnē, man bija jāiet cauri sardzes mājai, kur tiku ievests noliktavas daļā, un te vajadzēja pilnīgi izģērbties. Visas civilās drēbes salika maisā ar manu vārdu, un to vietā es saņēmu melnas kokvilnas bikses, vatētu melnu jaku, vatētu ausainu cepuri, stulmu zābakus un šūtu kokvilnas sveļu, divus pārus flanelu kājautu, kā arī nelielu frotē dvieļi. Manu somu kopā ar drēbēm ievietoja noliktavā un personiskām vajadzībām atstāja tikai zobu suku, ziepju gabaliņu un rakstāmo spalvu. Bet neko vairāk! Atņēma arī kaklautu un ādas cimdu. Es gan protestēju, bet virsnieks atbildēja, ka ieslodzītajiem tādas mantas nav vajadzīgas. Aukstajā laikā staigāju pa nometnes takām, rokas sabāzīs vatenīcas kabatās un ap kaklu aptinis frotē dvieļi. Zābaki bija no ļoti sliktā materiāla, jo laida cauri ūdeni, stulmi no melna brezenta.

Pie *Jozefa* un *Villija* es parasti dabūju glāzi karstas, stipras tējas un piekodām tādu cietu, pelēku chalvu, kas bija gatavota no saulespuķu sēklām. Chalvu palaikam pārdeva nometnes kantīnē, un tie, kas strādāja un pelnīja, pirka šo saldeno masu, jo tā deva enerģiju.

(Turpinājums sekos)

Latviešu ārsts abpus okeana

Ar ārstu pediatru Dr. Egilu Zālīti sarunājās Ligita Kovtuna

1990. gada vasarā Dziesmu svētku dienās Rīgā satikās jelgavnieces režisores Daces Micānes un jaunā, daudzsološā Amerikas latviešu ārsta Egila Zālīša acu skati. Egils bija atbraucis uz Latviju kopā ar citiem Bostonas tautasdeju dejotājiem, – četriem pāriem bija atļauts dancot lielajos svētkos. Nākamajā vasarā, drīz pēc bēdīgi slavenā puča, abi mija gredzenus. 1997. gadā dakterim Egilam pavērās iespēja doties darbā uz Latviju, un jaunā ģimene savija savu līgzdinū Vecrigas dzīvokli.

Būdams sabiedriski aktīvs cilvēks, jo par tādu kopš mazotnes audzināts, Dr. Zālītis līdztekus tiešajiem darba pienākumiem neželēja laiku arī ārpusdarba rosībām, kas saistījās galvenokārt ar sabiedrības izglītošanu, - rakstīja preses izdevumiem rakstus un lasīja lekcijas par veselīgu un bērniem drošu dzīvesveidu, uzstājās radiopārraidēs, un TV viņam bija savs raidījums – vakara pasaciņa kopā ar Ielli Miku. Vēl joprojām Latvijā darbojas veselības centrs „Dardede”, kuŗa sūtība ir palīdzēt vardarbībā cietušiem bērniem, un tā programmas pamatus līdzēja ielikt Dr. Egils Zālītis. Ārsta dzīvesbiedre Dace saka: „Viņš aizbrauca uz Latviju kā ārsts – strādāt savai tautai. Viņš nebrauca „celt staltu pili kalniņā”. Egils vienmēr bijis dāsns, daloties savās zināšanās.”

Kad, būdama Bostonā, posos intervēt Egilu, izcilā mūziķe profesore Ingrida Gutberga teica: „Vai jūs zināt, ka Egils ir ļoti labs pianists?” Nu nezināju vis, taču esmu novērojusi, ka daudziem ārstiem mūzikālās dotības ir izkoptas gluži profesionālā līmenī.

Egils: Ingridas mamma Emīlija Gutberga bija mana klavier skolotāja no septiņu līdz astoņpadsmit gadu vecumam. Istenībā, viņas iedvesmots, biju nolēmis studēt mūziku. Taču, pabeidzis vidusskolu, iesniedzu dokumentus vairākās augstskolās, tostarp arī Hārvarda universitātē. Bet tur nebija klavier spēles speciālitātes, un es cerēju klavieru mācības turpināt Bostonas universitātes Mūzikas fakultātē. Kad izrādījās, ka Hārvardā

Dr. Egils Zālītis: Medicīnas darbinieki ir pelnījuši lielāku morālo un finansiālo respektu. Tad arī Latvija nezaudēs savus ārstus, kas dodas prom no valsts

esmu uzņemts, vecāki teica – vai tiešām tu atteiksies no tādas iespējas? Tā nu es studēju Hārvardā, bet, lai turpinātu savu mūziķēšanas sapni, 1971. gadā ar prof. Ingridas un Karinas Gutbergu apmācībām un morālu atbalstu sniedzu Klavieru koncertu Hārvarda universitātes Quincy mājas zālē. Vēlāk, 1972. gadā, uzsāku studijas Bostonas universitātes Medicīnas fakultātē. 1976. gadā iestājos rezidentūrā pediatrijas speciālitātē *Massachusetts General Hospital*, vēlāk arī vadīju rezidentūru, bet 1980. gadā uzsāku savu praksi.

Vai cītīgam studentam, Hipokrata un Euterpes kalpam, iznāca arī laiks iesaistīties latviešu sabiedriskajās rosībās?

Vienmēr esmu centies aktīvi darboties latviešu sabiedrībā, tas man vienmēr licies pats par sevi saprotams. Pabeidzu latviešu skolu, tad biju skolotājs, kopš 1963. gada deju tautasdeju kopā. Jau 70. gados sāku braukt uz Latviju, atceros 1973. gada „sarkanos” Dziesmu svētkus... Tad nāca laiks, kad vajadzēja palīdzēt atjaunot-

jai Latvijai. Kopā ar Bostonas latviešu domubiedriem nodibinājām izpalīdzības komiteju „Latvijas nākotnei” Bostonas Trimdas draudzes paspārnē un laika posmā no 1992. līdz 1997. gadam uz 23 Latvijas bērnu ārstniecības iestādēm nosūtījām zāles, medicīnas tehniku utt. 800 tūkstošu dolaru vērtībā. Un es biju laimīgs par iespēju doties darbā uz Latviju. Par palīdzību Latvijas pediatrijas iestādēm un par Latvijā dzīvojot, veikto darbu Bostonas universitātes Medicīnas fakultātē 2003. gada 15. maijā man piešķīra humānāro apbalvojumu.

Kā, būdams aktīvs latvietis, tu vērtē latviešu trimdas sabiedrības perspektīvas?

Optimistiski! Domāju, ka 50. – 60. gados mums bija daudz lielāks risks zaudēt savu latvietību nekā tagad – laikā, kad pasaule ir vaļā, kad Latvija vairs nebūt nav ļoti tālu, kad modernās tehnoloģijas dod tik daudz iespēju. Tolaik Bostonas latviešu skoliņā bija 100 – 110 bērnu, un, ja tolaik kāds teiktu, ka šodien, 2013. gadā, Bostonas latviešu skola vēl pastāvēs un

bērnu skaits tur būs 50 – 60, neviens pat īsti neticētu. Jā, mums pievienojušies jauniebraucēji ar saviem bērniem, un tas arī dod jaunus impulsus, stiprina saites starp tautiešiem. Mēs esam gatavi viņus uzņemt savā pulkā, un viņi uzmeklē mūs.

Dzirdēts, ka Latvijā kolēģas no ārzemju tautiešu vidus nemaz tik labprāt un ar atplestām rokām nepieņem – ne tikai medicīnā. Kā tev klājās, vai nejuties vilies?

Man bija daudz draudzīgu un pretimnākošu kolēģu, pirmām kārtām jāmin profesors Ilmārs Lazovskis, kuŗš gan teica: „Egil, nebūs viegli! Tu esi audzis Amerikā, un atšķirības ir ne tikai psiholoģiskā ziņā, bet arī ārstniecības praksē...” Lieliska sadarbība izveidojās ar Gailezera bērnu slimnīcas kolēģām, un īpaši jāpiemin

Bet vilies gan neesmu – tie bija septiņi fantastiski gadi, ko pavadījām Latvijā. Te taču arī mūsu Krišjānis nāca pasaulē! 2002. gadā sākām celt māju Jelgavā, kur arī ar laiku dzīvosim. Vēl man ir ciešas saites Bostonā, te dzīvo mana mamma.

Kā tu vērtē savu Latvijas kolēģu profesionālītāti? Un vai Latvijas bērni ir veselīgi?

Latvijas bērni ir ļoti veselīgi, gluži tādi paši kā Amerikā! Padomju laika psiholoģijas sekas pats novēroju 90. gadu sākumā, – vecākiem nezin kāpēc bieži šķita, ka viņu bērns ir nevesels.

Kolēģas – ārsti Latvijā ir augsti profesionāli. Es apbrīnoju viņu spējas strādāt gaŗas darba stundas, bieži vien ar tālaika tehnoloģiju. Malači, cepuri nost! Tas acimredzot ir latviešu pozitīvais gars, kas ļauj viņiem ne tikai to visu izturēt, bet

Kopā ar Daci, gatavojoties priekšlasījumam par latvju sētu Bostonas latviešu skolā

tolaik galvenā ārste Lauma Cipele. Ik piektdienu pēcpusdienā mums notika profesionālas pārrunas, kuŗās valdīja patiesa kolēģialitāte. Vēlos pieminēt arī kolēģu Dr. Juri Rozīti.

Biju arī mācībspēks medicīnas studentiem, vēlējos strādāt, vadīt rezidentūras, taču... vienubrīd sajutu, ka manis vairāk tā kā nevaļag. Jutu, ka varu sniegt savas zināšanas Latvijas studentiem, bet man piedāvāja tikai iespējas strādāt ar ārzemju studentiem, kas mācījās Rīgā.

vēl tiekties pēc zināšanām, izmantot ikkuŗu iespēju doties uz kursiem Eiropā un citur pasaulē. Es saviem kolēģām Latvijā no sirds novēlu izturību un arī vienotību!

Ja nu gadītos tā, ka vienā jaukā dienā tu kļūtu par Latvijas veselības ministru, - kas būtu pirmais darbs, ko tu darītu?

Darītu visu iespējamo, lai celtu ārsta profesijas prestižu. Medicīnas darbinieki ir pelnījuši lielāku morālo un finansiālo respektu. Tad arī Latvija nezaudēs savus ārstus, kas dodas prom no valsts.

Strēlnieki un leģionāri

I. Knaģis,

TZO kavalieris

Svētajos rakstos esot rakstīts: **”Esi karsts vai auksts, bet remdenu es tevi izmetīšu no savas mutes.”** Varbūt rakstīts ir ne tieši tā, bet jēga ir tāda, un uz šodienas neizlēmīgo un svārstīgo latviešu tautu tas attiecas tieši. Tāda „bakstīšanās” notiek visu mūsu valsts atjaunošanas laiku, bet vai tā ir bijis arī valsts pirmsākumā? Nē! Tā tas nebija un nevarēja būt. Tad nebūtu ne 18. novembra Latvijas valsts, ne Brīvības cīņas. Tad nebūtu arī to pirmo 22 brīvības gadu.

Nesen pagāja diena, kad Latvijas atjaunošanas laiks jau bija par dienu gaŗāks nekā pirmās Latvijas pastāvēšanas laiks. Šos divus laika sprīžus Latvijas vēsturē ir ne vien grūti, bet pat neiespējami salīdzināt. Pirmā Latvijas neatkarības ideja vidēja gaisā jau 19.

gadsimta Krievijas lielo pilsētu augstskolās, kur mācījās daudz latviešu. Izveidojās vesela plejāda izglītotu, gudru un uzņēmīgu latviešu. Izglītība tika iegūta ne vien Krievijā, bet arī Rietumos. Jau 1905. gada revolūcija, lai kā pūlējās „sociķi”, Latvijas teritorijā tomēr ieguva nacionālu nokrāsu atšķirībā no toreiz Krievijā notiekošā.

Vai latviešu strēlnieki gāja aizstāvēt Krieviju un tās ķeizaru jeb vai savu zemi? Droši vien viņiem jau toreiz bija zināms par tiem tūkstošiem latviešu Samsonova un Rennenkamfa armijās, kas jau kaŗa sākumā gāja bojā Austrumprūsijā stulbās un neveidīgās krievu kaŗa taktikas rezultātā. 1915. gadā latvieši pulcējās zem sarkanbaltisarkaniem karogiem, un jau pēc pirmajām strēlnieku uzvarām

ārzemju laikrakstos bija rakstīts, ka **„Jauna valsts ir radusies”**.

18. novembra Latvijas brīvība tiešām bija izkaŗota ar ieročiem rokās un asinīm slacīta. Un ne vien Latvijas teritorijā, bet arī Perekopā, Kromos un citos svešu zemju un tautu kaŗalaukos, un tikai vēstures nezinātājs vai zināt negribētājs var nosodīt veco latviešu strēlnieku piedalīšanos krievu Brāļu kaŗā sarkano pusē. Būtu nesaprotami, ja viņi aizstāvētu baltos krievu ģenerāļus un ķeizaru un krievu monarchiju vispār. Strēlnieki nostājās tajā pusē, kuŗa viņiem kaut ko solīja, un sita tos, kas, viņuprāt, bija sitami. Nekādu latviešu mīlestību krievi nebija nedz ieguvuši, nedz pelnījuši ne Pēteru Lielā, ne Ivana Briesmīgā laikā, nedz arī krievu valdīšanas gados, kad, kā zināms,

latviešu zemniekiem sākās vīsbriesmīgākie klaūšu laiki. Un tad vēl 1905. gada kazaku nagaiķas un dragūnu lodes, un upuŗu tūkstoši!

Varbūt katra revolūcija cilvēces attīstības procesā ir nevēlama. Nevēlama, bet laikam tomēr neizbēgama. Katra revolūcija sākumā ir pozitīva, bet tālāk notiek pavissam kas cits, nekā iepriekš bijis domāts. (Bet varbūt notika tieši tas, kas kādās slimās smadzenēs bija izdomāts?)

Kāda saprašana, kāda daļa par kādām Trocka vai Leņina idejām bija zēniem **“...no Nordeķu priedēm, Zvaigzņņu un Rēveles ielas ...”, “... pašpuķām no Čiekurkalna, Ričām no Ganībambja ...”** (A.Čaks. Mūžības skartie.), viņiem jau sen rokas niezēja sadot „utainajiem pa pur-

nu”, vienalga, baltais viņš vai sarkanais. Jā, laikam jau bija arī „idejas”, bija revolucionāra romantika, un ne viens vien latvietis aizrāvās ar šīm idejām. Un bija taču arī jaunības dullums.

Es esmu vecā latviešu strēlnieka dēls un zīnu, ko rakstu. Es atceros tās sarunas, tās atmiņas, to trīsdesmito gadu gaisotni Latvijā.

Vai būtu 18. novembra Latvijas valsts, ja Pirmajā pasaules kaŗā latvieši nebūtu kaŗojuši? Kaut vai svešā - krievu armijā?

Bet vai šodien atkal būtu Latvijas valsts, ja latvieši nebūtu kaŗojuši pret krieviem? (Par mīlestību pret krieviem es jau minēju iepriekš.) Kaut vai kopā ar papuasiem, ka tik pret krieviem! Arī mēs, Sibīrijā izsūtītie, tā domājām un cerējām uz vāciešu uzvaru.

(Turpinājums 14. lpp.)

Par latvietību kā pamatvērtību

Priekšā kārtējā 3x3 vasara, sanāk - 33. pēc skaita, ja rēķinu, ka 2010. gadā tu saņēmi PBLA balvu par savu ieguldījumu šīs kustības tapšanā un augšanā 30 gadu garumā. Ar kādām domām, jaunām iecerēm tu sagaidi vasaru?

Tevis taisnība, šī būs 33. 3x3 vasara. Ar kādām domām sagaidu vasaru? Kā vienmēr, dzīvoju līdzī, priecājos, redzot, kā katra nometne veidojas. Nevaru teikt, ka man būtu kādas jaunas ieceres, galvenās cerības ir - kaut Īrijā, Anglijā, Gaņzerā un Katskiļos būtu labs skaits dalībnieku, kaut Latvijā, kur dalībnieku netrūkst, pārāk daudzi nepaliktu aiz strīpas! Kaut pietiktu naudas visam nepieciešamajam! Kaut ielānotās programmas būtu interesantas, lektori interesanti un zinīgi, dalībnieki rosīgi un lustīgi! Ja tiešām runājam par iecerēm, tad būtu lieliski, ja šovasar Kultūras ministrijai rīkotajai konferencē (šādas konferences notiek jau trešo gadu) par sadarbību un palīdzību tautiešiem saglabāt latvisko identitāti būtu „taustāmi” rezultāti 3x3 virzienā. Liekas skaidrs, ka 3x3 ir labs veids, kā audzināt, saglabāt un stiprināt apzinātu, aktīvu latvietību - gan ārzemēs, gan Latvijā.

Latviešu skolas ir nepieciešamas, bet, lai bērni tiešām augtu par latviešiem, viņiem ir nepieciešama vecāku līdzdarbošanās priekšzīme, latviska vide un nodarbības. Tikai tad, ja bērni redzēs, ka viņu vecāki un sabiedrība augstu vērtē latvietību ne tikai vārdos, bet arī ar darbiem un ka tas ietekmē arī viņu dzīves veidu un izvēles, viņi augs ar pārliecību, ka latvietība ir kaut kas vērtīgs un kopjams. Katru gadu šais konferencēs esmu uz-

svērusi, ka šī viena nedēļa 3x3, pavadīta latviskā vidē, visām paaudzēm kopā, ir ideāls veids, kā palīdzēt, lai saglabātu latvietību. Kopš 3x3 kustībā visi darbi tiek veikti bez finansiālas atbildības, galvenais atbalsts, ko mums tiešām vajag, ir ceļa nauda lektoriem, no vienas zemes braucot uz otru. It sevišķi nepieciešami ir Latvijas lektori ārzemēs. Neesmu īpaši optimistiska par šīs vasaras konferenci 1. jūlijā, bet cerība ir laba lieta, vai ne? Kaut jel būtu mazāk runas par pētījumiem, kas it kā jāveic, lai zinātu, kā palīdzēt tautiešiem ārzemēs nezaudēt saikni ar Latviju, un vairāk uzklaušīšanas un izpratnes par to, ko esam jau veiksmīgi darījuši 33 gadus.

Kā mainījusies 3x3 „publika” - dalībnieki un vadītāji šo gadu laikā?

3x3 dalībnieki un darbinieki ir mainījušies tik daudz, cik vecāko paaudzi lēnām nomaina jaunākas, bet citādi, vismaz man liekas, ievērojami pārmaiņu nav. Ļoti priecē tas, ka Latvijā ievirzes un nometnes sāk vadīt līdzšinējo vadītāju pieaugušie bērni, kuŗu 3x3 gaitas sākās bērnībā. Arī ārzemēs 3x3 jau labu laiku nevada mana paaudze.

Vai tu kal nākotnes plānus? Kādus?

Speciālus nākotnes plānus īpaši nekaļu, galvenokārt ceru, ka viss ies uz priekšu kā līdz šim, ka 3x3 spēš arī turpmāk ieinteresēt cilvēkus no visām vecuma grupām, jo tad, ja mums nenāk jauni klāt, necik ilgi pastāvēt mēs nevarēsim. Ceru, ka 3x3 arī turpmāk vitāli darbosies visās zemēs. Latvijā dalībnieku netrūkst, un ļoti iepriecina tas, ka Īrijā, kur šogad notiks otrā nometne, dalībnieku skaits ir turpat divkā-

Līga Ruperte: “Ko mums darīt, lai latviskums un nacionālā pašapziņa ņemtos spēkā? Bez šaubām, daudz ko, kas to visu var izdomāt. Bet apzināti izvēlēties latvietību par vienu no savām pamata vērtībām un to savā dzīvē aktīvi kopt, - tas liekas labs sākuma punkts”

šojies. ASV, Austrālijā un Anglijā dalībnieku skaits ir samērā stabils, vienmēr prieks par jaunajām ģimenēm un gribas, ka to būtu vēl vairāk.

Pastāsti, lūdzu, par saviem visvairāk iepriecinošiem mirkliem šai darbā! Un arī par sarūgtinājumiem, ja tādi bijuši!

Mana pieredze 3x3 ir bijusi tik pozitīva, esmu guvusi tik daudz

gandarījuma, daudz mācījusies, satikusi daudz lielisku cilvēku, ir izveidojušas daudzas 3x3 draudzības, ka grūti sazimēt, kas būtu visvairāk iepriecinošais. Protams, tas, ka izdevās iedzīvināt mūsu ieceri par 3x3 un sekmīgi novadīt pirmo nometni Gaņzerā 1981. gadā, mums abiem ar vīru bija milzīgs prieks un gandarījums. Pirmā 3x3 nometne

Latvijā 1990. gadā bija nepārspējama, kaut kas tāds, par ko mēs pirmajā 3x3 Gaņzerā tikai fantazējām - sak, tagad šeit viss labi iesācies, vienīgais, ko vēl varētu vēlēties, - ja nu to pašu varētu Latvijā, taču nekad nedomājām, ka tas reāli varētu notikt. Un tomēr! Arī grāmatas „3x3 ārpus Latvijas, 1981. - 2011.” iznākšana 2013. gadā sagādāja daudz prieka un gandarījuma. Galvenokārt tāpēc, ka tur melns uz balta redzams, kāds milzīgs skaits latviešu ir nākuši kopā, strādājuši, devuši savu laiku, talantus, enerģiju un līdzekļus, lai par visiem kopā radītu šo mūsu mīļo 3x3, gadu pēc gada, pēc gada... Tas man palīdz apzināties, konkrēti saskaņot, ka mums šeit ir kaut kas tiešām vērtīgs. Ka, brīnuma brīnums, - iznāca, kā gribējās, un vēl tūkstoškārt labāk un krāšņāk. Ko gan vairāk var gribēt? Zinu gan - ko, - kaut varētu tādu pašu grāmatu dabūt gatavu par Latvijas nometnēm... Sarūgtinājumu man nav.

Kas mums ikvienam tavuprāt būtu jādara, lai latviskums un nacionālā pašapziņa neietu mazumā, bet gan ņemtos spēkā?

Ko mums darīt, lai latviskums un nacionālā pašapziņa ņemtos spēkā? Bez šaubām, daudz ko, kas to visu var izdomāt. Bet apzināti izvēlēties latvietību par vienu no savām pamata vērtībām un to savā dzīvē aktīvi kopt, - tas liekas labs sākuma punkts. Ikdienu dzīvē ieviest kaut daļu no tā, ko darām 3x3! Un, protams, izmantot katru izdevību kopā ar ģimeni un draugiem piedalīties kādā 3x3 nometnē, vienalga, kuŗā pasaules malā.

Ar Līgu Rupertu sarunājās
Līgita Kovtuna

(Turpināts no 13. lpp.)

Strēlnieki un leģionāri

Kaŗā uzvarēja Sabiedrotie, tā tad arī krievi, un uzvarētājus, kā zināms, nesoda, un tagad tikai no mums pašiem ir atkarīgas, ko un kā par mums domā Pasaule. No mums pašiem? No rakstniekiem, no žurnālistiem, no politiķiem, diplomātiem.

Vai mums, padsmietniekiem, toreiz bija kāda saprašana par fašismu, par nacismu, par holokaustu? Pat vecākajām paaudzēm tā bija tumša lieta. Pat paši vācieši gauzām maz zināja par fašistu koncentrācijas nometņu šausmām. Par komūnismu, par to gan mums saprašana radās jau pirmajos padomju okupācijas mēnešos. Sākumā bija smieklīgi, nīrgāšanās, tad bailes un pēc tam arī ienaidi. Bailes vienmēr rada ienaidu. Bija baumas, pretpadomju anekdoti, dziesmas, aresti, cilvēku pazušana un tad 1941. gada 14. jūnijs! Nebija pretošanās? Vai par pretošanos okupācijai jāuzskata tikai pretošanās ar ieročiem rokās?

Kāda zināšana, kāda saprašana par visu toreiz notiekošo un draudošo ir šodienas paaudzēm, pat tādiem intelektuāļiem kā Kārlis Streips? Bet varbūt tā ir izdevīgāk? Eiropa mūs nesapratīs! Laikam pārāk dziļi komūnisma inde ir iesūkusies Latvijas un

arī visas Eiropas cilvēku smadzenēs. Tagad par tiem laikiem var gudri spriedelēt, spriest tiesu gan par vecajiem latviešu strēlniekiem, par Brīvības cīņām, par Kārli Ulmani un arī par leģionāriem, it kā nebūtu ne krievu okupācijas, ne Baigā gada, ne nošauto, ne deportēto. Es gribētu redzēt, ko toreizējā situācijā darītu tie, kas tagad nosoda latviešu leģionārus par kaŗošanu vācu pusē? Bet galvenais visā šajā „gudrajā” prātošanā ir šodienas latvietim raksturīgais: „...no vienas puses, it kā būtu tā, bet, no otras puses, laikam tomēr šitā...”. Neko no tā, kas toreiz notika ar Latviju un latviešiem, nevar mērot ar šodienas mērauklu. Turklāt - kas ir tiesneši? Aizmirsta ir vecā taisnība: netiesā, ja pats neesi bijis līdzīgā situācijā. Bija taču gan lasīti, gan dzirdēti par latviešu kaŗavīriem pagājušajos kaŗos, un bija taču jaunība, kad cilvēks ir pārliecināts par savu nemirstību.

Es labi atceros tos laikus. Ja nebūtu aizvests uz Sibīriju, es būtu leģionārs. Ne ar pārāk lielu sajūsmu būtu gērbis mugurā vācu mundieri, bet kaŗojis būtu. Būtu kaŗojis vācu pusē, lai gan tie nekad nav bijuši mūsu draugi. Būtu kaŗojis Baigā gada dēļ, mūsu

valsts sagrāves dēļ, arestēto, izsūtīto dēļ. Atriebība nav nekas labs, un ne vienmēr tā ir attaisnojama, tomēr tā ir cilvēka dabiska reakcija. (Tikai vecumdienās atriebība robežojas ar schizofreniju. Bet jaunībā, kad cilvēku galvenokārt vada emocijas, bet ne prāts?)

Kaŗot man nenācās. Es biju starp tiem, kuŗi kā jēri uz kaušanu tika sadzīti lopu vagonos un aizvesti uz Sibīriju. Mani draugi, līdzaudzi, klases biedri gandrīz visi kaŗoja latviešu leģionā, vācu armijā, un gods viņiem un slava! Es varu tikai nožēlot, ka neesmu bijis leģionārs.

Šodien par tiem laikiem tiek gudri prātots. Bet ko darītu tas pats Kārlis Streips? Šim talantīgajam žurnālistam un visai pārējai svārstīgajai latviešu tautas daļai vajadzētu isti iepazīt tos laikus, uz klausīt to laiku aculieciniekus un dalībniekus, bet nerunāt par notikumiem, par kuŗiem viņi ir dzirdējuši vai lasījuši gadu desmitiem padomju laiku vēstures kropļojumos.

1948. gadā un 1949. gada sākumā, šajā laika sprīdī starp diviem arestiem, es neatceros, ka maniem līdzaudziem un citiem bijušajiem leģionāriem (kuŗiem laimējās palikt dzīviem un jau

būt brīvībā) būtu bijusi kāda nožēla, vainas apziņa par kaŗošanu vācu pusē. Bet pagāja gadi, pagāja jaunība, zuda visas cerības uz palīdzību no Rietumiem, un vienam otram sāka likties, ka ir izdevīgāk būt likteņa upurim, bet ne varonim.

Ne leģionāri, ne pārējā latviešu tauta nedrīkst pieļaut, ka latviešu leģionāri Latvijas vēsturē ieiet kā likteņa ķilnieki, bet ne kā latviešu kaŗavīri, kas cīnījās par savu dzimteni. Svešas valsts mūndieri? Bet vai toreiz bija izvēle? Tie, kas bija spējīgi organizēt un vadīt Latvijas armiju, jau gulēja Vjatlaga un Usoļlaga purvos, Taimiras ezeros un klinšu aizās, Kazachstānas stepēs.

Alternatīva leģionam bija mežs un nāve no čekista lodes. Labākā gadījumā krievu armija. Vai krievs labāks par vācieti, komūnisms labāks par nacismu? Šodienas interpretācijā - varbūt labāks, bet toreiz? Ja visa latviešu tauta visus okupācijas gadus lielākā vai mazākā mērā nebūtu saistīta ar latviešu leģionāriem, ar atmiņām par viņiem, ar cīņu pret krieviem, vai tad šodien būtu Latvijas valsts?

2007. gada 12. jūnijā ASV galvaspilsētā Vašingtonā ASV Prezidents atklāja pieminekli 100 mil-

joniem komūnisma upuŗu un arī tiem, kas cīnījušies pret komūnismu. Un latviešu leģionāri taču bija vienīgā organizētā latviešu daļa, kas cīnījās pret komūnismu ar ieročiem rokās. ASV to saprot. Saprata jau tad, kad no bijušajiem latviešu leģionāriem organizēja amerikāņu armijas daļas, kas piedalījās vācu kaŗa noziedznieku apsargāšanā Nirnbergā. Arī trīs mani skolasbiedri.

Kad beidzot latvieši un pārējie Latvijai lojālie pilsoņi būs saimnieki savā zemē? Kad viņiem pietiks saprašanas un drosmes nosaukt visu istajos vārdos? Kad viņi beidzot sapratīs, ka ne tikai lielai, bet arī mazai tautai jābūt pārliecinātai, ka pareizs un apsveicams ir viss, kas darīts tautas un valsts neatkarības labā. (Runa nav par svešas terorijas iekāŗošanu un citas tautas verdzināšanu, ko ir nosodījis pat Kārlis Markss.)

Bija taču krievu okupācija, un katra pilsoņa pienākums bija pret to cīnīties. Vai ar to vien nepietiek leģionāru attaisnošanai visas Pasaules acīs?

Katrai tautai ir sava vēsture un savi varoņi.

I. Knaģis,
TZO kavalieris

Pēteris Pētersons 90 gadu atcerē

Piektdienas - 24. maija vakarā Rīgas Latviešu biedrības (RLB) nama Zelta zāle bija piepildīta līdz pēdējai iespējai. Kupla galvaspilsētas kultūras darbinieku saime bija pulcējusies, lai atmiņās atsauktu režisoru un drāmatiķi Pēteri Pētersonu un ar savu klātieni godinātu viņa 90 gadu piemiņu. Sarīkojumam, ko bija noorganizējusi RLB Teātra komisija sadarbībā ar Latvijas Kultūras akadēmiju, bija dots nosaukums „Sarunas biedrības namā ar klātneesošo Pētersona kungu” – pēc asociācijas ar jubilāra pirms gadiem Jaunatnes teātri iestudēto vācu autora P. Haksas lugu „Sarunas Šteina namā par klātneesošo Gētes kungu”.

Uz balta fona, ko rotāja tik daļrunīgie iniciāļi P. P., jubilāra godavietā – paaugstinājums ar masīvu krēslu un galdiņu, ko rotā īpatnējas formas galda lampa, kas atgādina petrolejas gaismekli, līdzās ekrāns, uz tā vakara gaitā varējām sekot zīmīgiem epizodiem, ko Pētersona dzīves laikā daudz gadu garumā videolentē iemūžinājusi Televīzijas režisore Māriete Balode. Skatītāju rindu priekšā vairāki apaļi galdiņi, pie tiem vietas ieņēmuši paredzētās sarunas dalībnieki – dažādu teātru aktieri, RLB runasvīri un Pēteris Pētersona meita Kārīna ar dzīvesbiedru, bērniem un māsiņu Ilzi Jurkāni. Sarīkojuma vadības groži bija Kultūras akadēmijas rektora Jāņa Siliņa rokās.

Izrādes „Motocikls” mēģinājumā. P. Pētersons (1. no labās) ar aktieriem Maiju Deķi, Lilitu Ozoliņu un Pēteri Liepiņu

pasaules kultūras cilvēka vēriens. Pēteris Pētersons tulkoja, strādāja gan Rakstnieku, gan Teātra darbinieku savienībā, vadīja Starptautiskā teātra institūta Latvijas nodaļu, Franču aliansi, bet pēdējos mūža gadus veltīja atgūtās neatkarības laikos atjaunotās Rīgas Latviešu biedrības darbības atdzīvināšanai.

Šis un vēl citas Pēteris Pētersona darbības jomas sarīkojuma gaitā raksturoja runātāji. Runča meita Kārīna Pētersone spilgti un tēlaini uzbūra atmosfāru ģimenē, kuŗā bērni allaž bijuši iesaistīti vecāku sprāgajā garīgajā dzīvē un radošā darba atmosfērā. Savukārt Ilze

kur, sajūtot publikas aizturēto elpu, aktieri Pētersona vadībā jutušies kā ļoti svarīgas, atbildīgas sazvērētības dalībnieki. Raidīt zālē Čaka dzejas rindas un iedzīvināt Čaka apdzēnotās Rīgas atmosfāru – tas 1971. gadā iestudētā izrādē bija pārgalvīgs izaicinājums.

Pie klavierēm bija piesēdies Andrejs Laukmanis un klusināti sāka spēlēt populāro dziesmu „Liepas satumst, lapās apklust vēji”. Pēc mirkļa jau dziedāja visa zāle...

Aktrise Lolita Cauka stāstīja savu vecāku piedzīvotu epizodu: pēckara gados kādā Pierīgas pagastā pēc pašdarbības aktieru veiksmīgi nospēlētās izrādes tās režisors, jaunais Pētersons saņēmis atbildīga partijas darbinieka atļauju dziedāt latviešu dziesmas. Stāvēt zem Staļina portreta, Pētersons rāvis vaļā „Dievs, svēti Latviju!”. Savukārt Ausma Kantāne runāja par Pētersonu kā par savu skatuves gaitu nozīmīgāko režisoru, ar kuŗu arvien varējusi saprasties no pusvārda. Bet dzejnieks Jānis Peters stāstīja par savulaik Dubultu Rakstnieku jaunrades namā piedzīvoto pagodinājumu, kad Runcis viņam un vēl tikai trim kollēģām lasījis priekšā topošas lugas fragmentu.

Atmiņu stāstos atdzīvojās šis neparasti ražīgās un nieedomājami enerģiskās personības portrets. Gandrīz vai katram, kas Pētersonu pazinis, būtu kas stāstāms par piedzīvojumiem un kopīgi veiktajiem darbiem. Pašās sarīkojuma beigās Viktors Hausmanis atsauc atmiņā kopīgi pavadīto Pēteris Pētersona pēdējo vakaru, pēc kuŗa tumšā oktobra naktī, dodoties mājup no sarīkojuma Jelgavā, Runcis kopā ar dzīvesbiedri Eleonoru iebrauca Mūžībā.

Glūzi vispārinātu, poētisku beigu akordu vakara sarunām piešķīra Raimonda Paula dziesma ar Pēteris Pētersona tekstu „Kurzemes mežs”, ko spilgti tēlainā videoklipā iedziedājis Latvijas Radio koris un solisti. Šī dziesma – himna tautas spītam, izturībai un uzticībai – savulaik skanēja izrādē „Tikai mūzikants” Nacionālajā teātrī.

Cilvēki, kā zināms, dzīvo tik ilgi, cik viņus kāds atceras. Šai jubilejas vakarā pārliecinājāmies, ka Pēteris Pētersons aiz sevis atstājis ne tikai daudz lielu, nozīmīgu darbu, bet arī daudz gaišu un spilgtu atmiņu. Tātad viņš joprojām ir dzīvs.

Gundega Saulīte

Iestudējot lugu „Mirdzošais un tumši zilais”. Pēteris Pētersons kopā ar Ausmu Kantāni un Hariju Liepiņu

Pēteris Pētersons (1922-1998), ievērojamā drāmatika Jūlija Pētersona dēls, Latvijas kultūrā un sabiedriskajā dzīvē atstājis nozīmīgas pēdas. Skatuves aicinājums jubilāram, ko mājinieki, kollēģas un pat sveši cilvēki sauca vienkārši par Runci, bijis jau šūpulī ielikts. Viņš savulaik pats spēlējis uz skatuves, mācījis aktiera mākslas noslēpumus, vēlāk režiju, rakstījis gan recenzijas par izrādēm, gan teorētiskus apcerējumus un lugas. Pētersons iestudējis daudz izrāžu, taču visnozīmīgākā ir oriģinālās dzejas teātra formas aizsākšana – ar I. Ziedoņa „Motocikla” skatuves variantu, kam sekoja A. Čakam veltīta dzejas izrāde „Spēlē, Spēlmani!” un vēl citi darbi. Šie iestudējumi atstāja ļoti dziļu iespaidu uz 1960. un 1970. gadu jauno paaudzi. Arī daļa Pētersona oriģināllugu tiecās turpināt šo dzejas teātra līniju, jo bija sarakstītas saistītā valodā un tās režisēja pats autors.

Taču ne jau tikai teātra mākslā izpaudās Runča versmainais talants, milzīgās darbaspējas un

Jurkāne, jubilāra vecākās māsas Annas meita, atminējās mātes stāstus par Jūlija Pētersona bērnu dzīvi un sabiedrību, kas veidojusies abu – kā brāļa, tā māsas – personību. Vecvecāku ģimenes situāciju un būtību I. Jurkāne raksturoja lakoniski un precīzi: „Viņi bija patrioti. Bet nebija ne nacionālisti, ne mietpilsoņi.” Turpinot apceri par Runču un Anniņas bērniņu, uz ekrāna atdzīvojās dokumentāli kadri, kur neilgi pirms septiņdesmit gadu jubilejas brālis un māsa Jūrmalā, Bulduros, staigā pa savas bērniības takām, Pētersons rāda logu, aiz kuŗa bijusi istaba, kur viņš nācis pasaulē...

Sarunas ritēja raiti un sirsnīgi, tās kuplināja arī Kultūras akadēmijas studenti, topošie aktieri: Agnese Kostigova un Raimonds Celms dziedāja dziesmas no Pētersona izrādēm. Palaikam zāle nošalca smieklos, kad tika citēts kāds Runča aforisms. Aktrise Anta Krūmiņa no kādreizējā Jaunatnes teātra apliecināja, cik neizsakāmi dārgs ikkatram dalībniekam bijis darbs izrādē „Spēlē, Spēlmani!”

LATVIEŠU NOZĪMĪGĀKO NOTIKUMU KALENDĀRS 2013

JŪNIJS

1. jūnijs – Latvijas pašvaldību vēlēšanas. Vairāk www.cvk.lv
4. jūnijs – 15. jūnijs – Rīgas Operas festivāls. Vairāk www.lno.lv
21. jūnijs – 22. jūnijs – Pasaules latviešu amatnieku saiets Valmierā. Vairāk www.macibucentrs.lv
21. jūnijs – 15. jūlijs – Cēsu Mākslas festivāls. Vairāk www.cesufestivals.lv
27. jūnijs – 11. jūlijs – „Hello, Latvia! / Sveika, dzimtene!” – divvalodu ceļojums pieaugušajiem, ģimenēm. Iespēja iepazīt Rīgu, apceļot Latviju un apmeklēt XXV Vispārējos Dziesmu un XV Deju svētkus! Rezervējiet vietu, iesūtot \$500 iemaksu. Maksimālais dalībnieku skaits ir 20; cena \$3600.
27. jūnijs – 11. jūlijs – „Heritage Latvia” – angļu valodas ceļojums jauniešiem. Jaunieši (13-15 g.v.) iepazīsies ar Rīgu, apceļos Latviju, satiksies ar sava vecuma jauniešiem divās Latvijas skolās un apmeklēs Dziesmu un Deju svētkus. Programma līdzinās „Sveika, Latvija!” ceļojumam, tikai informāciju sniedzam angļu valodā. Cena \$3 100. Tuvāka informācija par abiem ceļojumiem, kontaktējoties ar Anitu Juberti: tālr. (301) 340-8719, e-pasts: projekti@alausa.org
30. jūnijs – 7. jūlijs – XXV Vispārējie latviešu Dziesmu un XV Deju svētki Rīgā:
 29. jūnijā 11.00 kuŗu kuŗi LU aulā un Rīgas Latviešu biedrībā
 30. jūnijā 18.00 Dziesmu svētku atklāšana un virsdiriģentu/ virsvadītāju godināšana Dziesmu svētku parkā
 2. jūlijā 19.00 J. Vītola 150 gadu jubilejai veltīts koncerts LU aulā
 3. jūlijā 19.00 Vokāli simfoniskās mūzikas koncerts *Arēnā Rīga* 19.00 Pūtēju orķestru koncerts Lielajā ģildē
 4. jūlijā 18.00 Kokļu ansambļu koncerts Izstāžu centrā Ķīpsalā, zālē nr.2
 5. jūlijā 14.00 Deju lieluzvedums, 1. koncerts Daugavas stadionā 22.00 Deju lieluzvedums, 2. koncerts Daugavas stadionā
 6. jūlijā 12.00 Deju lieluzvedums, 3. koncerts Daugavas stadionā 17.00 Dižkoncerts Doma laukumā 22.00 Deju lieluzvedums, 4. koncerts Daugavas stadionā
 7. jūlijā 10.00 Gājiens 19.00 Nobeiguma koncerts „Ligo” Mežaparka estrādē 23.00 – 4.00 Sadziedāšanās nakts
30. jūnijs – Pasaules latviešu saiets Rīgā, Rīgas Latviešu biedrības Lielajā zālē no 13:00 līdz 17:00. Vairāk girtszeidenbergs@comcast.net

JŪLIJS

1. jūlijs – Konference „Latvieši pasaulē – piederīgi Latvijai II”. Vairāk www.km.gov.lv
1. jūlijs – Latvijas Okupācijas muzeja 20. gadadienas svinības, Latviešu strēlnieku laukumā 1, no plkst. 16. Laipni aicināti visi muzeja atbalstītāji! Vairāk: pr.okupacijasmuzejs@omf.lv
2. jūlijs – 4. jūlijs – Pasaules latviešu ekonomikas un inovācijas forums Rīgā. Vairāk www.ieguldilatvija.lv
7. jūlijs – 14. jūlijs – 3x3 nometne Neretā, Latvijā
10. – 13. jūlijs – Senās mūzikas festivāls 2013 Rīgā un Rundālē – www.smf.lv
15. – 21. jūlijs – Vecpiebalgā saišana slāviešu garā „Vecpiebalga atveŗ durvis” – www.vecpiebalga.lv
21. jūlijs – 28. jūlijs – 3x3 nometne Alsungā, Latvijā
21. jūlijs – 28. jūlijs – 3x3 nometne Anglijā Vairāk par nometnēm www.3x3.lv

AUGUSTS

3. augusts – 4. augusts – Siguldas Operas svētki
11. augusts – 18. augusts – Nedēļas nogales skolu skolotāju kursi Īrijā. Riko LNPL, ĪLNP
11. augusts – 18. augusts – 3x3 nometne Īrijā
11. augusts – 18. augusts – 3x3 nometne Gaŗezērā, ASV.
18. augusts – 25. augusts – 3x3 nometne Katsķilos. Vairāk par nometnēm www.3x3.lv

SEPTEMBRIS

18. septembris – 20. septembris – Latvijas māsu un vecmāšu 3. kongress Rīgā.
19. septembris – 21. septembris – Latviešu ārstu 7. kongress Rīgā. Vairāk www.arstubiedriba.lv
27. septembris – 29. septembris – Austrālijas latviešu skolotāju konference Dzintari, pie Adelaides, Austrālijā.

VEIDOSIM ŠO KALENDĀRU KOPĀ!

Ja vēlaties, lai par jūsu rīkoto notikumu uzzinātu arī avīžu *Laiks* un *Brīvā Latvija* lasītāji un abu mājaslapu apmeklētāji, lūdzu, sūtiet informāciju uz Rīgas redakciju: redakcija@laiks.us, redakcija@brivalatvija.lv, fakss: +371 67326784, tālr.: +371 67326761

Virziens ir noteikts, mērķi iezīmēti

LĀZAs APKĀRTRAKSTS Nr.162

Beidzot veselības aprūpe Latvijā ir ieņēmusi noteiktu virzienu, jo mērķtiecīga bijusi Veselības ministrijas rīcība veselības ministres Dr. Ingridas Circenes vadībā. Visus šos gadus tālāk par runāšanu nekas radošs netika darīts, jo trūka valdības un Saeimas saprotoša un izprotoša atbalsta. Tikai pēc pēdējiem notikumiem veselības aprūpē ūdeņi ir tā kā vairāk sakustējušies. Un rezultāti būs, ja vien nopietni to vēlēsimies. Visus šos gadus LĀZA nav stāvējusi malā un ir atbalstījusi pozitīvus risinājumus, kā uzlabot veselības aprūpi Latvijā. Savstarpēji kontakti un informācijas apmaiņa vienmēr ir uzsvērti, veidoti un uzturēti. Un tas notiek vēl joprojām.

2012. gadā LĀZA atskatījās uz 65 gadu darbību - 7. jūlijā Milvokos Dziesmu svētku laikā un 14. decembrī Rīgā. (LĀZA dibināta 1949. gada 7. decembrī Eslingenā, Vācijā.) Mēs esam nogājuši garu ceļu gabalu, bet nejutamies noguruši. Gluži pretēji. Mēs esam guvuši pieredzi un izdevību ar jaunu sparū dzīlāk ieskatīties pašreizējā situācijā medicīnā Latvijā un to izprast. Un visu to liksim lietā, jo atkal visi tiksimies 7. Latvijas Ārstu kongresā Rīgā **šogad no 19. līdz 21. septembrim.**

Starplaikā ir iznācis LĀZAs Apkārtraksts Nr. 162 (redaktore Dr. med. Maija Pozemkovska). Apkārtraksts nosūtīts visiem mūsu apzinātajiem latviešu ārstiem un zobārstiem ārzemēs. Ja kāds kollega to vēl nebūtu saņēmis, ziņojiet: 2330 *Innsbruck Parkway, Minneapolis, inn.*

55421-2068, USA, to izsūtīsim.

Ievadrakstā LĀZAs valdes priekšsēdis Dr. Jānis J. Dimants Jr. uzsvē, ka „mēs esam uz pareizā ceļa”, ka arī uz priekšu ir jāizmanto mums dotās izdevības uzstāties un darboties visos forumos. Viņš lūdz kolēģas, kā arī pārējos tautiešus ārzemēs un Latvijā atbalstīt viņu ceļu uz Eiropas Parlamentu 2014. gadā, jo pēdējos piecus gadus Latvijas veselības aprūpes jautājums Eiropas Parlamentā nemaz nav skatīts, jo trūka ārsta - deputāta no Latvijas, kuŗš par to rūpētos.

Visus rakstus angļiski koncepta veidā profesionāli tulkojis žurnālists Kārlis Streips Latvijā. Dr. Ēriks Niedritis sīki apraksta „LĀZAs 65 gadu jubilejas pusdienas Milvoko”. Uzrādīti ienākušie ziedojumi 2012. gadā LĀZAI, Latvijas Medicīnas fondam (LMF) un Prof. I. Lazovska fondam.

Informātīvo materiālu „Demografija un dzimstība Latvijā, valstiskais skatījums” sniedz demografs Ilmārs Mežs un veselības ministre Dr. I. Circene un preses sekretāre Aija Bukova Žideļuna. Apaļā galda diskusija jau sesto reizi pēc kārtas notika laikraksta *Laiks* redakcijas izkārtotumā Benjamiņu nama viesnīcā. Sanāksmē piedalījās Dr. I. Circene, Saeimas deputāts Imants Parādnieks (NA), I. Mežs un citi, kam rūp mūsu tautas dzīvais spēks.

Dr. Bertrams Zariņš ziņo par jaunu Latvijas medicīnas fondu, norādot uz filantropu *Norman Knight* lielo atsaucību un atbalstu kā uz priekšzīmi mums visiem.

Infomācija par vairākām stipendijām. Mums ir Ojāra Veides stipendiju fonds, Brāļu Zariņu studiju ceļojumu stipendijas, Prof. I. Lazovska Medicīnas fonda stipendijas.

Māras Libekas intervija ar Dr. J. Dimantu Jr. „Lai pulveris vienmēr būtu sauss”, kas iepriekš publicēta *Latvijas Avīzē* 2013. gada 11. janvāra numurā, Apkārtrakstā sniegta pilnā apjomā, paveicot vispārēju ieskatu medicīnā, sevišķi attiecībā uz Latviju un minot atzinumus, kā baudīt veselīgu un ražīgu dzīvi.

Pagājušā gada beigās tika izdota LĀZAs 65 gadu darbības atceres pamarka, loksne 36 marķas. Kopā ar Apkārtrakstu to izsūtījām visiem kolēģiem. Pastmarkas ieteicam limēt uz visām apkārtēm! Rakstā „Amerikānis dāvanu atved no Zviedrijas” ir aprakstīts Dr. Aivara Slučā dāvinājums - *Mercedes* mikroautobuss Kokneses novada Bebru internātskolai.

Sīki informātīvā rakstā Dr. I. Circene uzsvē, ka Latvijas medicīnas uzlabošanā „galvenie atslēgvārdi ir kvalitāte un pieejamība”.

Dr. Uģis Gruntmanis rakstā „Par patiesi vienlīdzīgu izglītību Latvijā” saka: „Uz ārzemēm tūkstošiem aizbraukuši studēt, jo tiecas pēc labākas kvalitātes un cilvēcīgākas attieksmes. Ko darīt?” Šis raksts publicēts žurnālā *IR* Latvijā.

Dr. Ingvars Rasa aprakstā „Panākumi un izaicinājumi Latvijas Diabēta asociācijas 20 gados” atzīst, ka, „izaicinājumi ir aktuāli, jo cukurslimnieku skaits

Latvijā ar katru gadu palielinās”.

Garākā rakstā Dr. med. M. Pozemkovska stāsta par medicīnisko palīdzību Sibīrijā, ko viņa un viņas māsa Linda piedzīvojušas savā ceļojumā pa Sibīriju, māsai ārstējot laužo kaju un pavadot četras dienas vietējā slimnīcā.

Prof. Arnis Viksna ieskatās Latvijas medicīnas vēsturē un stāsta par dakteri Veigandu un viņa kolekciju. Tiek sveikti mūsu jubilāri: Dr. Viktors Straubs - 95 gadu jubilejā un „jauneklis” Dr. Kaspars Tūters - 75 gadu dzimundienā.

Par prof. Jāni Priedkalu sarakstīta grāmata „Izcilības spēks”, kuŗā atspoguļota profesora darbība un dzīve, sakopot viņa raksti un runas. 2012. gadā iznāca arī Dr. V. Strauba trešā memuārgrāmata „Neziņas gadi”, bet šogad iznāks ceturta - „Latviešu ārsta dzīve Amerikā” - par notikumiem no 1952. gada līdz aiziešanai pensijā 1993. gadā. Grāmata tiks izdota ar LĀZAs atbalstu

un būs dāvana nozīmīgajā jubilejā. Astrīda Jansone, aktīvā sabiedriskā darbiniece, rakstniece un drāmaturģe, atbalsta mūsu centienus ar atbalsta vēstuli grāmatai.

Ar cieņu pieminam Dieva mierā aizgājušos kolēģas rubrikā IN MEMORIAM. LĀZA atvadās no „Prērijas ārsta” Dr. Pauļa Dzintara, kas aizgāja mūžībā š. g. 27. martā *Rapid City, SD*. Šo vēsti nepaspējām ievietot Apkārtrakstā, jo tas jau bija iespiests un ceļā no Latvijas uz ASV. Lai Dr. Paulim Dzintaram vieglas trimdas smiltis!

Pēdējās lapās, kā vienmēr, ir ievietotas biedru e-pasta adreses un LĀZAs valdes sastāvs ar adresēm.

Neaizmirsīsim cits citu un aicināsim arī mūsu kolēģas Austrālijā pievienoties mūsu pulkam! Uz redzēšanos 7. Latvijas ārstu kongresā Rīgā no 19. līdz 21. septembrim.

Jānis J. Dimants Jr., M.D.

ZIŅAS ĪSUMĀ

Balvu pilsētas Kultūras un atpūtas centra deju kopa „Nebēda” (vadītājs A. Veismanis) bija vienīgie dejojāji no Latvijas, kuŗi piedalījās II Latvijas kultūras dienās Dublinā, Īrijā. Kopa uzstājās ar choreogrāfisku uzvedumu no Latvijas XXV Vispārējo latviešu Dziesmu un XV Deju svētku repertuāra un ar Latgalei raksturīgām dejām. Dejojāji sadraudzējās ar Dublīnas deju kopu „Karbunkulis” (vadītāja Solveiga Slaidiņa). Braucienu fināli atbalstīja Valsts Kultūrkapitāla fonds un Balvu novada pašvaldība.

Daugavpilī notika II Latvijas -Baltkrievijas sadraudzības pilsētu forums, kuŗā tika apspriestas abu valstu sadarbības perspektīvas un realizējami projekti. Piedalījās pārstāvji no abu pušu 40 pašvaldībām un Baltkrievijas vēstnieks Latvijā Aleksandrs Gerasimenko. No Baltkrievijas pa Latvijas dzelzceļu tiek pārvadāts 56% kravu. Latvijai ir izveidoti 245 kopuzņēmumi ar Baltkrievijas partneriem. Ar šo uzņēmumu produkciju varēja iepazīties izstādē foruma laikā.

Zilupes novada zemnieku saimniecības „Akmeņlauki” saimnieki uzdāvināja četrus zirgus Latvijas Jātņieku federācijai (LJF). Tagad šo rumaku mājvieta būs Rīgas sporta centrā „Kleisti”, kur tie kopā ar citiem zirgiem tiks izmantoti mācību un sporta grupu treniņos.

Šķilbēnu pagastā piedzīvots nebijis notikums - Latvijas Petroglifū centra ekspedīcija uz 2013. gada ģeoloģisko objektu - Stiglavas gravu. Tur tika uzņemti arī dižakmens, kas ir 5,10 metrus garš, 2,30 m augsts un 3,80 m plats.

Latvijas Bērnu fonds (LBF) šovasar rīkos 15 vasaras nometnes bērniem ar īpašām vajadzībām, no daudz bērnu, maznodrošinātām, aizbildņiem un audžu ģimenēm. LBF ar ziedotāju un labdaru atbalstu šīs nometnes rīko kopš 1992.gada.

Daugavpilī no 3. līdz 9. jūnijam notiks pilsētas svētki „Mana pils Daugavpils”, kas veltīti pilsētas 738. gadskārtai. Sv. Pēteru Romas katoļu baznīcā būs aizlūgums par pilsētu. Māriņa Lutera luterāņu baznīcā aprit 120 gadi. Visos pilsētas dzīvokļu mikrorajonos notiks koncerti, sporta sacensības un atrakcijas bērniem. Pēc tam visi vienosies kopīgā svētku gājienā. Virs Daugavas risināsies aviošovs, un vakarā būs svētku salūts. Uzstāsies Latvijā populārākā grupa „Prāta vētra”.

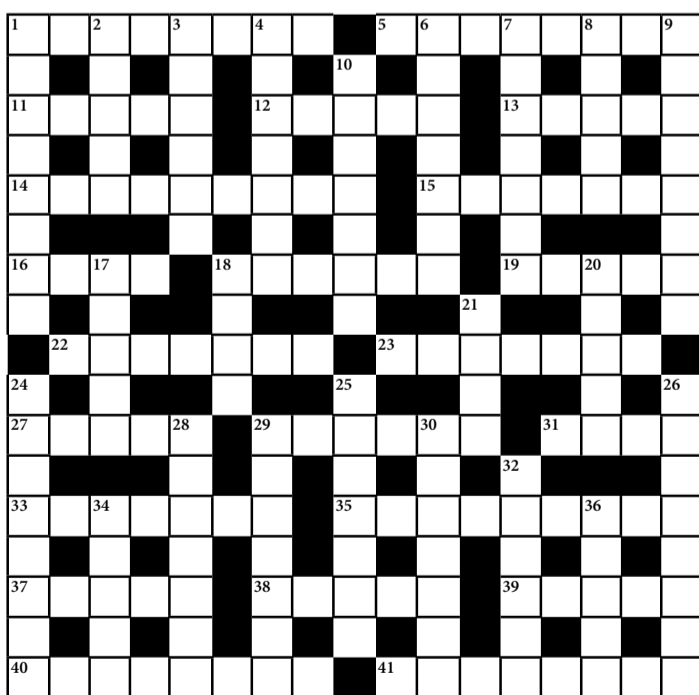
Vecgulbenes muižā no 24. līdz 29.jūnijam notiek Latvijas Talantu vasaras projekts „Satikšanās mūzikā” latviešu dziedātāja Marta Kristiana Kalniņa vadībā. Aicināti piedalīties dziedošie Latvijas bērni un jaunieši 6 - 21 gada vecumā. Vokālās un choreografijas nodarbībās profesionālu pedagogu vadībā iestudē koncertprogrammu, kas 29. jūnijā ieskandinās XXV Dziesmu svētkus. Goda viesis būs komponists Imants Kalniņš.

Jersikas pagastā notika tā 810. gadadienai veltīts sarīkojums „Staltu liepu un ceriņu rotāta, svētkus svin Jersika!” Indriķa chronikā Jersika pirmo reizi minēta 1203. gadā. Turienes pilskalns, kur veikti arheoloģiskie izrakumi, ir senatnes liecinieks. Pagasta vēsturi glabā Jersikas pamatskola (atvērta 1919.gadā).

Īsziņas sagatavoja **Valija Berkina**

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Sastādījis **Jānis Reveliņš (ASV)**

Ļimeniski. 1. ALAs priekšsēde. 5. Iedomāts aplis ap debess ķermeni, kas atrodas vienādā attālumā no tā ziemeļu un dienvidu pola. 11. Slepūs vērot. 12. Kādreizējā Mezopotāmija. 13. Rotaslieta. 14. Etiopijas galvaspilsēta. 15. Bērnu infekcijas slimība. 16. Parocīgs. 18. Jaunietes (*sar.*). 19. Romāna "Rūsa" autors. 22. Pazis-

tama latviešu laikraksta redaktore. 23. Latviešu mākslas kritiķis. 27. Doma, atziņa. 29. Lielbritānijas premjērministrs. 31. Pānest var, izskatīt nevar (*mīkla*). 33. Bojājumi, nepilnības. 35. Dziedēties. 37. Smadzeņu atzarojumi, kas nosaka organisma darbību. 38. 7. Jūnija zēns. 39. Vēstītājs literārs sacerējums. 40.

Neatklājamas. 41. Palīdzēja darbā.

Stateniski. 1. Mūmificēt. 2. Otomaņi (*novēc.*). 3. Paklausīgas. 4. Sēne. 6. Neatļauti zemniekam veicami muižas darbi. 7. Bīskaps, Rīgas dibinātājs. 8. Pūšamais mūzikas instruments. 9. Glītas. 10. Pasaulslavena latviešu dziedone. 17. Savīta tērauda stieple tuva. 18. Virza (kam) virsū, lai aptvertu. 20. Upe Vācijā. 21. Personu apliecinātājs dokuments. 24. Latviešu dzejnieks (1933-2013). 25. Otrāds; aplams. 26. Uzrauga. 28. Tuvākā apkārtnē. 29. Latgaļu valdnieka Tālivalža pils atrašanās vieta. 30. Ideoloģija, pēc kuŗas cilvēku rases no dabas ir nelīdzvērtīgas. 32. Latviešu gleznotājs, figūrālists (1900-1954). 34. Spēcīgi, skaļi (*mūz.*). 36. Atdarina.

Krustvārdu mīklas (BL Nr. 20) atrisinājums

Ļimeniski. 5. Lielpālis. 6. Zilupe. 7. Antena. 10. Laist. 11. Simts. 13. Siltums. 16. Jautra. 17. Prauls. 18. Paukošana. 19. Liepna. 21. Laikam. 25. Skostas. 26. Tvert. 28. Skate. 29. Tarans. 30. Tecila. 31. Metaforisks.

Stateniski. 1. Aizlīt. 2. Slīperis. 3. Melnzeme. 4. Licejs. 6. Zaimot. 8. Atmiņa. 9. Mītoloģisks. 10. Legalizēt. 12. Smiltaine. 14. Lapas. 15. Spals. 20. Paņemt. 22. Iedaļa. 23. Šklandas. 24. Saknenis. 27. Tortes. 28. Slika.

Nesavtīgs darbs – mūsu velte Gaŗezera 50 gadu darbības jubilejai

Visos aizvadītajos 50 gados Latviešu centra Gaŗezers administrācija un padome ir nenogurusi darbojusies, sekojot Gaŗezera vērtos ierakstītajai devīzei: "Dievam un Latvijai!" Šajā Mičiganas pusē, kur ar Latviju ir daudz rada ainaviskumā, ir izveidots visu emigrācijas latviešu centrs, kādu nebūtu pa spēkam izveidot un kopt lokāli un mazākai latviešu organizācijai vai draudžu kopai. Jau no pirmsākumiem Gaŗezera izveidē, nav bijusi doma sacensties ar nacionāliem vai lokāliem iestādījumiem, bet gan sekmēt to darbību, piesaistot jaunatni latviešu tautas garīgajām vērtībām un interesēm. Šodien, izvērtējot vienota latviešu centra izveides pamatprincipus, ir skaidri redzams 50 gados noietā ceļa pareizais virziens.

Iesāktais ceļš joprojām turpinās sparīgi un bez noguruma pazīmēm. Ik gadu, pirms tiek uzsākta kārtējā mācību darba un atpūtas vasaras sezona, uz gadskārtējo akcionāru sanākumiem ierodas pārstāvji no akciju turētāju organizācijām. Arī šogad, 4. maija agrā sestdienas rītā, pulcējās akcionāri un interesenti, lai uzklāstu padomes locekļu atskaites par padarīto aizgājušajā darbības gadā, kā arī, lai spriestu par Latviešu centra Gaŗezers darbības vadlīnijām un iecerēm, ko jāīsteno kārtējā darba gadā.

Ievērojot tradīciju, pēc padomes prezidenta Imanta Ejupa uzrunas un mācītāja Roberta Franklina teiktajiem Dievvardiem un Svētības aizlūguma, izskanot kopēji dziedāti Latvijas Valsts himnai, Karogu kalna galā mastā uzvijas Latvijas Valsts un mītnes zemes – ASV karogi. Līdz ar to tika atklāta Latviešu centra Gaŗezers 49. darba un atpūtas sezona.

Atklājot akcionāru pilnsapulci, par tās vadītāju vienbalsīgi tika ievēlēts bijušais Gaŗezera administrators Uģis Grīnbergs un par kopsapulces tehnisko sekretāru izraudzīja padomes locekli Mārtiņu Stāku. Ar klātesošo aklamāciju tika pieņemts iepriekšējā gada protokols.

Gaŗezera padomes prezidents Imants Ejups padomes vārdā izteica sirsnīgu pateicību akcionāriem, Gaŗezera darbinieku saimei, daudzajiem brīvprātīgajiem palīgiem un it īpaši padomei par 2012. gadā paveikto darbu. Ar atzinību atceramies Latviešu centra saimnieku Viktoru Krievu, kurš savu darbību Gaŗezērā beidza aizvadītā gada beigās, viņa vieta stājoties spējīgam un enerģiskam darba veicējam Guntaram Rusmanim. Sirsnīgs paldies tika izteikts arī Gaŗezera mācību programmu vadītājam GVV direktorei Sandrai Kronītei-Sīpolai, Ivetai Eilandai un Guntai Bērdai (*Beard*). Atzinības vārdi tika izteikti iepriekšējās sezonas GSS un GBD vadītājam Andrai Sīpolai un Zandai Zilaotei un Gaŗezera kapelānam, mācītājam Robertam Franklinam. Gaŗezera padomes vārdā padomes prezidents pateicību izteica visiem iepriekšējās vasaras darbiniekiem.

Gaŗezera padome bija izveidojusi darba grupu, lai atrastu

mācību programmu vadītājus, un šovasar Gaŗezērā par bērnu dārza vadītājam strādās Kristīna Cickovska un Ieva Zemīte. Gaŗezērā ir arī jauns saimnieks – Guntars Rusmanis.

Aizvadītā gadā tika uzbūvēta celtnē ar skanīgu nosaukumu "Sietiņi" Gaŗezera bērnu nometnes (GBN) vajadzībām, tā ir saistīta ar ilggadējā Gaŗezera atbalstītāja Artūra Keņģa piemiņu. Ir rasts praktisks risinājums

Gaŗezera akcionāru sezonas atklāšanas reizē uzrunā padomes prezidents Imants Ejups

ritentrieneru papildu novietojumam Dzintaru teritorijā. Ir arī saņemta atļauja ceturtnā luksusa atpūtas mājiņas būvēšanai šajā teritorijā. Sirsnīgi pateicamies Vitandu ģimenei par "sēklas" naudas ziedojumu, pēdējos gados popularitāti ieguvušā projekta turpinājumam! Celtnes projekta īstenošanu vadīt ir uzņēmies Pēteris Pūtelis.

Pirms trim gadiem advokāts Roberts Keņģis ierosināja pārskatīt Gaŗezera *legālās atbildības pamatojuma* jautājumus par visa Latviešu centra darbību, ieskaitot statūtus, nodokļus un likumus. Patlaban esam pieaicinājuši darba grupu, kurā sastāvā ir Mičiganas latviešu izcelsmes advokāti, kas izstrādā plānu ar ieteikumiem darbībai. Mērķis šim pasākumam ir nodrošināt Gaŗezera juridisko nākotni.

Sekmīgi turpinās arī sadarbība ar pagājušajā gadā Gaŗezeram pievienoto "Atbalsu" teritoriju. Izsakām lielu pateicību grupai *Gaŗezera draugi* par līdzekļu piešķiršanu vannasistabu remontam.

Ar Gaŗezera padomes atbalstu ir pieņemts projekts par optiskā kabeļa ievilkšanu visā Latviešu centrā. Līdz ar to teritorijā tiks nodrošināta kvalitatīva Wi-Fi interneta uztveršana, lai Gaŗezera mācību programmas varētu attīstīties atbilstīgi 21. gs. vajadzībām.

Gaŗezera vasaras sezonas no beigumā ir paredzēta piemiņas zīmes atklāšana Brīvdabas baznīcas teritorijā vienam no Gaŗezera dibinātājiem, prāvestam Vilim Vārsbergam. Atklāšanas reizē un nākamās dienas dievkalpojuma vadīšanā piedalīsies V. Vārsberga meita Anita Vārsberga-Pāže.

Izglītības nozares vadītāja Anda Vizule ziņojumā kopsapulcei pastāstīja par marta skolotāju konferenci, kurā piedalījās 50

skolotāji no 15 latviešu skolām. Joprojām turpinās sadarbību ar Amerikas Latviešu apvienību mācību procesa uzlabošanai.

Jaunās Gaŗezera bērnu dārza (GBD) vadītājas Krista Cickovska un Ieva Zemīte rūpēsies par fiziski un emocionāli drošas vides uzturēšanu jaunākajiem bērniem Gaŗezērā. Palīgs GBD darbā varētu būt Gaŗezera Mākslas galerija ar latviešu autoru darbiem, kas atspoguļo latvisko vidi. Šogad

tināti audzēkņu vecāki. Arī šogad viņiem būs iespēja piedalīties audzēkņu mācību stundās nedēļas nogalēs. Pārdomāti tiks veidots GVV 50 gadu jubilejas svinību izkārtējums nākamajā gada vasarai.

Šajā vasarā latviešu valodas apmācībā GVV tiks izmantota profesores I. Grīnbergas sastādītā latviešu valodas apmācības jaunā grāmata. To saņems visi GVV audzēkņi 1. un 2. klasēs. Pēdējā

jau iepriekšējos divus gadus. Tas pats attiecas uz bērnu un jauniešu reģistrāciju Gaŗezera programām elektroniski.

Par finanču stāvokli informēja padomes kasieris Kārlis Antons. Visupirms ar īpašu pateicību viņš pieminēja padomes priekšsēdi Arnoldu Ozolu, kurš ievada viņu padomes jaunajā amatā. Sevišķa pateicība pienākas Baibai un Andrejam Dumpjiem, kuri pēdējos gadus ir daudz darījuši, lai Gaŗezera finanču stāvoklis kļūtu arvien veselīgāks. Cerams, ka ikviens klātesošais akcionārs ir pārlasinājis Gaŗezera budžetu un pārliecinājis par tā veselīgu stāvokli. Lielākos ienākumus iepriekšējā gadā ir nesis Jāņu sarīkojums un Daiļo Dāmu saiets Gaŗezērā. Palielinājušies arī ienākumi no bērnu un audzēkņu iesaistīšanas mācību programmās. Liels paldies Gaŗezera labvēļiem par viņu testamentārajiem novēlējumiem. Viena no labām ziņām par iepriekšējo gadu ir arī tā, ka aizņēmums no tā saucamā *neizskaŗamā* fonda Gaŗezera attīstības vajadzībām ir gandrīz atlīdzināts.

Pārbaudot operatīvo finanču grāmatu stāvokli, ir bijis redzams un līdz ar to izdarīts revīzijas komisijas secinājums, ka Gaŗezers aizvadītajā gadā ir darbojies sekmīgi. Arī, pārskatot jauno 2013. gada budžetu, revīzijas komisija iesaka to atbalstīt un apstiprināt. Revīzijas komisija izsaka pateicību Gaŗezera padomei un visiem Latviešu centra darbiniekiem par sekmīgi veikto darbu 2012. gadā.

Ar Gaŗezera akcionāru kopsapulces vadītāja Uģa Grīnberga uzaicinājumu atbalstīt uzstādīto budžetu šim gadam, vienbalsīgi tas arī tika pieņemts.

Pēc kopsapulces vadītāja uzaicinājuma, klātesošie nodziedāja veltījumu kopīgajam darbam – "Nevis slinkojot un pūstot".

Vilnis Trops

Latviešu baptistu koris 64. Dziesmu dienā Filadelfijā, svētdien, 28. aprīlī

No labās sēž: ērģelnieks Dāvids Smits, čelliste Linda Aļe-Murphy, diriģente Gunta Plostniece, diriģents Ralfs Augstroze, diriģente Dagnija Bērziņa, māc. Uldis Ukstiņš. No labās stāv: pirmajā rindā pirmā – soliste Julia Plostniece. Otrā rindā pirmā – diriģente Vaira Gertnere, trešā – pianiste Sarmīte Aļe. Ceturtā rindā pirmais – solists Valdis Ūsis

Jaunā Gaita Nr. 273

Dzejnieks Imants Ziedonis (1933-2013), spilgts Atmosdas laika sabiedriskais darbinieks, un dzeju un prozas darbu autore Skaidrīte Kaldupe (1922-2013) drūmajos pārkrievošanas gados kopa un apliecināja tautas ētiskās vērtības un latviešu valodas neizsmejamās bagātības. Dzejas nodaļā sniegta abu aizgājēju dzejas izlase. Daces Micānes-Zālītes Ziedonim veltītais dzejolis „Nenoteiktās bijas motīvs” izskan: „... Nekur nav kur iet / Es esmu mājās / Un saule mani satin pušķī / Ar zaru slotu, kuŗa taisās plaukt / Un pie stenderes karājas, es esmu mājās / Un pulkstenis ar mani sarunājas: kā ir, kad esi mājās?”

Andra Manfelde liecina, ka, kopš viņas grāmatas „Zemnīcas bērni” klajā laišanas 2010. gadā, daudzi uz Krievijas soda no metnēm izsūtītie vai izsūtīto tuvinieki sākuši viņai uzticēt savus atmiņu pierakstus par pārciesto izsūtīšanas laiku. Tos viņa nolēmusi dokumentēt, „apaudzēt ar literāru miesu”, īs-prozas krājumā „Okeans Ilze”. Pirmais stāsts, Manfeldes pašas vecmāmiņas stāsts, publicēts šai numurā: „Zelta pulkstenis un karote medus”. Atsevišķā vēstulē no Liepājas Manfelde apraksta steiģšanos pa ledainu ietvi uz dzelzceļa staciju un kāda garāmgājēja līdzjūtīgu uzsmaidīšanu: „Tikai dažas minūtes ceļa, bet, šķiet, tas bija sveiciens. Tikai nezinu – pavasarā vai laimes, bet varbūt tas ir viens. Viens. Tūlīt ziedonī mēs skai-

tisim, kuŗš no galvas, kuŗš no grāmatas. *Es skaitīju un nonācu pie Viena* – I. Ziedonis.”

Benitas Veisbergas „Pierakstus” pazīst un cienā *Jaunās Gaitas* lasītāji jau no laika gala.

Visjaunākajā devumā Veisberga priecājas par savas mājas logos vērojamo dabas skaistumu, šķendējas par Latvijas atsevišķu krievvalodīgo skaļi pausto bezkaunību un arī par pašu latviešu nolaidību pret savu valodu, kavējas ilga mūža atmiņās...

Redaktore Linda Treija iepazīstina ar Astrīdas Prestones un

Normunda Brūvera vizuālo mākslu, un piedāvā apskatīšanai divus gleznojumus no katra. Žurnāla vāku grezno Brenča Sila dizains, Voldemārs Avens komentē mākslas kritiķes Alises

Tifentāles negatīvo vērtējumu par abstraktās mākslas ilgspēju, un Māris Brancis turpina krāsu un līniju meistara Laimoņa Mieriņa dzīves stāstu. Mūzikas kritiķe Ilze Medne apraksta koncertu Rīgā komponistes, publicistes un mūzikas pārdarīšanas Daces Aperānes apaļās gadskārtas jubilejas sakarā.

Ligita Levinska savu pētījumu par Jāņa Klīdzēja „mītisko laiktelpu” ievada, apskatot grāmatu „Cilvēka bērns”, un Una Alksne turpina aprakstīt

Friča Bārdas estētismu. Maksims Strunskis pētījumu par Edvarta Virzas dzeju latviešu mūzikā saskaita 45 dziesmas ar Virzas vārdiem. Bārbala Simsons kritiski vērtē četras jaunas rakstnieces fantastikas žanrā: Lindu Nemieru, Ilzi Enģeli, Ellenu Landari un Lauru Dreizi. Sandis Laime rakstā par raganu tradi-

ciju ziemeļaustrumu Latvijā konstatē, ka Latvijā ir vairāk nekā 200 vietu nosaukumu, kuŗos ietverts vārds „ragana”.

Par vēstures temām divi raksti: Vēstulē no Latvijas Laimonis Purs dod ieskatu padomju laika rakstniecības politikā un Rolfs Ekmanis turpina savu diždarbu par starptautiskiem radio raidījumiem latviešu valodā Aukstā kara laikā, pievērsoties laika posmam no 1975. līdz 1984. gadam.

Dažos vārdos redaktoru sakopotas enciklopēdiskas, bet kodolīgas ziņas par aizgājējiem, cildinājumiem, jaunizdevumiem, visādu žanru mākslas uzvedumiem un izstādēm, folkloriskiem un izglītojošiem notikumiem, ērmīgām būšanām, statistiskiem datiem. Kā vienmēr, īpaša vieta dota spēcīga rakstu vārda paraugiem. Ziņas ir no viņdienām un mūsdienām, no Latvijas kaimiņvalstīm un arī no citurienes ģeopolitiskajā telpā.

Grāmatu nodaļā Elīna Kokarēviča sniedz ieskatu Veronikas Strēlertes (1912-1995) kopotojos rakstos un Margitas Gūtmanes veiktajā Strēlertes biografijā „Dzīve ir viens vella izgudrojums”. Par jautājumu „Vai Strēlerte atgriezās Latvijā?” pēc kārtas izsakās septiņi literāti Arno Jundzes TV programmā „100 grami kultūras”. Jānis Liepiņš komentē trīs jauniznākušas monografijas par 20. gs. latviešu rakstniekiem: Veras Vāveres „Viktors Eglītis”, Ilonas Salcevičas „Saucējs” – par Jāni Klīdzēju un Anitas Rožkalnes

„Lauva” – par Astrīdi Ivasku. Lāsma Ģibiete un Ilze Tauriņa raksta par Andras Manfeldes romānu „Dzimtenīte”; Juris Raudseps par Kaspara Zeļļa „Illūziju un baiļu mašīnēriju”; Indra Ekmane par Alda Pura „Baltic Faccades: Estonia, Latvia and Lithuania Since 1945”; Irēne Avena par Gerdas Rozes memuāru „To Peel an Onion” un Gundars Ķeniņš Kings par AABS ceturkšņizdevuma „Journal of Baltic Studies” 2012. gada decembra numuru.

Globālā kultūrai un brīvai domai veltītā vislatviešu rakstu krājuma *Jaunā Gaita* atsevišķu numuru par \$10 var iegādāties, rakstot vai zvanot Jurim Žagariņam – tālr.: 413-732-3803, e-pasts: <juris.zagarins@gmail.com>. Divu gadu abonements (astoņi numuri) maksā tikai \$76, viena gada (četri numuri) – \$39. Sūtiet čeku „Jauna Gaita, Inc.” vārdā (vēlams ASV dolāros, bet varam pieņemt arī jebkuŗā citā valūtā pēc pastāvošā valūtas kursa) Tijai Kārklei, 616 Wiggins Road, St. Paul, MN 55119, USA. Atsevišķus rudens numura rakstus, kā arī arvien topošo, bet jau plašo *Jaunās Gaitas* rakstu krājuma e-archīvu, var apskatīt *JG* mājas lapā: <www.zagarins.net/JG>. Turpat var arī iegūt informāciju par mūsu pārstāvjiem citās valstīs, ar kuŗu palīdzību var pavisam vienkārši nokārtot abonementa apmaksāšanu kā arī iestāšanos *Jaunās Gaitas* labvēļu saimē ar ziedojumu.

Juris Žagariņš

Rīgas Latviešu biedrība pulcē viesus uz vēsturiski svarīgu notikumu

Rīgas Latviešu biedrībā (RLB) 2. maija vakarā norisinājās ne vien svinīgs, bet arī emocionāli bagāts sarīkojums „Gaisma ausa...”. Jauno goda biedru godināšana un Jaņa Rozentāla gleznieciskā panno izgaismojuma iedegšana neatstāja vienaldzīgu nevienu vakara apmeklētāju.

Par godu šim notikumam RLB priekšsēdis Guntis Gailītis ar lielu lepnumu pasniedza jaunievēlētajiem īpašās sudraba goda zīmes un sudraba biedra kartes apliecinājumam, ka viņi pievienojušies Rīgas Latviešu biedrības goda biedru rindām. „Par RLB goda biedriem var kļūt personas, kam ir lieli nopelni

berta sarūpētie mūzikālie sveiciens, ko atskaņoja profesionāli mūziķi – vokālisti Inga Šļubovska, Ansis Sauka, pianists Mārtiņš Zilberts, kā arī mežragu kvintets – profesors Arvīds Klišāns, Reinis Jurkovskis, Reinis

gaismošanā veltīja visiem atbalstītājiem, simboliski pasniedzot viņiem J. Rozentāla panno kompozīciju reprodukcijas.

Sarīkojuma nobeigumā Rīgas Latviešu biedrības viesi, domnieki, valdes locekļi, biedri un

saistīja garāmgājēju uzmanību un lika aizdomāties par Rīgas Latviešu biedrību, tās mērķiem un uzdevumiem, tās 145 gadus garo vēsturi, attīstības kāpumiem un kritumiem, kā arī par RLB nākotnes perspektīvu.

Goda biedru nozīmes gaida jaunos īpašniekus

Par goda biedriem šogad 23. februārī biedrības pilnsapulcē tika ievēlēti trīs izcili vīri: rakstnieks, publicists, RLB domnieks, ilggadējs Literatūras komisijas vadītājs Ēriks Hānbergs, akademiķis, teātra vēsturnieks, RLB domnieks, Teātra komisijas vadītājs Viktors Hausmanis un komponists maestro Raimonds Pauls.

Rīgas Latviešu biedrības mērķu īstenošanā, par devumu sabiedrībai, kā arī par izcilu profesionālo darbību,” uzsvera Guntis Gailītis.

Sarīkojumu bija sagatavojusi un vadīja aktrise Anita Grūbe un Stella Lipīte. Īpašu gaisotni radīja goda biedriem veltītie J. Vitola Latvijas Mūzikas akadēmijas profesora Venta Zil-

Turpmāk Jaņa Rozentāla gleznojumi uz RLB fasādes būs izgaismoti

Sprūde, Māra Maculeviča, Artūrs Krūmiņš un pianists Ventis Zilberts.

Svinīgā uzrunā RLB priekšsēdis Guntis Gailītis lielu paldies par ieguldīto darbu panno iz-

darbinieki tika acināti uz panno izgaismojuma iedegšanu RLB nama fasādē. Saulrietā, skatot J. Vitola „Gaismas pili” RLB koŗu dziedājumā, tika iedegts vēsturiskā panno izgaismojums, kas

Vakars vēl ilgi turpinājās RLB nama vestibulā, gan koŗiem dziedot izcilo Dziesmu svētku repertuāru, gan klātesošajiem pārrunājot aktuālo valsti, sabiedrībā, ģimenē...

No pelniem atdzimušais

Latvijas Dzelzceļa vēstures muzejā šopavasār prezentēja atjaunotu 1925. gadā Latvijas rūpnīcā «Fenikss» būvētu pasažieru vagonu.

Vienīgā starpkaļu Latvijas nozīmīgās vagonbūves nozares saglabātā vagona atjaunošana Latvijas Dzelzceļa vēstures muzejā aizsākās ar izpēti jau 1994. gadā un tikai 2010. gada nogalē sākās darbi. Tie prasīja izcilu meistarību profesionālītāti, erudīciju un pieredzi, kā arī pacietīgu muzeja darbinieku pētniecības darbu, jo vagona atjaunošanas pamatā bija tikai apkrasts un dažas fotografijas.

Pirmie atjaunošanas darbi tika veikti 2011. gada rudenī. Protams, pasažierus pārvadāt vagonš nav nevarēs, toties tagad tam ir uzticēts ne mazāk svarīgs darbs – iepriecināt Latvijas Dzelzceļa muzeja apmeklētājus.

Muzeja darbinieki vagonu devē par Feniksu, jo vagonš ir piedzimis Rīgas «Feniksa» fabrikā un, nodzīvojis ilgu mūžu, kādreiz sabiris putekļos, bet tagad, tāpat kā putns ēģiptiešu legendā, ir atdzimis no jauna.

Atjaunotais vagonš bija projektēts speciāli Latvijas vādzībām, un tolaik tas tiešām bija ļoti moderns, jo tika apgādāts ar visām ekstrām, ko vien XX gs. sākumā spēja piedāvāt pasaules vagonu būves nozare. Kopā AS «Fenikss» tika izgatavoti 106 šāda tipa vagoni, tos ražoja arī Liepājas kaļostas darbnīcas, izmantojot «Fenikss» rūpnīcā radīto projektu.

... Pirmās atmiņas par vagonu attiecas uz 1925. gada 30. oktobri, kad Rīgas pasažieru stacijā to apskatīja speciālā komisija. Klātesošie toreiz neslēpa savu sajūsmu un prieku: «Latvijā ir dzimis īsts brīnums!».

...Pēc pirmā pasaules kara cilvēkiem bija jābrauc preču vagonos, kuņus mēdza devēt arī par lopu vagoniem, bet dzelzceļa priekšnieki meklēja iespēju kaut kur nopirkt tieši pasažieru pārvadāšanai būvētus vagonus. Visādi ārzemnieki burtiski apbēra latviešus ar dažādiem vilinošiem, bet diezgan dārgiem un nepraktiskiem priekšlikumiem. Tāpēc Latvijas dzelzceļa vadība izstrādāja savu vagona projektu un piedāvāja to īstenot tepat uz vietas – Latvijā. Pieteicās divas rūpnīcas – 1895. gadā dibinātā fabrika «Fenikss» un Liepājas kaļostas darbnīcas speciālisti. Lēšot, ka darbu pietiks abiem, Latvijas dzelzceļa virsvalde piedāvāja vagonus ražot gan rīdziniekiem, gan liepājniekiem. Un tomēr «Fenikss» bija pirmais, jo iepriekšējā pieredzē vagonu būvē Rīgas fabrikai bija lielāka – kā nekā cara laikos šeit ražoja trīs tūkstošus vagonu gadā.

Oficiāli vagona pasē rakstīts nosaukums K-3041. Burts «K» toreiz nozīmēja, ka vagonš paredzēts pasažieru pārvadāšanai pa «krievu platuma sliežu ceļiem», tas ir 1520 mm. Pa tiem vagonš varēja ceļot no Rīgas līdz Ventspilij, Valkai, Liepājai, Rēzeknei, Daugavpilij

un Jelgavai. Vēlāk gan vācu armija piespiedu kārtā izvadāja vagonu pa visu Austrumu fronti, bet tas jau ir pavisam cits stāsts.

...Pēc Otrā pasaules kara vagonš tika nogādāts atpakaļ Latvijā un pārdēvēts par «vagon prigorodnogo soobščēnija» (pilsētas satiksmes vagonš), tam uzkrāsoja sirpi un āmuru un to sāka vizināt tepat ap Rīgu. Taču 1950. gadā Latvijā parādījās pirmie elektrovilcieni, un vecos vagonus sāka sūtīt pensijā, izvadāja pa dažādiem dzelzceļa palīguzdevumiem, izmantojot to salonus nolietoto rezerves

koka konstrukciju, kā arī ritošās daļas restaurācija. Vagonš ieguva jaunas vertikālās nesošās koka bruses, ar kuņām stiprināja dēļu apšuvumu. No jauna tika izveidotas griestu pārseguma bruses, bet pēc šo darbu veikšanas sāka ārējo un iekšējo dēļu apšuvuma iekļāšanu ar korķa siltināšanas kārtu. Šādi tika izveidotas gan sienas, gan griesti. Iekšējo dēļu apšuvumu krāsoja: griestu dēļus baltā krāsā, bet sienas – ozolkoka krāsā ar faktūru. Arī interjeru atjaunoja atbilstīgi senos žurnālos atrastam tehniskajam aprakstam, kā arī nedaudzajām

visskaistāko un arī visdārgāko Dzelzceļa muzeja eksponātu, kuņām vienīgajam no lielajiem vagoniem ir ierādīta vieta zem jumta – muzeja hallē.

Toms Altbergs, Latvijas Dzelzceļa vēstures muzeja vecākais ekspozīciju un izstāžu kurators, pastāstīja par vagonu būves pirmsākumiem un to tradīciju turpinājumiem starpkaļu Latvijā:

„Pirmā Rīgas vagonu būves rūpnīca, kas tika dibināta 1868. gadā, nebija neviena no mums labi pazīstamajām – ne «Fenikss», ne «Krievu-Baltijas vagonu fabrika», bet Gločesteras (Anglija) vagonu fabrikas filiāle.

Restaurētais vagonš Dzelzceļa vēstures muzeja ekspozīcijā

daļu un visādu nevajadzīgu lietu glabāšanai.

Ar laiku vagonus vispār pārvērtā lūžņos, tos sadedzināja, bet dažiem paveicās: dzīvojamo platību trūkuma dēļ tos izmantoja par dzīvokļiem jeb divdzīvokļu mājām uz rīteņiem. Izņēma ozolkoka krēslus un to vietā ielika virtuves plīti. Vismaz bija silti! Mūsu vagonam palaimējās: tam bija labi irnieki, kuņi pat mazdārziņus pie rīteņiem iekopa, vakaros nāca uz kāpnēm pasēdēt, pīpēja un klausījās lakstīgalas pogošanā. Bet, kad irnieki dabūja jaunu dzīvokli pašā Jelgavas centrā, par vagonu visi aizmirsta... Vandaļi sāka daudzīt logus, nozaga visu, ko vien varēja aiznest. Šķīta, ka ir sīsi vagona pēdēja stunda, tomēr glābiņš atnāca pēkšņi un negaidīti! 1990. gadā Jelgavas dzelzceļu apciemoja ārzemnieki, viņi, ieraugot veco vagonu, stāvēja, brīnījās un sprieda: ko gan ar to varētu iesākt? Bet 1994. gadā izlēma: jārestaurē un jānovieto Latvijas Dzelzceļa vēstures muzejā Rīgā!

Ķeroties pie darba, izrādījās, ka nekas daudz no paša vagona nav palicis: tikai metalla karkass un atsevišķās koka detaļas, viss pārējais bija izvazāts. Arī koka apšuvums Latvijas lietainā klimata dēļ bija pilnīgi satrunējis.

Restaurācijas darbus sadalīja vairākos posmos: sākotnēji tika veikta virsbūves metalla un

vagona jaunības dienu fotografijām. Visi interjera elementi tika izgatavoti no jauna, ierīkoja divus atsevišķus salonus – smēķētājiem un nesmēķētājiem. Atjaunoja arī abu salonu elektrisko apgaismojumu, kas toreiz, 1925. gadā, bija jaunievedums Latvijas vagonu būvniecībā. Beidzamajā restaurācijas

Kāpēc tad tieši šī rūpnīca radās pirmā? Tieši angļu inženieri būvēja pirmos dzelzceļus Latvijas teritorijā: gan Rīgas – Daugavpils, gan Daugavpils – Vitebskas dzelzceļu. Arī pirmie vagoni tika ievesti no ārzemēm, bet tas izrādījās ļoti dārgi, jo piegāde notika ar kuņiem. Tāpēc bija pieņemts lēmums

Vai jums negribētos pavizināties atjaunotajā vagonā?

kārtā atjaunoja metalla apšuvumu un jumtu, kuņā izveidoja vēdināšanas deflektoru jumtiņus. Vagonš ieguva arī rezerves sveču lākteņus, apkures krāsni, skursteņus un ūdens uzpildes piltuvi. Pie vagona korpusa tika piestiprināti roku tuņi, jumta kāpnes un starpvagonu pārejas laukumi.

Tagad vagonš kļuva par

dibināt filiāli un būvēt vagonus uz vietas, bet angļi diemžēl netika galā ar dažiem vietējiem apstākļiem, un Gločesteras rūpnīcas mūžš šeit izrādījās ļoti īss – tikai daži gadi. Toties nākamā rūpnīca, kas dibināta 1869. gadā «Van der Cipen un Sarlje» kļuva par visslavenāko visā Austrumeiropā! Mēs gan to pazīstam pēc nosaukuma, kas

tika piešķirts uzņēmumam 1874. gadā, – «Krievu un Baltijas vagonu rūpnīca» jeb «Russobalt». Tā bija ļoti ražīga rūpnīca, galvenokārt produkcijas apjomu ziņā – pasaulē nav daudz tādu uzņēmumu, kas ir saražojuši gandrīz 90 tūkstošus vagonu! Protams, tas notika diezgan ilgā laikā posmā, bet starp visai parastiem vagoniem ir ne mazums visai specifisku izstrādājumu, piemēram, smagsvara vagoni, kā arī divstāvu vagonš, kas tajā laikā bija pilnīga novitāte. Vēl «Russobalt» rūpnīcā tapuši gan vagoni šaursliežu vilcieniem – tā saucamiem bānīšiem, kuņus šodien izmanto maršrutā Alūksne – Gulbene, gan pirmais pasaulē refrīžeratoru vagonš. Gada laikā «Russobalt» darbinieki izgatavoja līdz sešiem tūkstošiem vagonu, bet dienā – ap 15 kravas vagoniem un vienu pasažieru vagonu.

Akciju sabiedrība «Fenikss» tika dibināta nedaudz vēlāk – 1895. gadā, kad iestājās straujš ekonomiskais uzplaukums un «Russobalt» vairs netika galā ar saviem uzdevumiem,» stāsta T. Altbergs.

«Fenikss» gan vairāk speciālizējas uz serijveida vagoniem, sasniedzot to ražošanā rekordu – līdz 4,5 tūkstošiem gadā! Savukārt visā «Fenikss» pastāvēšanas laikā tika saražoti ap 35 tūkstošiem vagonu. Kopsummā šo divu rūpnīcu darbība nodrošināja 35-50 procentus no visa vagonu ražošanas apjoma cariskās Krievijas, Polijas un Somijas teritorijā. Pasažieru vagoni tika piegādāti ne tikai Krievijas, bet arī Itālijas dzelzceļam, savukārt Rīgas, Maskavas un Petrogradas iedzīvotāji saņēma «Feniksa» tramvajus.

1915. gadā, sākoties Pirmajam pasaules karā un tuvojoties fronteī, abas rūpnīcas tika evakuētas – «Russobalt» uz Tveru, bet «Fenikss» – uz Ribinsku, kur turpināja darbu.

Pēc Pirmā pasaules kara «Russobalt» vairs neatjaunoja darbību, savukārt «Fenikss», pateicoties stratēģiskam investoram no Vācijas, 1923. gadā vagonu ražošanu atjaunoja. Viens no galvenajiem šīs rūpnīcas nākamā uzplaukuma stūrakmeņiem bija pasūtījums no Padomju Savienības, to izpildot, tika saražoti 1253 vagoni četrus gadu laikā. AS «Fenikss» atkal ražoja vagonus līdz 1936. gadam gan Latvijas dzelzceļu, gan Lietuvas un PSRS dzelzceļu vajadzībām. Vēlāk vagonbūve tika turpināta AS «Vairogs» un pēc kara Rīgas vagonu rūpnīcā – RVR. Padomju laikā ar elektrovilcieniem un dizejvilcieniem tika apgādātas brālīgās padomju republikas, kā arī Bulgārija, Dienvidslāvija un Kuba.

Tagad, kā norāda Valsts akciju sabiedrības «Latvijas Dzelzceļš» vadītājs Uģis Magonis, uzņēmums atbalstītu iecerī Latvijā ražot kravas vagonus.

Materiālu sagatavoja **Tatjana Slobodčikova** sadarbībā ar Latvijas Dzelzceļa vēstures muzeju

Astrīda Jansone

Ir pavasaris, laiks ir silts un saulains, zied ceriņi, zied ābeles un kastāņi, bet ķirsis mūsu pagalmā jau pasteidzies jau pasteidzies noziedēt. Pavasaris ir gan drīz jau ieskrējis karstā vasarā, daba ir atmodusies, viss zaļo un zeļ. Bet man prāts un priekšmēnesas. Tikko esmu atnākusi no kārtējās ciemošanās pie saviem audzībērnēm Vītolu fondā. Kopš esmu tur uzņemta pulkā „Savējie”, vismaz reizi nedēļā pacieņojos, lai uzzinātu, kas jauns. Jau sen esmu pārliecināta, ka viņi pašlaik dara Latvijai vissvarīgāko darbu – audzina mūsu nākamās valstsvīrus un patriotus. Ar pašreizējiem mums nav diez ko laimējies. Šodien uz fondu eju ar nolūku uzzināt, kā veicies ar jauno stipendiju pieprasījumu izvērtēšanu un to piešķiršanu.

Par ziņām sajūsmināties tomēr nevaru. Šogad saņemti 407 jauni pieprasījumi stipendijām, un ļoti daudz no tādiem jauniešiem, kam stipendija ir vairāk nekā nepieciešama. 22 no tiem ir bērni, 141 no viņiem audzina tikai viens no vecākiem, 64 ir tādi, kas aug pie abiem vecākiem, bet šo ģimeņu ienākumi ir tikai ap 50 latiem mēnesī uz katru. 78 nāk no ģimenēm, kur katram jāzīd ar 75 latiem mēnesī, un tikai 14 ģimenēs katra iztikas summa ir vairāk nekā 100 latu mēnesī. Labā ziņa ir tā, ka 51 no šiem 407 jauniešiem caurmēra atzīme ir augstāka par 9 ballēm.

Jau tā ziņa vien, ka 141 no bērniem ir vairs tikai viens no vecākiem, mani satric, un tas, ka 22 ir bērni, man kaklā saveļ milzu kamolu, jo man vecāku pietrūkst vēl tagad, lai gan pati jau varētu būt vecvecvecmāmiņa. Te daži fragmenti no informācijas par stipendiju kandidātiem, kuŗu vārdi ir mainīti:

Vītolu fonda konta numuri ir šādi:

Danske Bank A/S
SEB Bank A/S
Nodibinājums "Vītolu fonds"
Reģ.Nr. LV40008066477
Danske Bank A/S filiāle Latvijā
SWIFT: MARALV22
Konta nr. LV55MARA0000107895700
Lāčplēša iela 75-III, Rīga, LV-1011, Latvija
vai

Nodibinājums "Vītolu fonds"
Reģ.Nr. LV40008066477
SEB Banka A/S
SWIFT: UNLALV2X
Konta nr. LV04UNLA0050009078524
Lāčplēša iela 75-III, Rīga, LV-1011, Latvija

Ja Jūs vēlaties pārskaitīt ASV dolārus (USD)
Intermediary Bank
(Starpbanka)
SWIFT: CHASUS33
JPMORGAN CHASE BANK, N.A.
NEW YORK, N.Y., USA
Acct.No. 400808870

Beneficiary's Correspondent Bank:
(Saņēmēja banka)
SWIFT: MARA LV22
Danske Bank, Rīga, Latvia

Beneficiary:
(Saņēmēja klients)

Nodibinājums "Vītolu fonds"
Reģ.Nr.40008066477
Konta Nr. (Acc.No.) LV55MARA0000107895700
Lāčplēša iela 75-III, Rīga, Latvia

Mūsu visu sirdssāpes

„Kopš 10 gadu vecuma Jānis dzīvo māsas ģimenē. Māsa šobrīd ir bezdarbiece. Jāņa vecāki šķirušies. Tēvs nodibinājis jaunu ģimeni. Māte otrās grupas invalide, ir smagi garīga rakstura traucējumi. Tēvs un māte atbalstu dēlam nesniedz.

Jānis ir nopietns, apzinīgs un centīgs, īpaši padodas eksaktie priekšmeti. Klasē ierēdzēts savas noteiktības un izpalīdzības dēļ. Ir pieradis pie darba, prot visus lauku darbus, katru vasaru strādā, lai nopelnītu iztiku skolas laikam. Interesē datori un programmēšana,

skolā, tāpēc ģimenei studentam līdzekļus studijām atvēlēt ir neiespējami. Ir piešķirts trūcīgās ģimenes statuss. Zanda ir draudzīga, saprotoša, prot strādāt komandā. Meitenei nav svešs arī sports un fizisks darbs, ik gadu viņa strādā zemnieku saimniecībās, kā arī pagasta labiekārtošanā.

Intars dzīvo viens bez vecākiem, tētis miris 2012. gada nogalē, bet mamma mirusi 1999. gadā. Zēna vienīgie ienākumi ir apgādnieka zaudējuma pensija par mammu un tēti Ls 144,37, no kuŗas tiek

prioritātes – samazina stipendiju skaitu no 9 uz 2, tas nozīmē, ka varbūt 7 studenti studijas turpināt nevarēs. Iespējams, tie studenti, kuŗiem ir abi vecāki, spēš rast izēju, taču bāreņu dzīvē arī pēc gada vai diviem nekas krasi nemainīsies, viņiem atbalsts ir nepieciešams visu studiju laiku. Ir arī vairākas Rietumu latviešu organizācijas, kur, vadībai mainoties, stipendijas tiek pārtrauktas, un jaunieši studiju vidū paliek bez līdzekļiem.

Vita gan mēģina mani mierināt un pastāsta par vairākiem po-

Edvīns Samulis ar kundzi Diānu, stipendiātiem un pasākuma viesiem pasākumā „Stipendija par izcilību”

ir labi panākumi programmēšanas olimpiādās, piedalījies arī Valsts olimpiādā, domā apgūt ar IT saistītu profesiju, taču apzinās, ka nav cerību uz ģimenes atbalstu.

Ainu audzina tikai māte. Vecāki izšķīrās, kad Aina bija 10 gadi. Šobrīd abi vecāki ir nodibinājuši savas ģimenes. Tēvam jaunajā ģimenē piedzimuši vēl divi bērni. Mamma ģimenē Aina ir brālīte un pusmāsa. Māte šobrīd gaida ceturto bērniņu. Aina apvieno mācības skolā ar darbu pagasta sporta centrā, strādā par pārzini, darbs vakaros. Ļoti aktīva sabiedriskajā darbā, regulāri iesaistās jauniešu pasākumos. Fragments no motīvācijas vēstules: „Ļoti bieži uzturos pie vecvecākiem, no kuŗiem gūstu daudz lielāku atbalstu nekā no vecākiem, tur varu mācīties un pēc mācībām atpūsties klusumā.”

Zandai padodas matemātika, ekonomika, bioloģija, ķīmija. Arī pārējos mācību priekšmetos ir lieliskas zināšanas. Zanda ir ļoti aktīva skolas, novada un pagasta sabiedriskajā dzīvē, deju tautasdeju ansamblī, aktīvi sporto, ir ar augstu atbildības sajūtu. Ģimene ir kuplākā pagastā, viņi ir čakli un strādīgi, nesūdza par grūtiem laikiem. Ģimenē ir 13 bērni, taču pašreiz ir astoņi skolas vecuma bērni, kuŗi mācās vispārīgglītojošā

maksāti ne tikai ires un komunālie maksājumi, bet arī pārtika un visi citi izdevumi.

Savu centību Intars ir apliecinājis skolu un pilsētu ekonomikas olimpiādās, saņemot tajās godalgotas vietas, kā arī pārstāvējis skolu mācību laikā veiktajos zinātniski pētnieciskos darbos gan reģionā, gan valstī. Intars ir nopietns un mērķtiecīgs.

Vēl uzzinu, ka viens no stipendiju pretendentiem ir Pasaules olimpiādas laureāts, kas saņēmis bronzas medaļu Starptautiskajā Bioloģijas olimpiādā Singapūrā 2012. gadā, un to, ka 31 no jauniešiem nāk no ģimenēm, kur bērnu skaits ir caurmērā 5, kā arī to, ka augstākais vidējais vērtējums ir 9,9 balles.

Starp šiem 407 vistrūcīgākā ģimenē katrs iztieks ar 19.32 latiem mēnesī, šiem bērniem tēvs nav zināms, māte ir Anglijā, taču tur viņa nestrādā, ir darbnespējas lapa, abām meitām palīdzēt nevar. Minimālu materiālu atbalstu, apmēram 40 latu mēnesī abām nepilngadīgajām meitenēm sniedz vecvecāki pensionāri. Pēc šīm ziņām man jau gribas kliegt pret debesīm. Kur mums radušies tādi cilvēki, kas tik bezsirdīgi var pamest savus bērnus? Kur? ... un es ar visu kamolu kaklā un slapjajām acīm ieeju pie Vitas, jo man jānomierinās, pirms eju uz ielas.

Diemžēl arī Vita man neko priecīgu pastāstīt nevar. Latvijas krīze procentus ieguldījumiem bankās ir nodzinusi tik zemu, ka tagad vairs pietiek tikai ļoti nelielam daudz stipendijām. Tas ir tikai viens no iemesliem, kāpēc Vītolu fonda administrēto stipendiju skaits ir samazinājies no 624 uz 500. Ir vēl vairāki citi iemesli – uzņēmumā ir mainījušies īpašnieki, tie vēlas atbalstīt citus projektus – 15 studenti paliek bez atbalsta, ziedotājam mainījusies materiālās dzīves situācija, ir citas

zītiem piemēriem tepat Latvijā. Nesen SIA „Didrihsons arhitekti”, ko vada jauns uzņēmējs, talantīgs arhitekts Gatis Didrihsons, ir nodibinājis 4 stipendijas eksakto un tehnisko zinātņu studentiem. SIA „KOM-AUTO”, kuŗa vadītājs ir 33 gadus vecs uzņēmējs, nodibinājis stipendiju vienam Cēsu novada jauniešiem. Profesora Edgara Imanta Siliņa dēls Toms

Ziedotājs Māris Zeltkalns ar stipendiātiem

ar kundzi dubultojuši tēva piemiņas stipendiju skaitu. Tikpat labi piemēri nāk no Rietumu latviešu vidus. No Toronto Andreja un Silvijas Zeltkalnu stipendija, Andrejam Zeltkalnam aizejot mūžībā 2012. gada decembrī, tiek turpināta, tagad dēls Māris atbalsta būvniecības studentus. No Venecuēlas Juŗa Vītola piemiņas stipendija – 2011. gada oktobrī ziedotājs Juris Vītols aiziet mūžībā, viņa bērni, no kuŗiem viens dzīvo Venecuēlā, viens ASV un viens Anglijā, pieņem lēmumu turpināt stipendiju un atbalsta 4 topošos IT speciālistus, turklāt palielina arī stipendijas lielumu. Jāpiemin arī no Amerikas talantīgā ķīmiķa Andreja Zvejnieka stipendija, kuŗu pēc tēva nāves pārņēmis viņa dēls chirurģs Pēteris Zvejnieks. Vairākas reizes viņš ir bijis Latvijā un

ticis ar saviem stipendiātiem. Ar viņiem 2010. gadā satiekoties, Pēteris Zvejnieks teica: „Kad satikos ar jauniešiem, es sapratu, cik ļoti nepieciešams īstenot tēva sapni un turpināt viņa sāktu darbu.”

Šos faktus es atrodu pēdējā Vītolu fonda gadagrāmatā, ko esmu paņēmusi pārskatīšanai, kad diezgan sērīgā garastāvoklī esmu pārnākusi mājās un izdomāju, ka atkal kaut kas jāuzraksta avīzei. Tad man nevilus uzšķīras grāmatas 181. lappuse, kur vārds dots bijušajiem stipendiātiem. Tur fotografijā redzu simpātisku jaunu kungu, kuŗš izsakās tā: „Labus darbus dara labi cilvēki, un mūsu valsts ieguvumi un nākotnes izredzes balstās uz to, ka mums ir daudz izglītotu, apņēmīgu, čaklu un patriotisku cilvēku. Protams, galvenā loma ir Latvijas ģimenēm, bet Vītolu fonds palīdz nodrošināt šādu cilvēku pieplūdumu Latvijas sabiedrībā.” Un nobeidz savu domu ar šādu fantastisku rindkopu:

„Noslēdzot vienošanos ar Vītolu fondu, es apņēmos nākotnē palīdzēt citiem – vai nu finansiāli atbalstot fondu, vai nodrošinot kādam studentam prakses vietu. Laiks rādīs, bet šo apņemšanos es uzveŗu ļoti nopietni, domāju, ka ikkatrs stipendiāts to patur prātā. Tieši šeit es saskatu Vītolu fonda lielo vērtību un arī to novēlējumu, ko es gribu izteikt Vītolu fondam nākamajos gados. Novēlu arī turpmāk tikpat sekmīgi kā līdz šim vairot latviešos apņēmību!”

Šo apņemšanos un novēlējumu ir parakstījis Vilnis Šķipars, kuŗš jau 2011. gadā bija Mežzinātņu doktors, dabas zinātņu maģistrs bioloģijā, Latvijas Valsts mežzinātnes institūta „Silava” Ģenētisko resursu pētnieks. Fantastiski! Kas zina, vai viņš bez fonda ziedotāju palīdzības tagad kaut kur Anglijā vai Īrijā nestrādātu kādā fabrikā vai varbūt darītu ko citu, tikpat nenozīmīgu. Tad pašā pēdējā grā-

matas lappusē ieraugu mana laba drauga Juŗa Petričeka fotografiju un viņa raksta pēdējo teikumu: „Tāpēc varu ar mierīgu prātu savus līdzekļus uzticēt Vītolu fondam”. Arī es iespēju robežās to esmu darījusi un saku lielu paldies visiem trimdas laikabiedriem, kas to jau paspējuši, jo nav labāka veida, kā tagad mēs Latvijai varam palīdzēt. Mēs 50 gadus trimdā uzturējām latvietību, mēs Latvijai palīdzējām atgūt neatkarību un palīdzējām Latvijai iekļūt NATO un Eiropas Savienībā. Mēs arī bijām pirmie, kas Latvijā parādīja, cik liela nozīme ir labdarībai un ziedojumiem. Mēs Latvijai palīdzējām trešās Atmodas laikā, bet tagad mums jāparāda, ka varam palīdzēt izaudzināt patriotiskus jauniešus, kas Latvijai būs vajadzīgi ceturtais Atmodas laikā.

Pārdodu sieviešu Rucavas tautas tērpu –

vidējs (apm. 12) lielums.
3 daļas – izšūta blūze,
ņieburs, brunči.

Sazināties: IlzeC@aol.com
vai Tel. 610-367-2419

Pārdod skaistu, nelielu lauku īpašumu Latvijā, Vecpiebalgas novadā.

Zeme 2,5 ha ietver augļu dārzu, pļavas, 1/2 ha egļu mežu un ezera krastmalu. Nesen pabeigta, laba dzīvojamā māja ar diviem augstāva balkoniem ar skatiem uz ezeru un dārzu ar skaistiem, senatnīgiem kokiem. Zem mājas kvalitatīvs pagrabs un pie mājas celtne auto novietnei.

Ja Jūs interesē, lūdz rakstiet uz E pastu:
vid.augstiene@gmail.com sīkākai informācijai.

Īpašums būs apskatāms jūnija beigās un Dziesmu svētku laikā.

VESELĪBAS APDROŠINĀŠANA

uz īsu vai ilgāku laiku
LATVIJAS CIEMIEM
CEĻOTĀJIEM UZ ĀRZEMĒM
Zvaniet:
RESNICK & ASSOCIATES
800-324-6520

NAUDAS PĀRSŪTĪJUMI UZ LATVIJU

Kārtojiet nodokļu un citus
maksājumus Latvijā!

Baltic Financial Services
19 N. Mountain Ave.,
Montclair, NJ 07042-1810
Tālr: 973-746-3075

Latviešu Federālā Kreditsabiedrība Ņujorkā

4 Riga Lane, Melville, N.Y. 11747
Tel: 631-254-2130
e-pasts; LFCU@verizon.net

Birojs atvērts sestdienās no 9 līdz 10 no rīta.
Citās reizēs zvanītāji lūgti atstāt ziņu.
Aizdevumi biedriem arvien vēl par 4% (ar galvotāju).
Var sazināties ar Brigitu Klausu, tel. 631-643-5847 vai
Veru Siliņu, tel. 631-862-7302

“LAIMESCIEMA PODNIEKDARBNĪCA”

Liepājas teātra komēdija

Aktieři: Inese Kučinska, Egons Dombrovskis un Kaspars Gods

PRIEDAINĒ

Sestdien, 8. jūnijā, plkst. 14:00

Vienīgā izrādē Amerikā

Ieeja \$ 25

Sakrālais tūrisms Latvijā
Latvijas dievnamu kultūrvēsturē
Latvijas kristīgās ticības ceļi

Vienas dienas ekskursijas
Divu dienu ekskursijas

Kontakti
“SAKRĀLAIS TŪRISMS” SIA
epasts: info@sakralaturisms.lv
www.sakralaturisms.lv
Tālr.: 29433556; 67350085

Pārdod 3 guļamistabu māju ar
5 mašīnu garāžu Gaŗezerā, ļoti gleznaina vieta,
Three Rivers, MI.

Sīkāka informācija pa tel: (269)-244-1297 Kalns.

ADVOKĀTS

PĒTERIS JURJĀNS

Kārtoju nekustamo īpašumu atgūšanas,
pārdošanas un dāvinājuma jautājumus Latvijā,
kā arī mantojuma jautājumus.

ASV

38021 Euclid Avenue
Willoughby, OH 44094
Tel.: (440) 951-6665
Fakss: (440) 951-4797
jurjans@prodigy.net

LATVIJĀ

„Jaunvēji”, Salas pagasts,
Babītes novads LV-2105
Mob. tel.: (371) 29496870
jurjans@apollo.lv

Lūdzu ievērot, ka mantiniekiem Latvijā ir jāpiesakās viena gada laikā.

Līgo Priedainē

22. jūnijā, 18:30

Tautas deju priekšnesumi. Vašingtonas DC deju kopa „Namejs”
Koncerts, balle. Latviešu pazīstamais solists, ģitārists, TV3 un LTV
raidījumu vadītājs Kaspars Zlidnis ar mūziķiem Andžeju Graudu un
Oskaru Tretjuku izpildīs īpašu Amerikas latviešiem veidotu
programmu ar savām un populārākajām latviešu dziesmām.

Apļigošana, Līgo pārsteigums. Vadošākie Liepājas teātra aktieři Inese
Kučinska, Egons Dombrovskis un Kaspars Gods ar priekšnesumiem.

Ugunskurs, līgošana. Jāņa Studenta akordeona skaņu pavadījumā.

Ieeja: \$35; biedriem, pensionāriem \$30, studentiem līdz 18 gadiem \$15,
bērniem līdz 15 gadiem - brīva.

Vairāk informācijas: www.priedaine.com ☎ +1(732)610-8227
Adrese: 1017 State Route 33, Freehold NJ 07728

LATVIAN AMERICAN SHIPPING LINE

Kravas pārvadājumi starp ASV un Latviju!

Visāda veida kravas sūtījumi: **pārcelšanās** (uz vai no Latvijas), **auto transports**, **gaisa kravas** un arī naudas pārsūtījumi (caur Baltic Financial Services).

• Tagad ir laiks sūtīt lietas dārzam! Traktora sūtīšana (līdz 2 m³) - \$475. Citi rīku (griezēju, motorzāģu, pļāvēju, u.c.) transports sākot ar \$75. (Muitas procedūra LV papildus.)

Zvaniet: 1-888-LATVIAN

Rakstiet: info@lasl.com • www.lasl.com

Jūsu drošībai
un komfortam

STARPTAUTISKO CEĻOJUMU
APDROŠINĀJUMS

LATVIAN RELIEF FUND OF AMERICA, INC.

P.O. Box 8857, Elkins Park, PA 19027-0857

mājas lapa www.LRFA.org | e-pasts info@LRFA.org
telefons 215.635.4137 | fakss 215.635.1583

SARĪKOJUMI/ DIEVKALPOJUMI

SARĪKOJUMI BRUKLINA (NY)

Cienījamie JĀŅU tēvi un JĀŅU mātes! Laipni lūdzam informēt un aicināt līgotājus! Steidzieties pievienot jūsu svinību vietu lapai: JĀŅI Amerikā-2013! Visas JĀŅU svinību vietas Amerikā pievienosim bez maksas. Tālrunis: 917-668-7501, e-pasts: LatvianUSA@gmail.com Info: www.LatvianUSA.com

DENVERA (CO)

Kolorado Latviešu kultūras centrs (10705 West Virginia Ave, Lakewood, CO 80226), tālrunis: 303-986-5337 vai 303-913-8081.

Piektdienās 19:00 tiekas latviešu deju grupa. Piektdienās 20:30 notiek koža dziedātāju tikšanās.

22. jūnijā 18:00 Jāņu svinības – ligošana un dejojšana! Ieeja brīva. Centrs gādās desas cepšanai. Vēlami groziņi vai ziedojums Centram. Alus pret samaksu. Nēmiēt līdz ziedus un ozolu zarus vainagiem!

FILADELFIJA (PA)

Filadelfijas Brīvo latvijniešu biedrība (531 North 7th St, Philadelphia, PA 19123). Info: www.latviansociety.com

2. jūnijā 12:30 satikšanās, pusdienas, rotaļas Sv. Jāņa dr. pikniks pie baznīcas (301 N Newtown Street Rd, Newtown Square PA 19073). Filadelfijas latviešu skola aicina visus piedalīties vai atbalstīt „Lai atkal rit” *Bike/Walk-a-thon*. Gaidām visus – lielus un mazus riteņbraucējus, staigātājus, līdzjutējus, kā arī vienkārši ziedotājus. Šī ir vienreizēja iespēja pavādit vairākas stundas svaigā gaisā un savākt līdzekļus latviskai izglītībai. Lūdzam laicīgi pieteikt bērnus, jo gatavojam sertifikātus katram bērnam. Rakstīt Jolantai: jopina3@gmail.com. Ziedojumus var sūtīt uz adresi: Latvian Ev. Lutheran Church of St. John, PO Box 469, Newtown Square, PA 19073 ar piebildi „Lai atkal rit”. Ap 14:00 visi reizē dosimies uz *Ridley Creek State Park*, PA Picnic area # 15.

4. jūnijā 11:00 biedrības telpās notiks pensionāru kopas saiets. Programmā valdes ziņojumi, nākotnes darbība un pārrunas par neseniem notikumiem. Saiets beigsies ar dzimšanas dienu svinēšanu pie kafijas galda. Viesi arvien laipni gaidīti!

GAREŽERS (MI)

Latviešu centrs (57732 Lone Tree Rd, Three Rivers, MI 49093).

14. jūnijā 15:00 pie Garežera pieminekļa „Nomocītiem un izsūtītiem” atzīmēsim mūsu tautas Sēru dienu ar īsu garīgo un laicīgo programmu. Sadraudzībā pakāvēsimies pie kafijas galda. Visus sirsnīgi aicina ciema valde!

GRANDRAPIDI (MI)

Grandrapidu Latviešu biedrība (504 Grand N.E.).

16. jūnijā 16:00 sarīkojums aizvesto piemiņai.

KLĪVLANDE (OH)

Apvienotās draudzes nams (1385 Andrews Ave, Lakewood, OH 44107).

2. jūnijā tūlīt pēc dievk. notiks Klīvlandes Daugavas vanadzū pavasara sarīkojums. DV kopa uzvedīs Vasku Jāņa viencēliena lugu *Ateries, ateries, kad mēs tikāms*. Sekos azaidi. Ieeja \$15 (ieskaita azaidu). Atlikums par labu palīdzības darbam. Jūs laip-

ni ielūdz Klīvlandes vanadzēs!

15. jūnijā 17:00 DV sadarbibā ar Klīvlandes Golfa klubu svinēs Jāņus *Brecksville Metroparka OTTAVA POINT* laukumā. Rīkotāji gādās par Jāņu sieru un miestīņu. Groziņi un atspirdzinājumi jāņem līdz pašiem. Visi tiek sirsnīgi gaidīti Līgo svētkos! Ieeja pieaugušiem par ziedojumiem, sākot ar tikai \$ 5. Atlikums par labu aprūpes darbam. Jūs laipni ieaicina Golfa Klubs un DV apvien. Klīvländē

NUJORKA (NY)

Info: www.NYLatvian.org

18. jūnijā 20:00 klausisimies jaunās latviešu komponistes Annas Veismanes skaņdarbus akordeonam un stīgu orķestrim „Why Me?”, ko atskaņos *North/South Chamber* orķestris. Solists *William Schimmel*. Ieeja brīva. Koncerta apmeklētājiem būs iespēja noklausīties rīdzinieces Annas Veismanes ievadvārdus par savu mūziku un tikties ar komponisti pēc koncerta. Info: www.northsouthmusic.org un www.annaveismane.com

PRIEDAINĒ (NJ)

Info: www.priedaine.org

8. jūnijā 14:00 teātris „Laimesciema podniekdarbnīca”, Liepājas teātra komēdija. Vienīgā izrāde Amerikā. Ieeja \$ 25.

22. jūnijā 18:30 tradicionālie Jāņi Priedainē. Tautasdeju uzvedumu sniegs Vašingtonas *Namejs*. Sekos populārais Latvijas dziedātājs Kaspars Zlidnis un muzikanti Andžejs Grauds un Oskars Tretjuks. Jāņu ligošanas priekšnesumu sniegs Liepājas teātra slavenie aktieri: Inese Kučinskā, Egons Dombrovskis un Kaspars Gods. Latvijas muzikanti ar solistu Kasparu spēlēs arī deju mūziku, izpildot iemīļotās latviešu dziesmas. Vēlāk vakarā būs Jāņu ugunsкура iededzināšana un sadziedāšanās Jāņa Studenta akordeona spēles pavadījumā. Ieeja: \$35 biedriem, \$30 pensionāriem, \$15 studentiem līdz 18 gadiem, bērniem līdz 15 gadiem ieeja brīva.

SIETLA (WA)

Sietlas latviešu sabiedriskais centrs (11710 3rd Ave NE, Seattle WA 98125).

8. jūnijā tautasdeju kopas ”Trejdekstītis” uzvedums ar vakariņām un kluso izsoli latviešu namā. Kokteiļi un vakariņas 16:30, uzvedums 19:30. Ieeja ar vakariņām \$ 60, tikai uzvedums \$ 20.

9. jūnijā 12:00 pēc dievk. latv. nama zālē 1941. g. 14. jūn. aizvesto piemiņas sarīkojums kopā ar igauniem un lietuviešiem.

15.-16. jūnijā Jāņu svinības Rietumkrasta latv. izglītības centrā Šeltonā.

ST. PĒTERSBURGA (FL)

Latviešu biedrības nams (1705 9th Ave N, St. Petersburg, FL 33713), tālrunis: 727-365-7856. Paziņojums: Augusta mēnesī ir paredzēta saīņu savākšana sūtīšanai uz Latviju. Sūtījumus pieņems LASL pārstāve *Sybila Kreslina*. Par saīņu savākšanas datumu un laiku var uzzināt, zvanot uz LASL tālrunis: 973-744-6565 vai 973-746-7222, mājas lapa www.lasl.com, e-pasts: info@lasl.com

VISKONSINA

Jauku iesvētību dāvanu piedāvā mūsu rotaslietu meistari *Krikis Jewelers, P.O. Box 180230, Dela-*

field, WI. Tālrunis: 262-593-2503, e-pasts: parsla2krikisjewelry.com <http://www.krikisjewelry.com/>

DIEVKALPOJUMI

• **Bostonas latv. ev. lut. trimdas dr.:** (58 Irving St, Brookline, Ma 02445). **2. jūnijā** 11:00 dievk., 2. svētd. pēc Vasarsvētkiem. **9. jūnijā** 11:00 dievk., 3. svētd. pēc Vasarsvētkiem. Mācītāja atvaļinājumā dievk. tiks izziņots. **16. jūnijā** 11:00 dievk., 4. svētd. pēc Vasarsvētkiem. Mācītāja atvaļinājumā dievk. tiks izziņots. **23. jūnijā** 11:00 dievk. Piesaulē, Jāņu atsvešes diena. **30. jūnijā** 11:00 dievk. ar dievg., 6. svētd. pēc Vasarsvētkiem. Māc. Jogita Mazur. Info: trimdasdraudze@aol.com

• **Bukskaunijas un apk. latv. ev. lut. dr. Kvēkertaunā:** *St. Paul's Evangelical Lutheran Church* (837 Old Bethlehem St., Appelbachville, Quakertown, PA 18951).

• **Denveras latv. ev. lut. dr.:** (10705 West Virginia Ave, Lakewood, CO 80226). Svētdienās 9:30 dievk. Pēc dievk. sadraudzība. Trešdienās 19:00 Bībeles stundas. Trešdienās 15:00 – 17:00 un ceturtdienās 9:00 – 13:00 mācītāja pieņemšanas stundas. Māc. H. Godina, tālrunis: 720-484-9857. **Detroitas Sv. Pāvila latv. ev. lut. dr.:** (30623 W. Twelve Mile Road, Farmington Hills, MI). **2. jūnijā** 10:00 dievk., **9. jūnijā** 10:00 Aizvesto piemiņas dievk. ar dievg. **16. jūnijā** 10:00 dievk. **23. jūnijā** Jāņa Kristītāja dienas dievk. ar dievg. Draudzes māc. Aija Greiema (*Graham*), tālrunis: 517-614-4853. Ērg. Dr. S. Lizlova, L. Upīte un R. Ozoliņš. Draudzes mājas lapa: www.detraudze.org

• **Dienvīdkalifornijas latv. ev. lut. dr.:** (1927 Riverside Dr, Los Angeles, CA 90039). **9. jūnijā** 11:00 dievk. 3. svētd. pēc Vasarsvētkiem, māc. Aivars Ozoliņš. **16. jūnijā** 11:00 dievk. 4. svētd. pēc Vasarsvētkiem, māc. Aivars Ozoliņš.

• **Džamaikpleinas Trīsvienības latv. ev. lut. dr.:** (100 Rockview St, Jamaica Plain, MA 02130).

Katru svētdienu 11:00 dievk. ar dievg. Māc. Dr. J. Keggi. Dr. sekretāre Zigrīda Kručkova, tālrunis: 1-617-323-0615.

• **Filadelfijas latv. ev. lut. Sv. Jāņa dr.:** (301 N Newtown Street Road, Newtown Square, PA 19073), tālrunis: 610-353-2227. **2. jūnijā** 11:00 dievk. ar Sv. vakarēdienu, seko *pikniks*. **9. jūnijā** 11:00 dievk. **16. jūnijā** 11:00 Tautas sēru dienas ekumēniskais dievk. kopā ar Filadelfijas latv. Baptistu draudzi. **23. jūnijā** 10:00 angļu val. dievk. ar Sv. vakarēdienu. Māc. Ieva Dzelzgalvis. Info: www.latvianluthchurchphila.org

• **Grandrapidu latv. ev. lut. dr.:** (1780 Knapp Street NE, Grand Rapids, MI 49505), tālrunis: 616-361-6003. **14. jūnijā** un **16. jūnijā** 10:00 piemiņas dievk. **7. jūlijā** 10:00 dievk. **23. jūlijā** 10:00 dievk. • **Klīvlandes Apvienotā latv. ev. lut. dr.:** (1385 Andrews Avenue, Lakewood, OH 44107). Katru svētdienu 11:00 dievk. Bībeles stundas notiek mēneša otrajā un trešajā trešdienā 10:00. Baptistu dr. dievk. notiek svētdienās, 14:30. Māc. Dr. Sarma Eglīte.

Lankastera: Mt. Calvary Lutheran Church (308 East Petersburg Rd, Lititz Lancaster, PA 17543) Māc. Dr. Ruta S. Ziedone (PO Box 380, Henryville PA 18332), mob. tālrunis: 570-460-5375, e-pasts: silver11@ptd.net un emer. māc. Dr. Arvīds Ziedonis (529 Linden Place, Cresco PA 18326-7248), tālrunis: 570-629-6349, e-pasts: ziedonis@ptd.net

• **Mančesteras lat. ev. lut. dr.:** (21 Garden St., Manchester, CT 06040). **23. jūnijā** 11:00 iesvētes dievk. ar dievg. Māc. Daina Salnīte. Dr. pr. A. Grase, tālrunis: 860-649-1362.

• **Milvoku latv. ev. lut. Sv. Trīsvienības dr.:** (1853 N 75th St, Milwaukee, WI 53213), tālrunis: 414-258-8070. **2. jūnijā** 10:00 *Name Tag Sunday* dievk. abās valodās. Seko draudzes pikniks. **4. jūnijā** 19:00 valdes sēde. **9. jūnijā** 10:00

dievk. **11. jūnijā** 10:00 Bībeles stunda. Prāv. L. Zusēviča, tālrunis: 414-421-3934, e-pasts: pastor-lauma@gmail.com Dr. pr. S. Kalve, tālrunis: 414-536-0358. Info: www.milwaukeeledraudze.org

• **Mineapoles un St. Paulas latv. ev. lut. dr.:** (3152 17th Ave S, Minneapolis, MN 55407), tālrunis: 612-722-4622. Info: www.mndraudze.org **2. jūnijā** 10:00 dievk., otrā svētd. pēc Vasarsvētkiem. Sekos sadraudzība un filma ”Tēvreize” par latv. lut. bazn. vēsturi. **9. jūnijā** 10:00 dievk. ar Sv. vakarēdienu, trešā svētd. pēc Vasarsvētkiem. Māc. Dāga Demandta ievēšana amatā Mineapoles – St. Paulas latv. ev. lut. draudzē. Sekos sadraudzība. **16. jūnijā** 10:00 ceturtd. pēc Vasarsvētkiem. Aizvesto piemiņas dievk. ar igaunju un lietuviešu līdzdalību. Sekos sadraudzība. **20. jūnijā** 11:00 Bībeles stunda. **23. jūnijā** 10:00 dievk. ar Sv. vakarēdienu, piektā svētd. pēc Vasarsvētkiem. Sekos sadraudzība. Ar mūsu jauno garīdznieku, māc. Dāgu Demandtu tikšanās pēc dievk., kā arī baznīcā trešdienās no 10:00 – 14:00 un sestdienās latviešu skolas laikā. Visi laipni lūgti! Dāga tālrunis: 612-280-9333, e-pasts: dagdemandt@hotmail.com

• **Montrealas latv. Trīsvienības ev. lut. dr.:** (Trinity Latvian Church, P.O. Box 39, Station NDG, Montreal QC H4A 3P7). Latviešu centrā **2. jūnijā** 15:00 dievk. **4. jūnijā** 19:00 valdes sēde. **6. jūnijā** 13:00 pensionāru sanāksme. Tērvetē **23. jūnijā** 11:00 Jāņu dienas dievk. Lūdzam pieteikties. Māc. Gundars Bērziņš, tālrunis: 613-851-8281, e-pasts: rev@draudze.org. Dr. pr. Jānis Mateus, tālrunis: 514-481-2530, e-pasts: prez@draudze.org

• **Ņubransvikas un Leikvudas latv. ev. lut. dr.:** Leikvudā (Igaunju bazn. 607 E 7th St, Lakewood, NJ) **2. jūnijā** 12:30 dievk. ar dievgaldu. Īstbransvikā **9. jūnijā** 13:30 14. jūnija piemiņas dievk. ar dievgaldu. Leikvudā (Igaunju bazn. 607 E 7th

Pāragri mūžībā aizgājusi

LAIMA ANNA BIKŠA, dzim. JURJĀNS

Dzimusi 1955. gada 22. jūlijā Klīvländē, Ohio,
mirusi 2013. gada 19. aprīlī Sanfrancisko, Kalifornijā

*Paldies par visu,
Ko tu labu devi mums;
It kā gaiša saule bija
Tava labā, mīļā sirds.*

Mīlestībā piemin
VĪRS JĀNIS
MEITA LIENE
DĒLS KĀRLIS

MĀSA MĀRA LAUZUMS AR ĢIMENI
BRĀLIS PĒTERIS JURJĀNS AR ĢIMENI

Mūžībā aizgājis

KURTS LĒMANIS

Dzimis 1931. gada 22. augustā Liepājā,
miris 2013. gada 22. maijā Great Neck N.Y.

Bija precējies ar Ainu Birnbaum (mirusi 1997. gadā)

Piemiņā paturēs
BRĀLIS HENRY AR SIEVU
TRĪS DĒLI - OREST, LINARDS, GEORGE UN VIŅU SIEVAS
PIECI MAZBĒRNI UN VIENS MAZMAZBĒRNS
VECĀKAIS BRĀLIS JOE – MIRIS

Dieva mierā aizgājusi
mūsu mīļā ģimenes draudzene

GUNTIŅA LIELKĀJS

2013. gada maijā Filadelfijā, PA

Dziļās sērās
CERBULU ĢIMENES ATVASES - ILZE, DACE, KĀRLIS

DIEVKALPOJUMI

St.Lakewood,NJ) **16. jūnijā** 12:30 dievkalpojums. **23. jūnijā** un **30. jūnijā** dievk. draudzē nenotiek. Māc. I. Pušmucāne-Kineiko, tālr.: 908-638-1101, e-pasts: latvianlutheranchurch@gmail.com

• **Ņujorkas latv. ev. lut. dr.:** Jonkeru bazn. (254 Valentine Ln, Yonkers, NY 11705) **1. jūnijā** 11:00 skolas izlaidums, māc. Saliņš. Katšķiļu noņemne (231 Geenhill Rd, Elka Park, NY 12427) Ņudžersijas skolas izlaidums, kopā ar talku noņemne. Jonkeru bazn. (254 Valentine Ln, Yonkers, NY 11705) **2. jūnijā** 10:00 dievk., māc. Saivars. Salas bazn. (4 Riga Ln, Melville, NY 11747) **2. jūnijā** 10:30 iesvētes dievk. ar dievg., māc Saliņš. Jonkeru bazn. (254 Valentine Ln, Yonkers NY 11705) **9. jūnijā** 10:00 dievk., māc. Saivars. Salas bazn. (4 Riga Ln, Melville, NY 11747) **9. jūnijā** 10:30 dievk., māc. Saliņš. **14. jūnijā** 19:00 Tautas sēru dienas dievk., māc. Saliņš. Jonkeru bazn. (254 Valentine Ln, Yonkers, NY 11705) **16. jūnijā** 10:00 Tautas sēru dienas dievk., māc. Saivars. **23. jūnijā** 10:00 dievk., māc. Saivars. **30. jūnijā** 10:00 dievk., māc. Saivars.

• **Saginavas latv. ev. lut. dr.:** (128 N Elm. St, Saginaw, MI 48602). **16. jūnijā** 13:00 dievk., pēc dievk. kafija. Kalpos māc. R. Franklins. Dr. sekretāre Vija Āriņš, e-pasts: vijaarins@yahoo.com

• **Sandiego latv. ev. lut. Dr.:** Grace Lutheran Church (3967 Park Blvd, San Diego, CA 92103), (ieeja no sētas). Dievkalpojums apmeklēt laipni lūdz Sandiego latviešu ev. lut. draudzes valde. Prāvests Kārlis Žols, tālr.: 925-788-1101, e-pasts: kazols@msn.com. Dr. pr. Jānis Legzdīns, tālr.: 858-598-5451, e-pasts: jlegzdins@san.rr.com.

• **Sanfrancisko latv. ev. lut. dr.:** (425 Hoffman Ave). **2. jūnijā** 11:00 dievk. **9. jūnijā** 11:00 dievk. ar dievg. **16. jūnijā** 11:00 Aizvesto piemiņas dievk. Pēc dievk. filma „Seržanta Lapiņa atgriešanās”. Pēc visiem dievk. kafijas galds. Māc. prāv. K. Žols. Info: www.lvnc.org

• **Sentluisas latv. ev. lut. dr.:** Christ Lutheran bazn (#1 Selma Ave, Webster Groves, MO 63119) katra mēneša trešajā svētdienā 14:00 dievk. Pēc dievk. saiets ar groziņiem. Māc. A. Kalniņa. Dr. pr. I. Kalniņa, tālr.: 314-457-1830, e-pasts: kalninsis@charter.net

• **Sietlas latv. ev. lut. dr.:** (11710 -3rd Ave N E Seattle, WA 98125). Māc. D. Cilne, tālr.: 206-674-9600, e-pasts: cilnis@earthlink.net. Info: www.seattlatvianchurch.org

• **St. Pētersburgas (FL) latv. ev. lut. dr.:** visi dievk. notiek Mūsu pestītāja (Our Savior) bazn. (301 – 58th Street S, St. Petersburg, FL 33707). **2. jūnijā** 14:00 dievk. **9. jūnijā** 11:00 Bībeles stunda. **16. jūnijā** 14:00 dievk., kuŗu kuplinās

Andris Ritums. **30. jūnijā** 11:00 Bībeles stunda. Māc. Aivars Pelds. Dr. pr. Aija Norbergs, tālr.: 727-367-6001.

• **Toronto Sv. Jāņa ev. lut. latv. dr.:** (200 Balmoral Ave, Toronto, ON M4V 1J6), tālr.: 416-921-3327, e-pasts: baznica@bellnet.ca. **9. jūnijā** 11:00 3. svētd. pēc Vasarsvētkiem, iesvētes dievk. ar dievg. Dziedās draudzes vokālais ansamblis. **16. jūnijā** 11:00 4. svētd. pēc Vasarsvētkiem, aizvesto piemiņas dievk., pēc dievk. kafijas galds un Dzintras Gekas dokumentālā filma „Sibīrijas bilance”. Māc. prāv. Dr. Fritz Traugott Kristbergs, tālr.: 905-827-8326, e-pasts: fritz.kristbergs@sympatico.ca. Māc. Dr. Anita Gaide, tālr.: 905-477-7042, e-pasts: aigaide@yahoo.com. Diakone Aina Avotiņa, tālr.: 416-920-8491, e-pasts: avotinsa@aol.com. Dr. pr. Valda Kaļiņš, tālr.: 613-471-1180, e-pasts: valda43@yahoo.com.

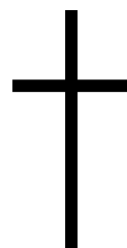
• **Vašingtonas (DC) latv. ev. lut. dr.:** Draudzes nams (400 Hurley Ave, Rockville, MD 20850-3121) Svētdienās 9:15 Latviešu skola, 10:00 Zaķīši, 11:00 dievk. Kafijas galds. Grāmatu galds. **2. jūnijā** 10:00 dievk. Pie kafijas galda prāv. Anita pastāstīs par Baznīcas Virsvaldes plenārsēdi Izraēlā, kā arī rādīs fotografijas no Svētajā zemē redzētā un piedzīvotā. **5. jūnijā** 19:30 padomes sēde. **9. jūnijā** 10:00 laju vadīts dievk. **16. jūnijā** 10:00 Aizvesto piemiņas dievk. ar Sv. vakarēdienu. **22. jūnijā** 17:00 Jāņu sarikojums draudzes pagalmā. **23. jūnijā** 10:00 dievk. **29. un 30. jūnijā** 12:00-16:00 atvērto durvju dienas draudzes namā – Montgomery County Mantojuma dienas. **30. jūnijā** 10:00 svētkbrīdis. Māc. prāv. Anita Vārsberga Pāža. Tālr. baznīcā: 301-251-4151, e-pasts: dcdraudze@verizon.net. Info: www.dcdraudze.org

• **Vilimantikas latv. ev. lut. dr.:** (76 Windham Rd, Willimantic, CT). **14. jūnijā** 11:00 aizvesto piemiņas dienas dievk. kopā ar Mančēsteras draudzi. Pēc dievk. ieejas zālē Imants Gorbants dalīsies atmiņās par tautas sēru notikumiem. Māc. Daina Salnīte. Dr. pr. Vija Bachmute, tālr.: 860-644-3268

Wilmingtona: Good Shepherd Church (1530 Foulk Rd(Rt 261), Wilmington PA) **2. jūnijā** 11:00 dievk. ar Sv. vakarēdienu, seko pikniks. **9. jūnijā** 11:00 dievk. **16. jūnijā** 11:00 Tautas sēru dienas ekumēniskais dievk. kopā ar Filadelfijas latviešu baptistu draudzi.

Lūgums sūtīt SARĪKOJUMU un DIEVKALPOJUMU ziņas līdz piektdienai uz e-pastu: rasma@laiks.us

Dieva mierā aizgājusi mūsu mīļā māksliniece

GUNA NĀRUNA, dzim. MAČIŅA

Dzimusi 1922. gada 7. aprīlī Rīgā,
mirusi 2013. gada 10. aprīlī St. Petersburg, Floridā

Sēro
DĒLI DR. JURIS NĀRUNS AR PEGGY, DR. PĒTERIS NĀRUNS AR ELLEN,
MAZBĒRNI GEORGIA, KRISTEN, KATIE, NATALIE, NICHOLAS,
MAZMAZMEITA CALLIOPE,
DZIDRA ZEBERIŅA UN CITI RADI, DRAUGI

No mums šķīries mūsu mīļais filistrs

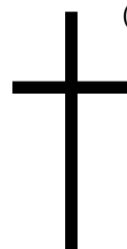

VALDIS KAŅEPS 1959-II

Dzimis 1940. gada 9. augustā Daugavpili,
miris 2013. gada 16. februārī Albanijā, NY, ASV

FRATERNITAS LETTICA

*Pačel acis, kur gaisma mīt
Gadsimtu zvaigžņājos sārtos.
Raugies ar bērna ticību
Debess atvērto vārtos.
(V. Mora)*

GUNĀRS OZOLS

Mīļā piemiņā paturēs
TAVA SIEVA MONTA
MEITAS RONDA, INESE UN ANNA
PALDIES PAR VISU, MĪĻAIS TĒTĪTI!

Mūžībā aizgājusi

GUNTINA LIELKĀJS, dzim. STUBIS

Dzimusi 1928. gada 7. novembrī Rīgā,
mirusi 2013. gada 14. maijā Filadelfijā, PA

*Kā putni aiziet dusēt
Gar vakara debess malu,
Tā aiziet mūsu draugi
Uz tālo mūžības salu.
(K. Skalbe)*

Sērās un mīļā piemiņā viņu paturēs
BRĀĻA SIEVA PATRICIA STUBIS
MARK UN QIN STUBIS AR BĒRNIEM KEATON UN HALLEY
MELISSA UN DAVID VIRRILL AR MEITU CAMERON
BRĀĻA SIEVA LIGITA STUBIS UN ALMA RITINS

SPORTS

Samoilovs un Šmēdiņš triumfē Grand Slam turnīrā

Latvijas plūdmales volejbolisti Aleksandrs Samoilovs un Jānis Šmēdiņš izcīnīja pirmo vietu Argentīnas pilsētā Korjentesā Grand Slam turnīra posmā.

Samoilova „plūdmales tango” Argentīnas smiltīs pēc uzvaras

Viņi finālā ar 2:0 (21:16, 21:19) pārspēja amerikāņus Džeikobu Gibu/Keisiju Patersonu, kuŗi bija izlikti ar septīto numuru. Par panākumu Latvijas duets nopelnīja 33 000 dolāru (18 000 latu). Pirms fināla Samoilovs/Jānis Šmēdiņš bija uzvarējuši sešās spēlēs. Šis ”zelta” duets izveidojās tikai pirms šīs sezonas. Iepriekš Samoilovs ar pārinieku Ruslanu Sorokinu 2009. gadā izcīnīja otro vietu Pasaules kausa izcīņas posmā Norvēģijā.

Šajā turnīrā citi Latvijas dueti nevarēja lepoties ar labiem panākumiem. Toms Šmēdiņš/Sorokins savā apakšgrupā trīs spēlēs tika pie vienas uzvaras, bet zaudējums izslēgšanas turnīra pirmajā kārtā viņus kopvērtējumā ierindoja dalītā 17. vietā. Mārtiņš Pļaviņš vēl nav labi saspēlējis ar savu jauno pārinieku Jāni Pēdu. Savā grupā viņi zaudēja visas trīs spēles un sacensības beidza 25. vietā.

Pēc Argentīnas posma savu iepriekšējo sadarbību uz vienām sacensībām atjaunos Pļaviņš/Jānis Šmēdiņš, kuŗi dosies uz Brazīliju, lai piedalītos Pasaules kausa izcīņas finālposmā. Savukārt Samoilovs apvienosies ar Pēdu un dosies uz Vāciju, kur Bādenē risināsies šīs sezonas pirmais Eiropas meistarsacīkšu posms.

Olimpiskās bronzas laureāts plūdmales volejbolā Mārtiņš Pļaviņš vienbalsīgi ievēlēts Starptautiskajā volejbola federācijā (FIVB). Viņš aizstāvēs plūdmales volejbolistu intereses un uzturēs viņu kontaktus ar FIVB.

Latvijas golfa izlase atgūst Baltijas kausu

Latvijas golfa izlase nedēļas nogalē Ozo Golf Club laukumā, Rīgā, uzvarēja triju valstu sacensībās un pēc gada pārtraukuma

atguva Baltijas kausu. Divas dienas ilgušajās cīņās Latvijas golferi pārspēja līdzšinējos trofejas īpašniekus igauņus, kā arī Lietuvas vienību.

Latvijas kapteinis Ivars Grunte paslavēja visus 12 vienības spēlētājus par neatlaidību, disciplīnu un pašizliedzību, kas ļāva sasniegt izvirzīto mērķi. Komandā spēlēja gan vīrieši un sievietes, gan junioru vecuma jaunieši un jaunietes.

Uzvaru Latvija nodrošināja ar 31 punkta gūvumu, turpretim Igaunijas izlase ieguva 20,5 punktus. Lietuva ar 2,5 punktiem palika trešajā vietā.

Latvijas izlasē nespēlēja Krista un Māra Puisītes, jo līdz turnīra sākumam māsas vēl nebija atgriezušās no ASV, kur aizvadīja sezonu Teksasas valsts universitātes vienības sastāvā.

Izcīnītais Baltijas kauss Latvijas izlasei būs jāaizstāv 2014. gadā Lietuvā, kur sacensības pirms trim gadiem notika pirmo reizi. Debijas turnīrā Lietuvā uzvarēja Latvijas komanda, bet pērn Sāremā nepārspēti palika mājinieki igauņi.

Pauerliftingā – sudraba medaļa

Lietuvā notika pasaules meistarsacīkstes stieņa spiešanā guļus jauniešu, junioru un vīru jeb open konkurencē.

Lielisks starts paveicās vienam no Latvijas spēcīgākajiem jauniešiem Artjomam Agadzjanam (attēlā) – pieveikti 210 kilogrami bija gana, lai mājās dotos pasaules vicečempiona godā.

Pasaules hokeja meistarsacīkšu post scriptum Latvijas izlase var spēlēt kā šveicieši

Latvijas hokeja izlases 2013. gada pasaules meistarsacīkstēs sasniegtā 11. pozīcija ir objektīva vieta, taču valstsvienības galvenais treneris Teda Nolana ieskatā vienība nākotnē varētu izcīnīt arī medaļas. Intervijā žurnālam Sporta Avīze Nolans sacīja, ka jātiecas un jāstrādā, lai sasniegtu augstākus mērķus, kas Latvijas vienībai būtu pa spēkam.

Lielāko pārsteigumu šajās meistarsacīkstēs sagādāja Šveice, izcīnot sudraba medaļas. Šveicieši aizvadītajā turnīrā

piedzīvoja tikai vienu zaudējumu, finālā piekāpjoties Zviedrijai. Latvijas izlases trenerim tas nav bijis liels pārsteigums, un viņaprāt Latvija nākotnē var izdarīt to pašu.

Arturs Irbe un Teds Nolans uz „komandtiltiņa”

”Šonu [Simpsonu] pazīstu ilgāku laiku, darbs ar Šveices hokeju viņam nav kaut kas jauns. Tagad daudzi ir pārsteigti par Šveices rezultātiem. Tomēr laiks, ko viņš pavadījis ar izlasi, ir pārmainījis attieksmi pret Šveices izlasi, kļuva skaidrs, ka īstermiņā grūti sasniegt augstus rezultātus. Tie nāk ar laiku ar kārtīgu darbu. Šveices sniegums, ko mēs redzējām pasaules meistarsacīkstēs, netika izplānots pāris naktīs, to ir būtiski iegaumēt,” skaidroja Nolans. ”Neredzu iemeslu, kāpēc Latvija nevarētu atkārtot Šveices sasniegto. Panākumi neizpaliks. Spēlēt pret Vācijas sitāmiem kā negudri, lai gan zaudējam. Mēs zinām, cik spēcīgas ir pārējās vienības. Atliek norēgulēt pāris skrūvītes un sekot programmai, jo latviešos ir griba un varēšana sasniegt augstāko līmeni.”

Šogad Latvijas izlases galvenajam trenerim bija daudz vieglāk strādāt ar vienību, jo viņš bija iepazinies ar hokeja situāciju valstī: ”Zināju šogad, ko varu sagaidīt, iepazīnu labāk spēlētājus. Iedziļinājos Latvijas hokeja izlases veiktos pasaules meistarsacīkstēs pēdējo sešu gadu laikā a nonācu pie secinājuma, kāpēc izlase beidza turnīru konkrētajā vietā un ne augstāk. Vairākas niansas būtiski atšķīrās no pagājušajām meistarsacīkstēm. Sagatavošanās cikls, gatavojoties šim meistarsacīkstēm, bija krietni labāks nekā pērn. Diemžēl vairākiem spēlētājiem bija savainojumi. Nevar noliegt, ka savainoto spēlētāju izkrišana no sastāva ietekmēja izlases iespēto un rezultāts būtu labāks. Tomēr no šīs komandas vairāk nevarēju prasīt. Manuprāt, valstij vajadzētu lepoties ar izlasi, jo vairākums spēlētāju bija savainoti un traumēti, bet tik un tā aizstāvēja Latvijas godu. Jaunais vārtsargs Kristers Gudļevskis pelnījis atzinību par pārliecinošo sniegumu brīdī, kad izlases pirmais vārtsargs Edgars Masaļskis nevarēja spēlēt. Traumu faktors apgrūtināja darbu, bet tik un tā krietni labāks nekā pērn.”

Ernests Gulbis uzvar

Francijas Atklātās tenisa meistarsacīkstēs ir vienas no sezonas četrām vislielākā prestiža Grand Slam serijas turnīriem. Latvijas labākais tenisists Ernests Gulbis tajā cer turpināt savu šīs sezonas uzvaras gājienu. Piecos mēnešos pasaules labāko spēlētāju sarakstā Ernests no 138. vietas ielauzies ceturtajā desmitā.

Gulbis gada otrā Grand Slam turnīra French Open pirmās kārtas spēlē spēkojās ar brazīlieti Rožeriu Dutru Silvu. Lai pārvarētu pirmo kārtu, Gulbim bija nepieciešamas divas stundas. Ernests pretinieku pārspēja ar 6:1, 7:6 (7:4), 6:3. Abi tenisisti līdz šim savstarpējā sacensībā bija tikušies divas reizes – 2006. gadā Gulbis Challenger turnīrā Bergamo Gulbis uzvarēja pretinieku ar 6:4, 1:6, 6:3, bet pagājušā gada Kicbīeles

ATP World Tour 250 serijas turnīra otrās kārtas spēlē latvietis cieta neveiksmi ar 4:6, 4:6. Iepriekšējā ATP tenisistu vērtējumā (ranga sarakstā) Gulbis bija 39. vietā. Labāko 40 tenisistu vidū viņš ielauzies pirmo reizi kopš 2011. gada aprīļa. Savukārt Dutru Silva ieņēma ATP ranga 94. vietu.

French open pirmo kārtu Gulbim nebija izdevies pārvarēt iepriekšējos trīs gadus. Otrā kārtā Gulbi gaida daudz nopietnāks pretinieks – turnīra piektais numurs Tomašs Berdichs vai mājinieks Gēls Monfiss, kuŗam rīkotāji piešķirūši wild card.

Spēkavīru cīņas

Olainē Spēkavīru čempionu līgas (Strongman Champions League) Latvijas posmā piedalījās 14 atlēti no pasaules 11 valstīm. Labus panākumus guva Latvijas spēkavīri. Dainis Zāģeris izcīnīja pirmo vietu disciplīnā „vikingu prese”, trešo – mucu mešanā, ceturto – 360 kg smaguma nešanā, astoto – 12,5 kg smaguma turēšanā priekšā. Visu disciplīnu kopvērtējumā Zāģeris ierindojās otrā vietā. Atsevišķās disciplīnās vietas pirmajā desmitā izcīnīja Mareks Leitis un Didzis Zariņš,

Par patīkamu pārsteigumu šajās sacensībās noteikti var saukt arī uģālnieku Oskaru Martužanu, kuŗam šāda mēroga sacensības bija pirmās un, kā atzīst atlēta treneris, Māris Rozentāls, augstā astotā vietā ir vērtē nēmans sasniegums

Prokopčukai – otrā vieta

Latvijas gaŗo distanču skrējēja Jēlena Prokopčuka izcīnīja otro vietu 10 km skrējienā Anglijas pilsētā Mančesterā. Prokopčuka distanci veica 32 minūtēs un 21,3 sekundēs, piekāpjoties tikai pazīstamajai Etiopijas sportistei

Tirunešai Dibabai, kuŗa bija par vairāk nekā pusotru minūti ātrāka. Labāko trijniekā Prokopčuka šajās sacensībās finišēja trešo reizi karjērā – 2005. gadā viņa finišēja otrā, 2009. gadā izcīnīja trešo vietu.

Latvijas šķēpmetēja Sinta Ozoliņa-Kovala uzvarēja Pekinā IAAF World Challenge serijas sacensībās – 60,90 m. Tas ir viņas šīs sezonas personīgais rekords.

Sinta Ozoliņa-Kovala

Iepriekš Ozoliņa-Kovala šķēpu bija raidījusi 59,58 m tālumā, bet viņas karjēras rekords ir 62,53 m.

Latvijas šķēpmetēju dueli Rīgā 29. SELL (Starptautiskās studentu sporta spēļu) sacensībās Vadims Vasiļevskis pārspēja Zigismundu Sirmo. Vasiļevskis svīnēja uzvaru ar rezultātu 79,10 m, Sirmais aizmeta 78,20 m.

Laura Ikauniece izcīnīja sesto vietu Austrijā IAAF Izaicinājuma serijas sacensībās. Septiņu disciplīnu summā Ikauniece ieguva 6186 punktus. Uzvaru ar 6376 punktiem izcīnīja kanadiete Brianna Tīsenā.

Basketbols

Latvijas sieviešu basketbola valstsvienība ceturtajā pārbaudes spēlē pirms Eiropas meistarsacīkšu finālturnīra savā laukumā uzvarēja Lietuvas izlasi – 67:63 (18:17, 20:18, 14:19, 15:9). Latvijas izlases labā 19 punktus guva Elīna Babkina, desmit punkti Kristīnes Kārklīņas kontā.

Futbols

Latvijas futbola izlase, turpinot gatavošanos Pasaules kausa izcīņas kvalifikācijas turnīra spēlei ar Bosniju/Hercegovinu, pārbaudes spēlē izbraukumā ar rezultātu 1:3 (1:1) zaudēja Kataras valstsvienībai. Latvijas izlases labā vērtus guva pussargs Jurijs Zīgajevs. Vienības sastāvā bija iekļauti vairāki jaunie futbolisti.

28. maijā Latvijas izlase aizvadīja vēl vienu pārbaudes spēli – Vācijā, Duisburgā, ar Turcijas futbolistiem. Šī Latvijas vienībai būs pēdējā pārbaude pirms 7. jūnijā Rīgā paredzētās Pasaules kausa izcīņas kvalifikācijas turnīra spēles ar Bosniju/Hercegovinu.

Ar gūtiem vārtiem, izrautu neizšķirtu un ceļazīmi uz Grieķijas Superlīgu sezonu beidza Māris Verpakovskis. Māris palīdzēja Ergotelis vienībai tikt pie punkta pret Niki Volos (1:1) un nodrošināja Ergotelis atgriešanos augstākajā līgā.

Sporta ziņas sakopojis
P. Karlsons